

'de Intifada van de Eenheid'

Jeruzalem, Gaza &
Palestina'48/Israel

Nederlands Palestina Komitee – 2021

Amsterdam, 2021

copyright vertalingen Nederlands Palestina Komitee

met dank aan José Mooren

opmaak: Shoeff Design

www.palestina-komitee.nl

INHOUD

inleiding	4
vooraf	
Waar wij getuige van zijn is het laatste hoofdstuk in Israels onteigening van de Palestijnen – Rashid Khalidi	7
The Manifesto of Dignity and Hope – The Intifada of Unity (18 mei 2021)	9
Jeruzalem	
Jeruzalem – wanneer de samenleving in opstand komt tegen een koloniale catastrofe – Majd Kayyal	11
Sheikh Jarrah: een nieuwe generatie activisten leidt de strijd voor de rechten van de Palestijnen – Alessandra Bajec	14
Sheikh Jarrah - steeds minder kamers, steeds meer toorn – Guus Valk	17
Silwan – hoe geschiedenis en religie worden misbruikt om Palestijnen te verdrijven – Rayhan Uddin	19
Het geweld in de oude heilige plaatsen van Jeruzalem wordt door moderne ijver aangejaagd – Yair Wallach	25
Gaza	
HAMAS breekt uit zijn Gaza-kooi – interview met Tareq Baconi – Amjad Iraqi	29
Gaza: een oorlog als geen andere – Wissam al-Haj	35
'Je ergste nachtmerrie' – een impressie van de dodelijkste nacht van Israelische aanvallen op Gaza – Bel Trew	40
Spoken in het land – over de oorlog in Israel-Palestina – Adam Shatz	45
Palestina'48/Israel	
In de vuurlinie: de Palestijnen in Israel – interview met H.A. Hellyer – Jonathan Eyal	53
Voordat het geweld losbarstte waren er de inspanningen om Israels 'gemengde steden' joodser te maken – Isabel Kershner	56
Co-existentie in de 'gemengde steden' van Israel is altijd al een illusie geweest – Jonathan Cook	59
Palestijnen in Lydda gaan vóór in een nieuwe opstand – Oren Ziv	66
Israel: de grootste golf van repressie tegen zijn Palestijnse burgers in decennia – Suha Arraf & Baker Zoubi	69
Een opstand voor Palestijnse eenheid – interview met Amjad Iraqi en Henriette Chacar – Edo Konrad	74
hoop	
Protesten van Palestijnse burgers van Israel wijzen op een groeiend besef van een gezamenlijk te voeren strijd – Maha Nassar	83
De Palestijnse opstand: opdeling overstijgen & nieuwe eenheid – Yara Hawari	86
Washington heeft joods-Israelisch extremisme mogelijk gemaakt – Khaled Elgindy	91
Amerikaanse steun houdt de ondemocratische PNA in leven – Omar H. Rahman	95
Een cruciaal moment in de nationale strijd van de Palestijnen – Mouin Rabbani	98
Palestijnen vinden nieuwe eenheid na oorlog met Israel – Stefanie Glinski	101

Inleiding

In dit dossier over Jeruzalem, de Strook van Gaza en Palestina'48/Israel is een belangrijke, nieuwe ontwikkeling in de strijd van de Palestijnen tegen het zionistische koloniale project in Palestina in kaart gebracht. In genoemde gebieden zijn Palestijnen voor het eerst in jaren gezamenlijk in opstand gekomen.

Voor Palestijnen bleek er een verzadigingspunt te zijn bereikt na decennia van opdeling, verdeel-en-heers, achterstelling en onderdrukking door de Staat Israel. Dat heeft concreet geresulteerd in vergaande ontwrichting en verwoesting van hun samenleving enerzijds en stelselmatige kolonisatie en verjoodsing van hun leefomgeving anderzijds.

Wat Palestijnen tot dan toe – van bovenaf opgelegd – van elkaar had gescheiden, bleek met opstand – van onderaf – overstegen te kunnen worden. Hoopvol werd gesproken over 'de Intifada van de Eenheid'.

De toegespitste confrontatie tussen Israel en de Palestijnen is (opnieuw) een harde, verwoestende en bloedige geweest.

De vonk in het kruisvat zijn in april de dreigende huisuitzettingen in de Oost-Jeruzalemse wijken Sheikh Jarrah en Silwan geweest, later gevolgd met het opleggen van ruimtelijke beperkingen in de Oude Stad van Jeruzalem aan Palestijnen tijdens de vastenmaand Ramadan.

In wekenlange confrontaties tussen Palestijnse demonstranten en agenten van de 'Grenspolitie' – in werkelijkheid volledig toegeruste militairen – zijn aan Palestijnse zijde veel gewonden gevallen en zijn talrijke arrestaties verricht.

Klap op de vuurpijl was de gewelddadige inval door de 'Grenspolitie' in de Aqsa Moskee zelf. Daarmee werd een gevoelige snaar geraakt: Jeruzalem geldt voor moslims – na Mekka en Medina – als de derde heilige plaats van de islam.

Zo zijn twee dimensies van de al enkele jaren escalerende strijd om Jeruzalem krachtig tot uitdrukking gekomen. Daarbij fungeren rechtsextremistische joden als stoottroepen in de van hogerhand doorgevoerde politiek van verjoodsing van het geannexeerde Oostelijke staddeel

Voor de HAMAS-leiding in Gaza vormde de inval in de Aqsa Moskee aanleiding om zich gewapenderhand in de strijd te werpen. Dat gebeurde in de vorm van raketbeschietingen op Israel. Voor HAMAS diende het ingrijpen nog twee andere doelen: na het afblazen van de algemene verkiezingen kon men zich nog nadrukkelijker op het Palestijnse politieke toneel neerzetten, in de hoop zich in het verlengde daarvan uit de wurggreep van de alomvattende Israelische blokkade te werken.

Ondanks dat de gewapende confrontatie tussen Israel en HAMAS veel korter duurde (11 dagen) dan die in 2008-2009 en in 2014, is de intensiteit van de Israelische bombardementen en artilleriebeschietingen ongekend groot geweest (ook de raketbeschietingen van HAMAS waren ongekend omvangrijk). Deze hebben aan Palestijnse zijde veel doden en gewonden onder de burgerbevolking tot gevolg gehad (het aantal doden lag twintig maal zo hoog als aan Israelische zijde). In enkele gevallen ging het daarbij om tien doden of meer binnen drie generaties van één familie. Daarnaast is opnieuw op grote schaal schade aan de civiele infrastructuur aangericht. Dit roept vragen op over de 'precisiebombardementen' van de Israelische luchtmacht en over de ingezette 'precisiewapens' van Israelische en Amerikaanse makelij (HAMAS moet het zonder precisiewapens stellen).

Westerse regeringen waren er snel bij om te verklaren dat zij 'het recht van Israel op zelfverdediging' volledig onderschreven. Nu Israelische apartheid – van de Middellandse Zee tot aan de rivier de Jordaan – zo breed gedocumenteerd is – door achtereenvolgens de VN-Mensenrechtenraad, B'Tselem en Human Rights Watch (Amnesty International zal later dit jaar met een rapport over de kwestie komen) – werpt zich in dit verband de vraag op: heeft een apartheidstaat eigenlijk wel recht op zelfverdediging? Is het op zijn minst niet zo dat eerst en vooral de slachtoffers van apartheid recht op zelfverdediging hebben? In het concrete geval is het Israel die Palestijnen onteigent, verdrijft en bezet houdt – *niet omgekeerd!*

Voor velen meest verrassend is de weerklank geweest die de gebeurtenissen in Jeruzalem in Palestina'48/Israel hebben gevonden. Daar is

in enkele dagen de gekoesterde mythe van 'co-existentie' tussen joodse Israeli's en Israelische Palestijnen – derderangsburgers in eigen land – volledig doorgeprikt.

Ook daar hebben Israelische Palestijnen vooral de afgelopen 15-20 jaar te maken gekregen met verdere verjoodsing van de zogeheten 'gemengde steden'. Dat heeft de spanningen tussen de Palestijnse en joodse gemeenschappen daar sterk doen oplopen. Afgelopen mei is dit uitgedraaid op dagenlang confrontaties tussen Palestijnen en joodse Israeli's (die daarbij steun kregen van joodse kolonisten woonachtig op de Westelijke Jordaanoever). Die confrontaties zijn in de 'gemengde stad' Lod/Lyddá zo hoog opgelopen, dat daar de noodtoestand werd uitgeroepen en de 'Grenspolitie' eraan te pas moest komen om 'rust en orde' te herstellen.

Met het ingaan van het staakt-het-vuren tussen Israël en HAMAS zijn bovengenoemde kwesties in de berichtgeving in het Westen naar de achtergrond verdwenen, ondanks dat de confrontaties – al dan niet in een nieuwe vorm – gewoon zijn doorgegaan. In Silwan zijn huizen van Palestijnen gesloopt; Sheikh Jarrah is sinds eind mei tot gesloten militair gebied verklaard om zo activisten en journalisten op afstand te houden; het staakt-het-vuren in en rond Gaza is al enkele malen geschonden; en onverminderd worden er demonstranten en andere activisten gearresteerd – door Israël en op de Westelijke Jordaanoever ook door het Palestijns Nationaal Gezag (PNA).

Zowel Israël als de PNA hebben er belang bij om de nieuwe mobilisatie onder Palestijnen te smoren en zullen daarbij (blijven) samenwerken. Tegelijk is men zich terdege ervan bewust dat repressie alléén niet zal werken. Palestijnen moeten ook 'nieuwe perspectieven' geboden worden.

Door de nieuwe Amerikaanse regering zijn daartoe al enkele stappen gezet – hoofdzakelijk van symbolische aard. De nieuw aangetreden Israelische regering – die de verstoorde relatie met de huidige Amerikaanse machthebbers wil verbeteren – speelt het spel handig mee.

Het beleid is erop gericht om de positie van de PNA in het algemeen en in het bijzonder ten opzichte van HAMAS te versterken. Daarbij past het goed om de PNA via de stembus een nieuw mandaat te geven. Maar dat zit er gezien de sterke positie van HAMAS voorlopig niet in

(Westerse regeringen stimuleren in principe het houden van verkiezingen, maar wensen hier het verkiezingsresultaat niet te respecteren).

In een poging het imago van de PNA niettemin op te krikken, zullen de eerste herstelwerkzaamheden in het zwaar gehavende Gaza via de PNA lopen – ofwel buiten HAMAS om die sinds 2006 in Gaza de macht in handen heeft. Dat is een onmogelijke constructie. De inwoners van Gaza zullen daarvoor de prijs betalen.

Daarnaast doen geluiden de ronde over nieuwe 'onderhandelingen' tussen de PNA en Israël. Onderhandelingen waarover dan wel? In de nieuwe Israelische regering is de stem van extreemrechts minstens zo sterk aanwezig als in de vorige. Haar politieke agenda blijft dan ook bepaald door verdere doorvoering van het zionistische koloniale project in Palestina – met marginalisering, onteigening en onderdrukking van Palestijnen en voortgaande kolonisatie van hun leefomgeving. Kortom, méér van hetzelfde.

Het is in de eerste plaats schandelijk en onrechtmatig en tegelijk politiek riskant en gevaarlijk om de roep van Palestijnen om vrijheid, gelijkheid, gelijkberechting en rechtsherstel – zoals zo duidelijk en krachtig in 'de Intifada van de Eenheid' uitgedragen – te (blijven) negeren terwijl de feiten waarom het hier gaat bekend (moeten) zijn. Iedereen die niet van de risico's of van de gevaren overtuigd is, moet bedenken dat in het gebied dat zich uitstrekt van de Middellandse Zee tot aan de rivier de Jordaan – ofwel in de apartheidstaat Israël – evenveel Palestijnen als joodse Israeli's wonen !

(medio juli)

Robert Soeterik – voorzitter Nederlands Palestina Komitee

VOORAF

Waar wij getuige van zijn is het laatste hoofdstuk in Israels onteigening van de Palestijnen

Rashid Khalidi

Het is geen toeval dat de recente episode in de ruim honderd jaar durende oorlog tegen Palestina losbarst over de kwesties Jeruzalem en vluchtelingen.

Beide zijn nauw verweven met de geschiedenis van Israels pogingen om het Palestijnse volk te onteigenen en te verdrijven. De afgelopen weken was Israels brute optreden in en rond de Aqsa Moskee in Jeruzalem en zijn pogingen om Palestijnen in de nabijgelegen wijk Sheikh Jarrah met geweld te verdrijven, aanleiding voor een nieuwe gewelddadige, asymmetrische confrontatie (zichtbaar in de verhouding tussen het aantal Palestijnse en joods-Israelische slachtoffers: 20 tegen 1). Beide kwesties raken de kern van de ongelijke strijd tegen onteigening en beide zijn lange tijd naarstig onder het vloerkleed geveegd door Amerikaanse beleidsmakers die de opdracht hadden deze van de politieke agenda af te voeren.

Dit zijn geen 'rellen' of een 'geschil over onroerend goed', zoals men van Israelische zijde wil doen geloven. De context van de gebeurtenissen in Jeruzalem, in Gaza en elders in Palestina en Israel wordt zonder omhaal verwoord door de joods-Israelische locoburgemeester van Jeruzalem, Aryeh King, die onlangs verklaarde dat de huisuitzettingen in Sheikh Jarrah 'vanzelfsprekend' deel uitmaakten van het plan van Israel om 'gordels van joden' te vestigen in het gehele oostelijke deel van de stad. Het doel daarvan was, zo zei hij, om 'de toekomst van Jeruzalem veilig te stellen als een Joodse hoofdstad voor het Joodse volk'.

De 'verjoodsing' (officiële Israelische term) die voortvloeit uit de onverbiddelijke logica van kolonisatie van Palestina door joodse kolonisten, is in Israel sinds 1948 doorgevoerd door middel van confiscatie van woonhuizen en grond en de verdrijving van hun Palestijnse eigenaren – sinds 1967 ook in Oost-Jeruzalem, op de Westelijke Jordanoever en op de Hoogvlakte van Golan.

Dit is ook de logica achter de marsen van gewapende joodse religieus-nationalistische kolonisten door Palestijnse wijken van Jeruzalem,

beschermd door Israelische [on]veiligheidstroepen, waarbij zij bewoners aanvallen en intimideren. Het is de logica van de Israelische politie die Palestijnen met geweld verhindert te genieten van de Ramadan-avonden op het plein vóór de Damascus-Poort – een van de weinige open ruimten rond de Oude Stad. Het is de logica achter de aanvallen van politieagenten op gelovigen in de Aqsa Moskee – nacht na nacht – tijdens de laatste dagen van de vastenmaand Ramadan, inclusief het afvuren van flits- en traangasgranaten in de op twee na [na Mekka en Medina] heiligste moskee in de Islamitische Wereld. Wat zou reactie van de wereld zijn op een soortgelijke aanval op gelovigen in een grote kerk of synagoge tijdens een religieuze feestdag ?

Wat hier aan het werk is, is de logica van de Wet op de Joodse Natie-Staat van 2018, die een centraal leerstuk van het politieke zionisme tot grondwettelijk beginsel heeft verheven: dat alleen het Joodse volk zelfbeschikkingsrecht heeft in het Land Israel (Eretz Israel).

Israel heeft inmiddels zijn soevereiniteit uitgebreid over het gehele voormalige Mandaatgebied Palestina – het gebied dat zich uitstrekt van de rivier de Jordaan tot aan de Middellandse Zee – met een onverbiddelijk proces van sluipende annexatie. De wet van 2018, die 'Joodse vestiging als een nationale waarde' benoemt, impliceert dat het Palestijnse volk in zijn voorouderlijk thuisland geen nationale rechten heeft en dat zijn onteigening een legitiem en noodzakelijk Israelisch streven is.

Deze discriminerende logica verklaart waarom de Staat Israel zijn machtige repressieve apparaat ter beschikking stelt aan religieuze extremisten, wanneer zij Palestijnse bewoners uit hun woonhuizen verdrijven door in Sheikh Jarrah eigendomsrechten op te eisen. Tegelijk houdt diezelfde Staat geen rekening met de eigendomsaanspraken van bewoners van Sheikh Jarrah op hun bezittingen in Israel, die werden geconfisqueerd nadat zij in 1948 uit hun huizen in Haifa, Jaffa en West-Jeruzalem waren verdreven.

Deze crisis heeft een belangrijke mythe ontkracht – namelijk dat de Palestijnen verdeeld, ontmoedigd en gedemoraliseerd zouden zijn en zouden moeten capituleren voor welke voorwaarden dan ook die Israël hun stelt. De Palestijnen mogen dan politiek verdeeld zijn, maar of zij nu op de Westelijke Jordaanoever, in Oost-Jeruzalem, in Gaza, in Israël of in de diaspora wonen – overal zijn zij onderworpen aan hetzelfde meedogenloze proces van onteigening en discriminatie bij wet. Van meet af aan was dit onderdeel van het [koloniale] project om een staat met een joodse meerderheid te vestigen in een land met een Palestijnse meerderheid – die inmiddels in het gebied dat zich uitstrekt van de rivier de Jordaan tot aan de Middellandse Zee opnieuw de meerderheid vormt of op korte termijn zal gaan vormen. De eenheid van hun verzet tegen onteigening en vernietiging komt tot uitdrukking in protesten in alle delen van het land – of het nu in Oost-Jeruzalem, in de zogeheten ‘gemengde steden’ Lydda (Lod), Ramla, Akka (Akko) of Haifa, of in de Strook van Gaza is.

Zolang de Verenigde Staten het basisbeginsel van gelijkheid en gelijkberechtiging in Palestina/ Israël – dat zij zelf nooit hebben bepleit – negeren, blijven zij deel van het probleem, niet van de oplossing.

Vertegenwoordigers van de Verenigde Staten spreken over Israëls recht op zelfverdediging. Maar hoe zit het met het recht van de Palestijnen om zich te verzetten tegen ruim 70 jaar van onteigening ?

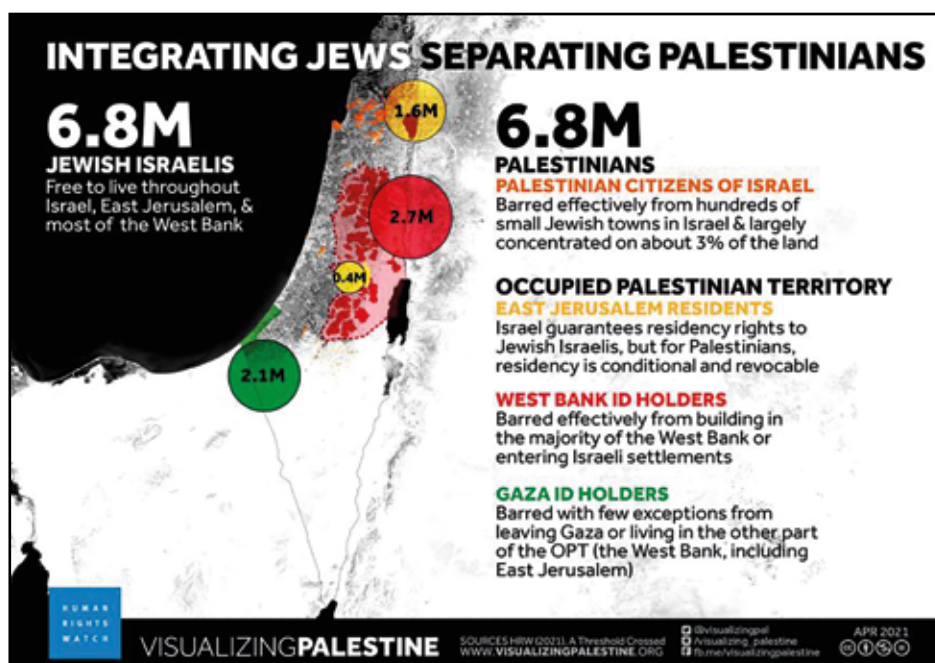
Een duurzame oplossing – of die nu gebaseerd is op één of twee staten – moet gelijkheid en gelijkberechtiging voor beide bevolkingsgroepen inhouden, met inbegrip van collectieve, nationale en politieke rechten, alsmede religieuze, eigendoms- en burgerrechten.

Totdat de Verenigde Staten dit beginsel aanvaarden en de VN-resoluties uitvoeren waarmee zij eerder hebben ingestemd – of het nu gaat om de status van Jeruzalem of om de joodse nederzettingen – en totdat zij hun eigen wetten krachtadig handhaven inzake het strikt defensieve gebruik van Amerikaanse wapens, evenals die inzake de [zeg maar] ‘ANBI-status’ van Amerikaanse 501(c)(3)-organisaties, die nederzettingsactiviteiten financieren en daarmee in strijd met het internationaal recht handelen, zijn zij geen onpartijdige speler, maar – aan de zijde van Israël – actief partij bij de onteigening van het Palestijnse volk.

uit: *The Washington Post* van 13 mei 2021

Rashid Khalidi is een Amerikaanse Palestijn; hij bekleedt als hoogleraar de Edward Said-leerstoel Arabische Studies aan de Columbia Universiteit in New York en is de auteur van onder meer *The Hundred Years’ War on Palestine – A History of Settler Colonial Conquest and Resistance*; New York: Metropolitan Books, 2020; 336 pp.)

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

The Manifesto of Dignity and Hope – The Intifada of Unity

**May 18, 2021 [the day of the general strike
in all parts of Palestine]**

People of Palestine,

Here we are, writing a new chapter of courage and pride, in which we tell a story of justice and of the truth that no level of Israeli colonial repression can erase, however cruel and brutal that repression may be.

The story of truth is a simple one in our land: the truth is that Palestinians are one people, one society. Zionist gangs forced out most of our people, it stole our homes and destroyed our villages. Then Zionism decided to shred what remained of Palestine, isolating us and separating us in small strips of our land. They tried to turn us into different societies, each living apart, each in its own separate prison. That is how Zionism has sought to control us, that is how they worked to fragment our political will, and to prevent a united struggle in the face of racist settler colonialism in all of Palestine.

This is how Israel imprisoned us in prisons of isolation; some of us caged in the "Oslo prison" in the West Bank, some in the "citizenship prison" in the part of Palestine occupied in 1948, some of us isolated by the monstrous siege and ongoing, devastating assault on the "Gaza prison," some of us isolated under the systematic Judaization campaigns on the "Jerusalem prison," and some isolated from Palestine altogether, dispersed across all corners of the globe.

It is now time for this tragedy to end.

In these days, we write a new chapter, a chapter of a united Intifada that seeks our one and only goal: reuniting Palestinian society in all of its different parts; reuniting our political will, and our means of struggle to confront Zionism throughout Palestine.

In these days, we write a new chapter, a chapter of a united Intifada that seeks our one and only goal: reuniting Palestinian society in all of its different parts; reuniting our political will, and our means of struggle to confront Zionism throughout Palestine.

This long Intifada is, at its heart, an Intifada of consciousness. It is an Intifada to overthrow off the filth of quietude and defeatism. Because of it, the brave generations to come will have been raised, once again, on the fundamental principle of our unity. It will stand in the face of all the elites working to deepen and entrench the divisions in and between our communities. This Intifada will be a long one in the streets of Palestine and in streets around the world; an intifada that fights the hand of injustice wherever it tries to reach, that fights the batons of cruel regimes wherever they try to strike. This is an Intifada of bared chests and foreheads held high armed with revolutionary goals, deep knowledge and understanding, and the organizational toil and commitment of every individual and collective in the face the bullets of the Israeli occupation wherever they are fired.

Long Live a United Palestine

Long Live the Intifada of Unity

Source: *Mondoweiss* (United States)

JERUZALEM

Jeruzalem – wanneer de samenleving in opstand komt tegen een koloniale catastrofe

Majd Kayyal

Jeruzalem/Al-Quds (Arabisch voor 'de Heilige Plaats') is het slachtoffer geworden van de meest intense en snelle koloniale aantasting die ooit in Palestina heeft plaatsgevonden. De bewoners zijn worden aan hun lot overgelaten, verstoken van enige steun of visie om zich tegen het zionistische koloniale project te verzetten.

De afgelopen jaren is de zionistische aanval op Oost-Jeruzalem uitzonderlijk intens geweest – wellicht zonder weerga. De huidige opstand in Jeruzalem is een spontane volksofstand tegen een monsterlijke zionistische configuratie, onmetelijk groot en grenzeloos, die poogt de Palestijnse samenleving in Oost-Jeruzalem te vernietigen. Sociale ontwrichting is daarbij het belangrijkste middel waarover Israël beschikt om zijn greep op de 350.000 Palestijnen die in 'de hoofdstad' wonen, te versterken en joodse suprematie in het bezette stadsdeel stad te handhaven.

Elke Israelische instelling – officieel of officieus – heeft op de een of andere manier een aandeel in de verjoodsing van Oost-Jeruzalem en daarmee de ontwrichting van de Palestijnse samenleving. Inlichtingendiensten, politie, de Ministeries van Binnenlandse Zaken en van Veiligheidszaken evenals de rechterlijke macht – zij zijn alle onderdeel van de aanval. Het plaatje is echter nog groter: universiteiten, onderzoekscentra, werkgelegenheidscentra, NGO's, investeringsfondsen, stedenbouwkundige bureaus, kapitaal (zowel Israelisch als Palestijns), organisaties van joodse kolonisten, sociale zorg, het onderwijssysteem en talloze andere actoren – allemaal werken zij consistent mee aan intensivering van de zionistische controle over het staddeel.

het algehele beeld

Stedenbouwkundige commissies en bureaus transformeren de stad zodanig dat Palestijnse wijken in geïsoleerde buurten worden opgedeeld – door de bouw van joodse nederzettingen, de aanleg van wegen en parken, evenals door toeristische ontwikkeling – hun aaneengeslotenheid wordt verstoord en hun banden met hun historische stadscentrum worden doorgesneden. Tegelijkertijd worden

joodse nederzettingen met elkaar en met het stadscentrum verbonden (onder meer via de sneltram), terwijl in Palestijnse wijken op grote schaal door de Israelische autoriteiten tot afbraak van woonhuizen wordt bevolen. Daarmee wordt de druk op tienduizenden huishoudens opgevoerd. Die gaan vaak toch al gebukt onder hoge boetes, of worden zelfs gedwongen hun eigen huis te slopen. Samen met belastinginstanties vallen de Ministeries van Volksgezondheid en Milieu systematisch plaatselijke handelaren lastig in de vorm van dagelijkse vernedering van boetes en winkelsluitingen, om hen zo onder druk te zetten om hun eigendommen aan joodse kolonisten te verkopen. Door de inlichtingendiensten wordt druk uitgeoefend om jonge demonstranten uit te leveren of politieke en sociale evenementen af te blazen, naast wat zij verder nog allemaal kunnen bedenken. In niet-aflatende coördinatie met plaatselijk kapitaal, investeringsfondsen en instellingen voor werkgelegenheid en economische integratie worden tientallen miljoenen dollars in de 'integratie' van Palestijnen in de Israelische arbeidsmarkt en in consumptie gepompt.

Daarnaast worden er diensten- en winkelcentra voor de Palestijnse buurten gecreëerd in een poging de positie van het Palestijnse stadscentrum en de daar aanwezige markt te ondermijnen. Hand in hand met zionistische instellingen zuivert het Ministerie van Onderwijs het schoolpersoneel in Oost-Jeruzalem van activistische opvoeders en legt het Israelische leerplannen aan scholen op. De uitvalpercentages op scholen zijn hoog: in het middelbaar en hoger onderwijs liggen deze op 40 tot 60 procent.

Tegelijk is het systeem van sociale opvang – dat van oudsher via nationale, activistische en religieuze netwerken liep – bewust ondermijnd en zijn pogingen ondernomen om daarvoor in de plaats koloniale 'sociale voorzieningen' tot stand te brengen – in een samenleving waarvan 80 procent onder de armoedegrens leeft (en dat was nog vóór het corona-virus toesloeg !).

Intussen proberen Israelische universiteiten, organisaties en onderzoekscentra alternatieve lokale politieke 'elites' te creëren, die

beweren de mensen in de dienstverlening te vertegenwoordigen, maar via zionistische overheidskanalen werken. En dan hebben wij het nog niet over de joodse kolonistenorganisaties die honderden miljoenen dollars uitgeven om huizen in Oost-Jeruzalem in bezit te krijgen om vervolgens hun Palestijnse bewoners te verdrijven – niet alleen in de Oude Stad, maar ook in Silwan, Sheikh Jarrah en in andere wijken van Oost-Jeruzalem. Degenen die verdreven worden, zijn gedoemd zich te vestigen in vreselijk verpauperde voorsteden met een krankzinnig hoge bevolkingsdichtheid, een abominabele toegang tot dienstverlening, erbarmelijke huisvesting en sociale omstandigheden. Zo wonen er vandaag de dag zo'n 80.000 Palestijnen in Kafr Aqab, terwijl dat er in 2014 – zeven jaar geleden – nog 20.000 waren ! Daarbij worden de Palestijnse inwoners van de stad dagelijks geterroriseerd door agenten van [on]veiligheidsdiensten, met willekeurige arrestaties die vrijwel altijd op schijnprocessen uitdraaien.

ontwrichting van alles wat op een collectief bestaan zou kunnen lijken

De drijfveren achter de zionistische obsessie om de Palestijnse gemeenschap in Oost-Jeruzalem te ontwrichten, zijn niet geheim. Een aanzienlijke Palestijnse gemeenschap van zo'n 350.000 personen leeft in de stad in direct dagelijks contact met joodse Israeli's. Het is moeilijk hen fysiek de stad uit te verdrijven, terwijl het tegelijk moeilijk is om hen onder controle te houden en te overheersen – tenzij hun sociale structuur wordt ontmanteld en alle pogingen van Palestijnen om zich te organiseren, te verenigen en eigen bewegingen op te bouwen, worden onderdrukt. Dan wel dat deze worden omgevormd en worden onderworpen aan het Israelische staatsstelsel.

Kortom, Oost-Jeruzalem staat bloot aan de pathologische Israelische obsessie om elke poging tot het oprichten van een politieke beweging, ongeacht de omvang ervan, in de kiem te smoren en elke instelling of elk centrum te sluiten dat zich toelegt op nationale opvoeding of op het organiseren van collectieve evenementen.

Tot 2019 zijn door de Israelische autoriteiten zonder enige omhaal in Oost-Jeruzalem zo'n 90 Palestijnse instellingen gesloten, zijn talloze sociale en culturele evenementen afgeblazen die voorheen stadsbewoners samenbrachten – of het nu ging om activiteiten voor kinderen, theatervoorstellingen, voetbalwedstrijden of

zelfs persoonlijke gelegenheden zoals bruiloften of rouwbijeenkomsten. Tegelijkertijd worden activisten en organisatoren van gemeenschapsactiviteiten juridisch vervolgd en lange tijd in de gevangenis opgesloten, dan wel uit Oost-Jeruzalem verbannen. Zionistische organisaties zorgen ervoor dat geen politieke activist in dienst treedt van Europese of Amerikaanse fondsen of daarvan steun ontvangt – door klachten tegen hen in te dienen.

In de Oude Stad van Jeruzalem – het historische centrum en kloppend hart van de stad met zijn markten en de Aqsa Moskee – zijn deze praktijken tweeledig. Enerzijds probeert men Palestijnen te ontmoedigen hun inkopen op de *soek* [markt] te doen en – door middel van herhaalde aanvallen en provocaties van joodse kolonisten – het terrein waarop de Aqsa Moskee zich bevindt ruimtelijk op te delen [zoals eerder in de Ibrahim Moskee in Al-Khalil/Hebron het geval is geweest; red.]. Anderzijds worden handelaren geterroriseerd – vooral degenen die winkelpanden hebben die direct aan de toegangen tot de Aqsa Moskee grenzen – is de militaire aanwezigheid op het terrein van de Aqsa Moskee verhoogd, worden Palestijnse jonge mannen die het Aqsa-terrein betreden standaard als bedreigend aangemerkt en is in het algemeen het controleren van de gelovigen geïntensiveerd. Daarnaast wordt er gepoogd om sociaal-religieuze evenementen die van oudsher in en rond de Aqsa Moskee plaatsvinden, te blokkeren.

Damascus-Poort: een poging om het mooiste de nek om te draaien !

Bij de aanvang van de vastenmaand Ramadan werd dit jaar een nieuw dieptepunt bereikt in de vorm van de pogingen van de Israelische autoriteiten om een van de meest prominente Jeruzalemse oriëntatiepunten en sociale levensaders onder druk te zetten: door middel van het afsluiten van de trappen die vanaf de straat naar de Damascus-Poort leiden. De trappen en het plein vóór de poort vormen samen een centrale openbare ruimte en de belangrijkste toegang tot de Oude Stad. De plaats grenst aan centrale handelsstraten buiten de muren van de Oude Stad – het gebied van de Salah al-Din-sstraat, de historische Nabloes-sstraat, het gebied van Bab Assahira/Herodus Poort en de wijken Sheikh Jarrah en Musrara – en ligt dicht bij het belangrijke vervoersknooppunt, vanwaar bussen en collectieve taxi's van en naar de omliggende steden en dorpen rijden – zoals Ramallah, Bethlehem en Al-Khalil/Hebron.

Tijdens de Ramadan verandert de Damascus-Poort en zijn omgeving in een magisch plein van nachtelijke

festiviteiten, waar duizenden Palestijnse inwoners van Jeruzalem, na het *tarawih*-gebed in de Aqsa Moskee, samenkomen en met hun aanwezigheid de nabijgelegen markten leven inblazen.

Sinds enkele jaren intensiveert Israël zijn militaire aanwezigheid rond de Damascus-Poort en verandert daarbij de contouren van het plein. Zo zijn daar uit beton en metaal opgetrokken wachthokken geplaatst voor agenten van de zogeheten Grenspolitie [volledig toegeruste soldaten], die degenen die het plein en het omliggende gebied passeren in de gaten houden, soms inspecteren en vaak lastigvallen. Daarbij voeren zij een beleid van intimidatie en bedreiging van bezoekers, zozeer zelfs dat een en ander al een aantal malen op een standrechtelijke executie is uitgedraaid.

Dit jaar besloten de Israelische autoriteiten om vanaf de vooravond van de Ramadan de toegang tot het plein vóór de Damascus-Poort met hekken te versperren – kortom, een ondubbelzinnig verbod om daar samen te komen. Daarmee heeft Israël geprobeerd het mooiste jaarlijkse evenement dat inwoners van Oost-Jeruzalem – uit verschillende families en verschillende buurten, maar ook Palestijnen van buiten de stad – met elkaar verbindt en samenbrengt, de nek om te draaien. De liefde die de inwoners van Jeruzalem en Palestijnen in het algemeen voor deze traditie met haar feestelijke stemming koesteren, is niet te beschrijven.

een nieuwe golf van opstandigheid

In de context van de verslechterde politieke en sociale situatie in de stad en in het verlengde van de arrogante en brute poging van Israël om Palestijnen zo ongeveer het laatste restje van onze vreugden te ontnemen, is een nieuwe generatie opgestaan die geboren is onder de schaduw van Al-Nakba (de Catastrofe van 1948). Vanaf het moment van zijn of haar geboorte is, is elke Palestijn(se) wel getuige van een of andere Israelische misdaad. Sommige van de kinderen van vandaag zijn geboren op de dag dat de gruweldaad van het levend verbranden van Mohammed Abu-Khdeir plaatsvond. Zij zien hoezeer Israël zijn toevlucht neemt tot vernedering en onderdrukking om onze geest en elke vorm van leven in ons te breken – om ons van ons *freaks* te maken die het koloniale systeem voeden – wezens die verkommen, gebukt onder armoede, misdaad, achterlijkheid en onnodige onwetendheid, doordat onze intellectuele en culturele band met onze eigen geschiedenis en beschaving is verbroken – en daarmee ons recht op toegang tot een (ononderbroken) rijke

sociale geschiedenis. Mensen die hun identiteit zijn kwijtgeraakt als gevolg van het verlies van de waarden en de moraal die voorheen de grondslag vormde van de strijd voor rechtvaardigheid, vrijheid en solidariteit, evenals van politieke wilskracht.

Hoewel Israël er in belangrijke mate in is geslaagd om politieke organisatie en patriottisch cultureel en sociaal werk van Palestijnen te onderdrukken, is het er niet in geslaagd – en zal daarin ook niet in slagen – om de perfect onderdrukte *freak* voort te brengen.

Wat begon als een incident op Tiktok – een *social media tool* waarvan veel jongeren gebruik maken – waarop beelden te zien waren van een Palestijnse jongen die in de bus een orthodox-religieuze joodse jongen een klap in het gezicht geeft – en alle commotie die een en ander vervolgens onder joodse Israeli's teweeg heeft gebracht – is al gauw uitgelopen op massale demonstraties in Oost-Jeruzalem. Daarbij zijn demonstranten zoals altijd slaags geraakt met de Israelische politie en zijn er doden en veel gewonden gevallen. Talrijke demonstranten zijn gearresteerd. Sommige van hen hebben geprobeerd om de Israelische rechtbank in de Salah al-Din-straat ('de rechtbank van de onrechtvaardigheid') in brand te steken.

Dit jaar, tijdens de Ramadan, heeft Israël een ongekende poging gedaan om het sociale leven in Jeruzalem te onderdrukken. In het algemeen is de Israelische onderdrukking in die stad wreed. Deze vreet dieper in dan wij kunnen zien en is verrekender dan wij ons kunnen voorstellen. Verzet daartegen vergt een serieuze inzet, energie, middelen en – eerst en vooral – politieke wilskracht. Bij een opstand is het verwerven van steun onontbeerlijk, evenals de verbreding en de verspreiding ervan. Verder is het onontbeerlijk om opstanden uit het verleden te bestuderen om zo de successen die daarbij geboekt zijn en de tegenslagen die geïncasseerd zijn, te begrijpen, evenals de Israelische reactie erop.

Dat geldt evenzeer voor het doorgronden van de situatie in en rond Jeruzalem ... een hemel schreiende situatie, zonder enige twijfel.

bron: *As-Safir al-Arabi* (Beiroet), 26 april 2021 (ingekort en bewerkt)

Majd Kayyal is publicist te Haifa, Palestina'48/Israël

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

Sheikh Jarrah: een nieuwe generatie activisten leidt de strijd voor de rechten van de Palestijnen

Alessandra Bajec

Nadat de spanningen in Oost-Jeruzalem vanaf april waren gaan oplopen, heeft toenemende woede over de Israëlische plannen om bewoners van de Jeruzalemse wijk Sheikh Jarrah uit hun huizen te zetten, de strijd voor de rechten van de Palestijnen nieuw leven ingeblazen.

De recente opschaling van de Israëlische repressie in Oost-Jeruzalem die vervolgens is uitgedraaid op een aanslepend militair conflict tussen Israël en HAMAS met vele doden en gewonden, viel samen met de 73ste herdenking op 15 mei van Al-Nakba – de Catastrofe van 1948 waarbij ruim 700.000 Palestijnen door joodse strijdgroepen uit hun thuisland werden verdreven om zo een door joden getalsmatig gedomineerde Staat Israël tot stand te brengen.

Zoals Sheikh Jarrah aantoont, gaat de strijd van de Palestijnen tegen onteigening en ontheemding tot op de dag van vandaag door.

De gebeurtenissen in Oost-Jeruzalem kregen wereldwijde aandacht nadat agenten van de zogeheten Grenspolitie [volledige toegeruste soldaten] op 7 mei – tegen het eind van de vastenmaand Ramadan – een inval in de Aqsa Moskee deden en daar met grof geweld de gelovigen uiteenjoegen. Dit volgde op eerdere pogingen van de politie om Palestijnen tijdens Ramadan de toegang tot de Oude Stad te ontzeggen.

Parallel aan deze escalatie is de Palestijnse wijk Sheikh Jarrah wekenlang het brandpunt geweest van onrust in de aanloop naar een – voorlopig opgeschorte – uitspraak van het Israëlische Hooggerechtshof over de onteigening en verdrijving van tientallen bewoners uit de wijk om daarmee plaats te maken voor joodse kolonisten.

De grootschalige mobilisatie van voornamelijk jonge Palestijnen uit solidariteit met de bewoners heeft gemaakt dat Sheikh Jarrah de spil is geworden van een nieuwe uitbarsting van Palestijns verzet.

De eerste aanzet daartoe kwam op 13 april – aan het begin van de vastenmaand Ramadan –

nadat de Israëlische autoriteiten metalen hekken hadden laten plaatsen vóór de Damascus-Poort, de hoofdingang tot de Oude Stad van Jeruzalem, waardoor de toegang tot een voor Palestijnen belangrijke publieke ruimte werd geblokkeerd. Dat heeft tot massale protesten tegen deze beperkende maatregel geleid.

Onder druk van die protesten hebben de Israëlische autoriteiten zich uiteindelijk op 25 april gedwongen gezien om de maatregel in te trekken en de hekken te verwijderen.

Niettemin zijn kort daarop de spanningen opnieuw hoog opgelopen vanwege het plan om rond 2 mei vier Palestijnse families uit hun huizen in Sheikh Jarrah te zetten.

‘Het gaat hier om woede die zich de afgelopen tien jaar heeft opgebouwd,’ zegt Amany Khalifa van de organisatie Grassroots al-Quds [Al-Quds is de Arabische naam van Jeruzalem] aan *The New Arab*, onder verwijzing naar een reeks huisuitzettingen die tussen 2008 en 2009 op last van de Israëlische autoriteiten hebben plaatsgevonden.

‘Dankzij de inzet van de jonge generatie zijn wij inmiddels getuige van een dynamiek die wij niet eerder hebben gezien.’

De demonstraties van honderden Palestijnse jongeren met als inzet om de publieke ruimte bij de Damascus-Poort terug te eisen, inspireerden anderen om zich bij de strijd in solidariteit met Sheikh Jarrah aan te sluiten.

‘Het beleid van Israël is erop gericht Oost-Jeruzalem te ontdoen van de Palestijnen,’ zegt Khalifa. ‘Dat is de reden waarom wij Palestijnen vandaag massaal de straat op zien gaan.’

Sinds eind april hebben Palestijnse jongeren in Jeruzalemse wijken wakes gehouden ter ondersteuning van de families die dreigen te worden uitgezet, wat steevast op confrontaties met de Israëlische politie en joodse kolonisten is uitgedraaid.

Zo'n 200 Palestijnen – de meesten tieners en begin twintigers – komen elke avond vanuit heel Oost-Jeruzalem naar Sheikh Jarrah om leuzen te scanderen en liederen te zingen tegen de dreigende uitzettingen.

Zij bleven daar tot na middernacht om hun landgenoten niet alleen aan de naburige joodse kolonisten over te laten.

'Deze jongeren zien dat de bewoners uit hun huizen dreigen te worden gezet. Dat is voor hen een rode lijn. Daarom zijn zij hier om hun steun te betuigen,' zegt Zakariah Odeh, directeur van de Burgercoalitie voor Palestijnse rechten in Jerusalem (CCPRJ), vanuit Sheikh Jarrah aan *The New Arab*.

De Israelische politie treedt geregeld met harde hand op, in een poging de protestacties de kop in te drukken. Ter plaatse zijn talrijke mensenrechtenschendingen gedocumenteerd, waaronder niet-uitgelokte aanvallen en buitensporig geweld tegen demonstranten, willekeurige arrestaties, het gebruik van knal- en flietsgranaten en waterkannonnen die 'stinkwater' naar demonstranten en woningen spuiten.

De afgelopen dagen hebben groepen joodse

kolonisten op de bezette Westelijke Jordaanoever zich aangesloten bij de joodse kolonisten in Sheikh Jarrah met als doel de Palestijnse solidariteitsbijeenkomsten te verstoren. Dat gebeurt onder toezicht van Israelische politieagenten.

Tot overmaat van ramp heeft de Israelische politie twee weken geleden de toegangen tot Sheikh Jarrah geblokkeerd en laat niemand door behalve de Palestijnse bewoners en natuurlijk de joodse kolonisten.

'Palestijnse inwoners van Jeruzalem wordt de toegang ontzegd. Activisten die hun solidariteit komen betuigen, moeten zich tussen huizen wringen en van daken springen om de wijk in te komen,' zegt de CCPRJ-directeur aan *The New Arab*. De aanwezigheid van de joodse kolonisten van elders verontrust hem zeer.

'Ik zie hen luidkeels liederen in het Hebreeuws zingen, dansen, schreeuwen en provocerend gedrag vertonen,' aldus Odeh, terwijl in de verte het geluid van knalgranaten te horen is.

De repressie tegen de protestbeweging is niet alleen fysiek geweest. Activisten in Sheikh Jarrah hebben geklaagd dat sociale mediagiganten hun

Damascus-Poort, Oude Stad Jeruzalem

accounts blokkeren en videobeelden van aanvallen van de politie en van joodse kolonisten op de bewoners en hun sympathisanten verwijderen.

Het hardhandige optreden heeft de tientallen jonge Palestijnen echter niet afgeschrikt. Zij weigeren de Israelische bezetting nog langer in stilte te ondergaan.

'Is dit wat je wilde zijn toen je nog jong was? Aan de verkeerde kant van de geschiedenis staan? Aan de kant van de onderdrukkers?,' hoort men activiste Maryam al-Afifi – een studente en muzikante – zeggen in een video die viraal is gegaan. Dat was bij een confrontatie met een Israelische soldaat die haar onlangs in Sheikh Jarrah arresteerde omdat zij een andere vrouw beschermde.

Mohammed en zijn zus Muna al-Kurd, wier familie uit hun huis in de wijk Karm al-Jaouni in Sheikh Jarrah dreigt te worden gezet, hebben via de sociale media de wereld nauwgezet op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen ter plekke.

De Al-Kurd-familie is een van de vier families die oorspronkelijk begin mei uit huis zouden worden gezet. Op de ene helft van hun huis is in 2009 al door een groep joodse kolonisten beslag gelegd [zie de hierna volgende bijdrage van Guus Valk; red.].

Drie maanden geleden lanceerde Muna een online-campagne onder de hashtag #SaveSheikhJarrah om de aandacht te vestigen op de benarde situatie van de bewoners die met uitzetting worden bedreigd. In een recent interview legt zij krachtig uit dat 'als de families inderdaad worden uitgezet, de rest van Jeruzalem ook door joodse kolonisten zal worden overgenomen'.

Op 2 mei oordeelde een Israelische districtsrechtbank dat de vier gezinnen moesten worden uitgezet, dan wel een compromis moesten zien te sluiten met de kolonistenorganisaties, door huur te betalen en deze als huisbazen te erkennen. Dat weigerden de gezinnen resoluut – een blijk van hernieuwd verzet.

Nadat de situatie in Jeruzalem was geëscaleerd, besloot het Israelische Hooggerechtshof een geplande uitspraak over de kwestie uit te stellen. Binnen een maand moest een nieuw datum vastgesteld worden. Op deze manier hoopten de Israelische autoriteiten de zaak te sussen, nadat zij zowel lokaal als internationaal onder

toenemende druk zijn komen te staan.

'Vooral de wijdverspreide protesten binnen Israel zelf zijn voor Tel Aviv zeer verontrustend. Men wil zien te voorkomen dat een en ander op iets groters uitdraait,' merkt Odeh op, onder verwijzing naar de mobilisatie van Palestijnen in de zogeheten 'gemengde steden' Lydda, Haifa, Akka en in andere, door Palestijnen gedomineerde steden als Umm al-Fahem en Nazareth.

Onder de Palestijnen bestaat de vrees dat Israel uitstel van de zitting van het Hof gebruikt in de hoop dat de massale protesten wegebben om het vervolgens in een later stadium alsnog volledig kop in te drukken. 'Israel speelt op tijd om de solidariteit en de opstand van Palestijnen tegen etnische zuivering in Jeruzalem te doen afzwakken. Laat deze tactiek je niet uitputten! Blijf *online* en *offline* in opstand komen!,' tweette de Palestijnse feministe Marwa Fatafta afgelopen week.

Ook op de bezette Westelijke Jordaanoever zijn er talrijke protesten geweest, waarbij in enkele dagen elf Palestijnen door Israelische militairen zijn gedood.

De massale mobilisatie in Jeruzalem, samen met de betrokkenheid van Palestijnse burgers van Israel en van Palestijnen in de bezette Palestijnse Gebieden, is ongekend. Een nieuwe generatie Palestijnen is opgestaan om in het geweer te komen tegen decennialang Israelisch beleid van etnische zuivering en verdrijving.

In 2008-2009, nadat vier families in Karm al-Jaouni en een deel van de Al-Kurd-familie uitzettingsbevelen hadden ontvangen, zijn enkele tientallen Israelische en internationale activisten naar Sheikh Jarrah gekomen om de families een hart onder de riem te steken. Snel heeft dat de vorm aan van wekelijkse demonstraties aangenomen.

'In die tijd waren het slechts een handjevol, voornamelijk joods-Israelische demonstranten plus enkele Palestijnen. Dat is niet vergelijkbaar met wat wij vandaag de dag zien,' zegt Amany Khalifa van Grassroots al-Quds.

bron: *The New Arab* (Londen), 18 mei 2021

Alessandra Bajec is een *freelance* journaliste

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

Sheikh Jarrah: steeds minder kamers, steeds meer toorn

In 2011 gaf redacteur Guus Valk in NRC Handelsblad een indringende impressie van de situatie in Sheikh Jarrah. Deze heeft na tien jaar niets aan actualiteit verloren; red.

Joodse kolonisten nemen in Oost-Jeruzalem met succes Palestijnse wijken in.

De Palestijnse familie Kurd heeft na een verloren proces nog drie kamers over.

Een politiebusje komt met sirenes aan de hoek om en twee Israelische agenten stappen uit. 'Rustig mensen', zegt een agent. Maar rustig wordt Nabil al-Kurd niet. 'Die hond, die Duitse herder, valt ons iedere keer aan. Kinderen kunnen niet meer buiten spelen. Het is genoeg.' Dan richt hij zich op het groep jonge joodse kolonisten tegenover hem. 'En jullie daar, leun niet tegen mijn auto!'

Het tafereel speelt zich bijna elke dag af voor de deur van de Palestijnse familie Kurd, in de wijk Sheikh Jarrah, bezet Oost-Jeruzalem. De bijtgrage hond van hun ongewenste nieuwe huisgenoten valt een van de twaalf familieleden aan. Er wordt gescholden, heen en weer geduwd. De politie komt. De politie gaat.

Joodse kolonisten probeerden lange tijd bezit te nemen van het huis van de familie Kurd, een onopvallend en slecht onderhouden gebouw in de Palestijnse wijk. Het huis is, zo claimden zij, joods eigendom geweest voor de stichting van de staat Israel, in 1948. De familie Kurd, die tijdens die oorlog uit Haifa vluchtte en vijftig jaar geleden van de Verenigde Naties de sleutels van dit huis kreeg, moet eruit. Regelmatig, zegt Rifqa al-Kurd (88), moeder van vijf kinderen, drongen kolonisten het huis binnen en kregen de bewoners klappen.

Na jaren procederen, gefinancierd door kolonistenorganisaties en geld van financiers uit de Verenigde Staten, velde een Israelische rechtbank een merkwaardig oordeel: kolonisten kregen een in 2000 bijgebouwde vleugel aan de voorkant van het huis. De familie Kurd mocht, in afwachting van een mogelijke uitzetting in de toekomst, in de rest van het huis wonen. 'We delen nu dus de ingang', zegt Rifqa al-Kurd, voor haar straalkacheltje in haar deel van het huis. De twaalf bewoners, drie generaties Kurd, hebben drie kamers over, die 's avonds als slaapkamer worden ingericht. 'Het zijn

gangsters, tuig. Ik word opgejaagd in mijn eigen huis. Ik kan door die hond de deur niet meer uit. Het is dagelijkse intimidatie.'

Aan de andere kant van het huis zitten drie jongens, een jaar of achttien, op banken voor de ingang. Een van hen stelt zich voor als Yitzhak, hij is student aan een joods-religieuze school. 'Dit huis was ooit joods', zegt hij. 'Wij hebben ons bezit opgeëist. Deze wijk ligt strategisch in Oost-Jeruzalem, dichtbij veel heilige plaatsen. Elke dag gaan wij bidden in Shimon Hatzadik.' Deze plek, in het centrum van Sheikh Jarrah, is volgens de overlevering de graftombe van Simon de Rechtvaardige.

Zo wordt op dit moment in Oost-Jeruzalem het Israelisch-Palestijns conflict beslecht: op de vierkante millimeter. Nadat het gebied in 1967 tijdens de Zesdaagse Oorlog [Juni-Oorlog] op Jordanië werd veroverd, werd het deel van de 'eeuwige en ondeelbare hoofdstad Jeruzalem', zoals Israel het noemt. Om de aanspraak te onderstrepen, werden in en rondom Oost-Jeruzalem joodse nederzettingen gebouwd, illegaal volgens internationaal recht, die de Palestijnse claim om Oost-Jeruzalem de hoofdstad van hun toekomstige staat te maken, ondermijnen. Daarbij proberen kolonistenorganisaties met succes Palestijnse wijken, huis voor huis, over te nemen. Er wonen circa 200.000 kolonisten in Oost-Jeruzalem.

'Het voorbeeld van de familie Kurd is de waanzin van het Israelische recht,' zegt Yehudith Oppenheimer, directeur van de Israelische organisatie Ir Amim (Stad voor de volken), die de kolonisatie van Oost-Jeruzalem volgt. 'De Israelische wet biedt kolonistenorganisaties mogelijkheden om huizen over te nemen, terwijl het moreel onaanvaardbaar is.'

Oppenheimer zegt dat de kolonisten in Israel meestal worden gezien als eenlingen, ontspoorde fanatici. 'In werkelijkheid is er een symbiose tussen de belangen van deze religieuze kolonisten en de Israelische regering, die splitsing van Jeruzalem in de toekomst onmogelijk wil maken.' De Israelische wet biedt verschillende mogelijkheden om huizen in Oost-Jeruzalem in bezit te krijgen. 'Meestal wordt een wet uit de jaren zeventig gebruikt, die het joden toestaat

bezit te claimen dat in de oorlog van 1948 verloren is gegaan.' In die oorlog werden joden verdreven uit Oost-Jeruzalem, en Palestijnen moesten vluchten uit West-Jeruzalem. 'Andersom geldt dat recht uiteraard niet: een Palestijn heeft geen recht meer op bezittingen die zijn familie ooit verloren heeft in West-Jeruzalem.'

In nederzettingen rondom Oost-Jeruzalem wonen duizenden kolonisten. In de Palestijnse wijken zijn de aantallen veel kleiner. 'Het is daar een sluipend proces: huis voor huis proberen zij de wijken in te nemen. Het maakt deel uit van een groter plan om de samenstelling van de wijken langzaam te veranderen.'

De rechtbank in Jeruzalem oordeelt vaker dat Palestijnen kamers in hun huis moeten afstaan aan kolonisten. Evenals de familie Kurd moet ook de familie Hamdallah een kamer in hun huis in de

wijk Ras al-Amud overdragen aan kolonisten. In die kamer wonen nu een zoon, zijn vrouw en een eenjarig kind. Het huis staat op land dat is gekocht door de Amerikaans-joodse zakenman Irving Moskowitz, die grote stukken van de Palestijnse wijken koopt, waarna hij de proceskosten betaalt om de Palestijnen te verdrijven.

Rifqa al-Kurd is niet van plan, zegt ze, haar laatste kamers ooit te verlaten. Haar dochters Maisa en Nadia, allebei rond de 50, twijfelen, laten zij doorschemeren. Maisa heeft hartproblemen, en beiden durven hun huis nauwelijks uit. Rifqa, vanuit haar stoel: 'Ik zal hier sterven, dat heb ik me voorgenomen. Ik laat me niet weggagen. Ik ben al een keer vluchteling geweest en wil dat niet nog een keer zijn.'

uit: *NRC Handelsblad* (Amsterdam) van 14 april 2011

Sheikh Jarrah

Silwan – hoe geschiedenis en religie worden misbruikt om Palestijnen te verdrijven

Rayhan Uddin

Inwoners van Oost-Jeruzalem worden geconfronteerd met huisuitzetting te midden van de zoektocht van joodse Israëli's naar 'een verloren gegane stad'.

De Palestijnse wijken Sheikh Jarrah en Silwan mogen dan ruwweg vier kilometer van elkaar verwijderd zijn – gesitueerd aan verschillende kanten van de stadsmuren van Jeruzalems Oude Stad – de bewoners voeren een gezamenlijke strijd.

Protesten tegen de dreigende uitzetting van zes Palestijnse gezinnen uit de wijk Sheikh Jarrah – ten noorden van de Oude Stad van Jeruzalem – kregen onlangs wereldwijde aandacht en werden de katalysator voor een gewelddadig antwoord van de Israelische autoriteiten op de protesten.

Een dodelijke escalatie van geweld is gevolgd, waarbij Israelische beschietingen en bombardementen uiteindelijk ruim 250 Palestijnen in Gaza het leven zou kosten, onder wie 66 kinderen.

Nog eens 29 kwamen op de bezette Westelijke Jordanoever en in Oost-Jeruzalem door geweld om het leven. Raketten die vanuit Gaza werden afgevuurd, doodden in Israel 12 personen.

Nadat op 21 mei een staakt-het-vuren was ingegaan, zwoeren Palestijnse activisten door te zullen gaan met het vragen van aandacht voor de benarde situatie van de bewoners van Sheikh Jarrah.

Meerdere gezinnen in Silwan – een andere historische wijk ten zuiden van de Oude Stad van Jeruzalem – worden eveneens geconfronteerd met gedwongen uitzetting.

'Joodse kolonistengroepen achter de huisuitzettingen in Sheikh Jarrah zijn dezelfde die achter de huisuitzettingen in Silwan zitten,' zei Qutaiba Odeh, een inwoner wiens huis door een slooporder wordt bedreigd, afgelopen maart aan *Middle East Eye*. 'Het is dezelfde gezamenlijke strijd tegen dezelfde bezetting. Wij zeiden gisteren red Sheikh Jarrah!, vandaag zeggen wij red Silwan!'.

In de geest van die gezamenlijke strijd namen jonge Palestijnen de afgelopen week deel aan een bewustwordingsloop van Sheikh Jarrah naar Silwan. Zoals te verwachten viel is die door de Israelische politie met harde hand uiteen geslagen.

In het onderstaande wordt uitgebreid stilgestaan bij verleden en heden van Silwan en hoe religie en archeologie door joodse kolonisten en door de Israelische autoriteiten worden misbruikt om de Palestijnse bewoners te verdrijven.

Silwan door de eeuwen heen

Silwan is al ruim drie millennia ononderbroken bewoond geweest en kent een gevarieerde culturele en religieuze geschiedenis.

In de IJzertijd – zo'n 2700 jaar geleden – werd de necropolis van Silwan beschouwd als een begraafplaats voor hooggeplaatste functionarissen van het koninkrijk Juda.

Het bassin van Silwan – de Griekse naam voor Silwan – is een uit rotsen gehouwen waterreservoir dat nu in de Wadi al-Hilweh-buurt van Silwan ligt [Silwan is uit zes buurten opgebouwd; red.]. Het zou dateren uit de dagen van de Tweede Tempel – van de 6^e tot de 1^e eeuw vóór Chr.

Volgens het Nieuwe Testament zou Jezus in het bassin een wonder hebben verricht door een blindgeboren man zijn gezichtsvermogen terug te geven.

De huidige Oost-Jeruzalemse wijk Silwan dateert uit de 7^e eeuw, toen het gebied, na de val het Byzantijnse Rijk in handen kwam van moslim-veroveraars, onder het Khalifaat van Al-Rashidun [de Rechtgeleiden; de eerste vier opvolgers – khaliefen – van de Profeet Mohammed].

De tweede khalief, Omar ibn Khattab, stond voor het eerst na eeuwen van vervolging toe dat zich joden in Silwan vestigden, naast in andere delen van Jeruzalem.

De bron van Silwan (Ayn Silwan) wordt door moslims beschouwd als een heilige waterbron,

waarbij zij zich op een *hadith* [een overlevering van de Profeet Mohammed] baseren.

Jeruzalem en omgeving kwamen de daaropvolgende eeuwen onder de controle te staan van opeenvolgende – doorgaans moslim – heersers, onder wie de Mammelukken en de Turkse Osmanen.

Tegen het einde van de heerschappij van de Turkse Osmanen in 1882 emigreerde een groep Jemenitische joden naar Silwan. Dat gebeurde nadat de zionistische beweging joden uit de hele wereld had opgeroepen om zich in Palestina te vestigen. Deze 'Arabische' joodse kolonisten werden echter door westerse joodse kolonisten niet als gelijkwaardig genoeg gezien om zich in hun woongemeenschappen te kunnen vestigen. Daarop werden zij – aldus de educatieve NGO Madaa Silwan – door de bewoners van Silwan uitgenodigd om zich bij hen te vestigen.

De volkstelling van 1931 – ten tijde van het Britse Mandaat over Palestina – wees uit dat Silwan een bevolking had van 2968 zielen, van wie 2553 moslims, 124 joden en 91 christenen.

Jemenitische joden verlieten Silwan in 1938, na onlusten tijdens de Grote Palestijnse Opstand tegen het Britse kolonialisme en tegen de joodse kolonisten. Zij stuurden brieven naar Palestijnse inwoners van Silwan waarin zij hen bedankten voor de jaren dat zij met hen hadden samengeleefd.

In 1948 kwam de stad onder het bestuur van het Hasjemitische Koninkrijk Jordanië – na Al-Nakba (de Catastrofe) waarbij 750.000 Palestijnen met geweld door joodse strijdgroepen werden verdreven uit de steden en dorpen die tot de Staat Israel gingen behoren.

Israel kreeg Silwan en de rest van Oost-Jeruzalem in handen tijdens de Juni-Oorlog van 1967.

Sindsdien is door de vestiging – volkenrechtelijk illegaal – van joodse kolonisten in Siwan en de verdrijving van Palestijnse inwoners geprobeerd de demografie van het stadsdeel ten gunste van joodse Israeli's te wijzigen.

Batn al-Hawa-uitzettingen

Vandaag de dag is Batn al-Hawa een van buurten van Silwan die bedreigd worden.

Afgelopen maand heeft een Israelische rechtbank – net als in het geval van Sheikh Jarrah – zijn uitspraak opgeschort inzake het beroep van zeven Palestijnse families uit Batn al-Hawa tegen gedwongen uitzetting uit hun huizen.

Onder hen bevonden zich de families Nasser Rajabi en Abed al-Fatah Rajabi, die in totaal 44 personen omvatten. Tegen zo'n 84 andere families loopt eenzelfde uitzettingsprocedure, waardoor in totaal rond 700 Palestijnen het risico lopen de Silwan uitgezet te worden.

De diverse families bevinden zich in verschillende stadia van een beroepsprocedure. In het geval van de families Duweik, Shweiki en Odeh is de zaak inmiddels aan het Israelische Hoogerechtshof voorgelegd, nadat de procureur-generaal van Israel het Hof om advies had gevraagd.

De uitspraak van het Hof inzake Sheikh Jarrah en Silwan is inmiddels enkele weken uitgesteld. Velen denken dat dit het directe gevolg is van alle media-aandacht die de kwestie inmiddels heeft gekregen. Zij hebben activisten dan ook aangespoord om – ook internationaal – druk te blijven uitoefenen.

De rechtszaak in Batn al-Hawa werd aangespannen door Ateret Cohanim (Kroon van de Priesters) – een van de joodse kolonistengroepen die met steun van de Israelische autoriteiten werkt aan het verdrijven van Palestijnen uit Oost-Jeruzalem.

De groep is zo'n 20 jaar geleden een juridische procedure tegen de bewoners van Batn al-Hawa gestart, na de 'eigendomsdocumenten' van de grond overgenomen te hebben van de joods-religieuze Benvenisti-Trust.

De rechtszaken zijn gebaseerd op het feit dat een deel van de grond in de wijk vóór 1938 in bezit was van Jemenitische joden.

De actie van Ateret Cohanim is mogelijk geworden nadat in 1970 door de Knesset de zogeheten Wet op Juridische en Administratieve Aangelegenheden is aangenomen, die joden het exclusieve recht geeft om grond in Oost-Jeruzalem terug te vorderen die rondom de stichting van de Staat Israel in 1948 onder druk van de omstandigheden uit handen is gegeven.

In schril contrast daarmee staat een Israelische wet uit 1950 die bepaalt dat de 750.000 Palestijnen die tijdens Al-Nakba van 1948 met geweld uit Palestina'48/Israel zijn verdreven, hun verloren bezittingen niet kunnen terugvorderen.

De Israelische NGO Ir Amim (Stad van de Volkeren) heeft erop gewezen, dat joden die in 1948 hun huizen in Oost-Jeruzalem hebben verloren, nadien al zijn gecompenseerd met in beslag genomen Palestijnse eigendommen in West-Jeruzalem. Met andere woorden: op grond van de wet van 1970 zullen zij dubbel gecompenseerd worden.

Er zijn door de jaren heen verscheidene zogeheten 'buitenposten' (*outposts*) van joodse kolonisten in Batn al-Hawa verrezen, waarvan het bestaan destijds nog in strijd was met de Israelische wet (vele zijn later met terugwerkende kracht gelegaliseerd). In het internationaal recht wordt het onderscheid tussen buitenposten en andere joodse nederzettingen niet erkend: *alle* joodse nederzettingen in bezet Palestijns gebied zijn volkenrechtelijk illegaal.

Een van de buitenposten is een zeven verdiepingen tellend gebouw, Beit Yonatan, dat in 2004 zonder vergunning is gebouwd. Het is vernoemd naar Jonathan Pollard – de onlangs vrijgelaten joods-Amerikaanse spion die in de Verenigde Staten 30 jaar gevangen heeft gezeten omdat hij op grote schaal geheime informatie van Amerikaanse inlichtingendiensten aan Israel had doorgespeeld.

De joodse kolonisten hebben na hun vestiging in Batn al-Hawa het leven van de Palestijnse bewoners – die daar soms al 60 jaar wonen – steeds moeilijker gemaakt.

'Leven naast hen is erg moeilijk. Mijn huis ligt precies onder een van de buitenposten. Soms gooien de bewoners afvalwater op mijn huis en hun kinderen gooien afval naar ons, vooral vuile luiers,' vertelde Kayed Rajabi, een van degenen die met uitzetting wordt bedreigd, afgelopen jaar aan *Middle East Eye*. 'Zij gooien ook stenen naar mijn kinderen terwijl die op het dak van het huis spelen. Maar ondanks al deze pesterijen ben ik erg aan deze plek gehecht.'

Stad van David-project

Tientallen jaren hebben joodse kolonistenorganisaties archeologie en toerisme

gebruikt als truc om de verdrijving van Palestijnen uit Silwan te rechtvaardigen.

De kolonistenorganisatie Amutat Ir David (Stad van David Stichting), beter bekend als de Amutat El'ad (Hoe weet je wie van deze mensen met het coronavirus besmet is geraakt?). De stichting is in 1986 opgericht met als doel het Israelische rechtssysteem te gebruiken om de stad te 'verjoodsen' [Israelische terminologie] en Palestijnen uit Oost-Jeruzalem te verdrijven.

Ooit werd Elad door Israelische politici beschouwd als een extremistische organisatie, maar inmiddels heeft het een stevige positie in het hart van het establishment verworven. Deze omslag viel samen met een wijziging van strategie van de organisatie: het in verband brengen van de joodse buitenposten in Silwan met een oude 'verloren gegane stad'.

Sinds het eind van de jaren zeventig zijn de Israelische autoriteiten gestart met het doen van opgravingen in de Wadi al-Hilweh-buurt in Silwan, op zoek naar de drie millennia oude 'Stad van David'. Het zou de machtszetel zijn geweest van Koning David, de bijbelse stichter van de Joodse natie.

De opgravingen worden uitgevoerd door de Israelische Autoriteit voor Oudheden (IAA) en gefinancierd door Elad. De kolonistenorganisatie is ook de eigenaar van het Nationale Park van de Stad van David, dat zij in handen kreeg nadat daartoe in 2002 een overeenkomst was gesloten met de Israelische Autoriteit voor Natuur en Parken (INPA).

Veel van de opgravingen naar de oude joodse geschiedenis vinden plaats onder Palestijnse huizen, als gevolg waarvan de fundamenten daarvan ernstig worden ondermijnd.

Bewoners van Wadi al-Hilweh hebben *Middle East Eye* verteld dat de muren van hun huizen grote scheuren vertonen en dat enkele van hun burens al uit de buurt zijn vertrokken omdat hun huizen dreigden in te storten.

De familie Sumarin die sinds de jaren veertig van de vorige eeuw in Silwan woont, hangt inmiddels al bijna drie decennia gedwongen uitzetting boven het hoofd. Elad beweert dat hun huis bovenop de 3000 jaar oude stad staat.

Het Nationale Park van de Stad van David is inmiddels een belangrijke toeristische attractie geworden met honderdduizenden joodse bezoekers per jaar.

Emek Shaveh (Gemeenschappelijke Grond) – een Israelische NGO die strijdt tegen de politisering van de archeologie – heeft Elad ervan beschuldigd de rondleiding te laten bepalen door haar ideologische agenda. Volgens hen richten de gidsen zich volledig op het Koninkrijk Juda en gaan zij voorbij aan de lange en gevarieerde culturele en religieuze geschiedenis van Jeruzalem.

Archeologen hebben twijfels geuit of de resten die op de site zijn gevonden wel uit de tijd van Koning David stammen.

Een anonieme gids op de site van de Stad van David vertelde *Middle East Eye* in 2018 dat bij de opgravingen geen enkel artefact uit die periode was gevonden. De gids die zelf archeoloog is, zei dat de opgegraven voorwerpen dateerden uit latere verdwenen rijken, voornamelijk Arabische en islamitische, die Jeruzalem door eeuwen heen hebben gecontroleerd.

Emek Shaveh heeft verder kritiek geuit op de methode van opgraven door opgravers die door Elad worden gesponsord. In plaats van verticaal te tunnelen, heeft men horizontaal gegraven – in strijd met de beste archeologische methoden in. Deskundigen zijn dan ook van mening dat de op deze wijze verkregen informatie 'van generlei waarde' is.

Roman Abramovich financiert de verdrijving

Hoewel toerisme en archeologie een groot deel uitmaken van Elads activiteiten, steekt de organisatie niet onder stoelen of banken dat de vestiging van illegale joodse buitenposten haar voornaamste aandachtspunt is.

'Wij zijn een stichting die tot doel heeft joodse gezinnen in de Stad van David te huisvesten,' verklaarde Elads oprichter en directeur David Be'eri vorig jaar tegenover een rechtbank, tijdens een gerechtelijke procedure om een 82-jarige Palestijnse man uit zijn huis in Silwan te zetten.

'Dit zijn de verklaarde doelstellingen van de stichting bij het Register van Verenigingen (RA) waarvoor wij donaties ontvangen. Dit is de hoofddoelstelling van de stichting.'

De financiering van Elad is lang met veel geheimzinnigheid omgeven geweest, waarbij de organisatie jarenlang verzuimde een volledige lijst van individuele te verstrekken. De Israelische wet verplicht *non-profit*-organisaties om de namen bekend te maken van degenen die 20.000 shekels [ruim 5000 euro] of meer doneren. Elad omzeilt dit door de namen van lege vennootschappen en dekmantelorganisaties op te voeren.

Een onderzoek door het Israelische dagblad *Haaretz* in 2016 onthulde details over sommige van Elads donoren, onder wie leden van de Falic familie uit Florida – joods-Amerikaanse tycoons die eigenaar zijn van de grootste *duty-free retailer* in de Verenigde Staten.

De krant ontdekte verder dat Vrienden van Ir David, een in New York gevestigde *non-profit*-organisatie, de afgelopen acht jaar omgerekend rond 31 miljoen euro aan de stichting heeft gedoneerd. Als geregistreerde liefdadigheidsinstelling in de Verenigde Staten kwamen de donaties voor belastingaftrek in aanmerking.

Andere donateurs van Elad zijn de Amerikaanse zakenman Roger Hertog, de inmiddels overleden miljonaire Irving Moskowitz en de Russisch-Amerikaanse oliemagnaat Eugene Shvidler.

Onderzoek door *BBC Arabic* bracht afgelopen jaar aan het licht dat de grootste donateur van Elad echter de miljardaire Roman Abramovich was, een Russische oligarch en eigenaar van de Chelsea voetbalclub.

Hij controleert vier firma's die gevestigd zijn op de Britse Maagdeneilanden – alle geregistreerd op dezelfde dag in 2003 – en heeft de afgelopen vijftien jaar rond 85 miljoen euro aan de kolonistenorganisatie gedoneerd. Tussen 2005 en 2018 was de helft van alle donaties aan Elad afkomstig van de bedrijven van de oligarch.

Abramovich kreeg in 2018 het Israelische staatsburgerschap en heeft de afgelopen jaren in Israel veel luxe onroerend goed aangekocht.

In een *BBC Arabic*-reportage wordt overigens signaleerd dat tegen het einde van 2018 de Abramovich-gelinkte donaties aan Elad zijn afgenomen. Uiteindelijk zijn die overstegen door Vrienden van Ir David. Daarnaast waren er de inkomsten uit kaartverkoop van de toeristische locatie Stad van David.

'verjoodsing' van Oost-Jeruzalem

Behalve in Wadi al-Hilweh worden archeologie en toerisme ook gebruikt om Palestijnen te verdrijven uit de Bustan-buurt in Silwan.

Daar gaan de Israelische autoriteiten door met plannen om 100 huizen, waarin in totaal ruim 1500 Palestijnen wonen, te slopen om een ander 'bijbels park' aan te leggen.

Fakhri Abu Diab, lid van het Ondersteuningscomité van Silwan, sloeg onlangs alarm dat de huizen van zeventien Palestijnse families in de Bustan-buurt op korte termijn dreigden te worden gesloopt.

De gezinnen kregen van de gemeentelijke autoriteiten 21 dagen de tijd om hun huizen verlaten en die vervolgens zelf af te breken – zo niet, dan zouden zij de rekening van de sloop van de gemeente gepresenteerd krijgen.

De Gan Hamelech (Koningstuin) in de Bustan-buurt verwijst naar een koninklijke tuin die door de

heersers van het bijbelse Israel zou zijn gebruikt en zal op korte termijn een nieuwe toeristische attractie worden.

De Israelische sloop van Palestijnse huizen in de Bustan-buurt wordt gerechtvaardigd met het argument dat de bewoners hun huizen destijds zonder bouwvergunning hebben gebouwd of uitgebreid. De Israelische autoriteiten maken het voor Palestijnen echter vrijwel onmogelijk om een dergelijke vergunning te verkrijgen, terwijl zij tegelijk de ene na de andere uitbreiding van joodse nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever, inclusief rond Oost-Jeruzalem, aankondigen.

Naast de Koningstuin kondigden de Israelische autoriteiten afgelopen november plannen aan voor graafwerkzaamheden in Silwan ter voorbereiding van de aanleg van een kabelbaan die van de Mest-Poort (of Silwan-Poort) van de Oude Stad naar West-Jeruzalem moet gaan lopen.

Silwan

Dit controversiële project zal de historische Oude Stad ingrijpend veranderen en de joods-Israelische aanwezigheid in wijken met een Palestijnse meerderheid versterken. Van verscheidene kanten is het plan als 'racistisch' bestempeld, dat het historische panorama van Jeruzalem bovendien sterk zal aantasten.

Elders in Silwan hebben bewoners van de Wadi al-Rababa-buurt te maken gekregen met voortdurende pesterijen en aanvallen door Israelische militairen en joodse kolonisten.

Begin 2018 groeven de Israelische autoriteiten de fundamenteën voor een hangbrug, die 240 meter lang en 30 meter hoog zal worden en die loopt van de Al-Thawri-buurt, via de Wadi al-Rababa tot aan de *waqf* (hier: grond in bezit van een islamitische stichting) van Al-Dajani.

De brug maakte deel uit van een 'verjoodsings'-project, dat wordt gefinancierd door de Israelische Grondautoriteit (ILA) en het Fonds voor Open Ruimten (OSF), ten bedrage van zo'n 1,6 miljoen euro. Daarbij is het de bedoeling om Talmoedische

tuinen en Israelische toeristenparken aan te leggen die de Oude Stad met Wadi al-Rababa verbinden.

Israels *masterplan* om joodse kolonisteneenheden en een reeks parken rond de Oude Stad van Jeruzalem te vernoemen naar bijbelse plaatsen en figuren, draagt de naam 'het Heilige Bekken'.

Deze gecoördineerde pogingen om Oost-Jeruzalem ten koste van de Palestijnen te 'verjoodsen' worden doorgezet, hoewel zij een grove schending van het internationaal recht zijn.

Het Israelische Hooggerechtshof is voor deze situatie medeverantwoordelijk. De Palestijnse families in Sheikh Jarrah en Silwan hebben van die kant dan ook heel weinig te verwachten.

bron: *Middle East Eye* (Londen), 14 juni 2021

Rayhan Uddin is journalist voor *Middle East Eye* en woont en werkt in Londen

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

inval 'Grenspolitie' in Aqsa Moskee

Het geweld in de oude heilige plaatsen van Jeruzalem wordt door moderne ijver aangejaagd

Yair Wallach

De drang van religieus extreemrechts om de Tempelberg in bezit te nemen, dreigt tweeduizend jaar jodendom op zijn kop te zetten.

Op 11 mei ging een apocalyptische video uit Jeruzalem op de sociale media circuleren. Op beelden van de plaats die moslims met Al-Haram al-Sharif (het Nobele Heiligdom) en joden met de Tempelberg aanduiden, was vuur te zien. Naast de Aqsa Moskee stond een boom in lichterlaaie (waarschijnlijk veroorzaakt door flicsgranaten van agenten van de zogeheten Grenspolitie [volledig toegeruste soldaten] bij hun bestorming van het complex). [zie foto]

Aan de voet van Al-Haram al-Sharif/de Tempelberg ligt vóór de Westelijke Muur (of Klaagmuur) een plein dat op dat moment volgestroomd was met jonge joodse Israeli's die zich met religieus extreemrechts identificeren. Zij vierden daar 'Jeruzalem Dag' – de dag waarop de verovering in de Juni-Oorlog van 1967 door Israel van Oost-Jeruzalem wordt herdacht. Bij het zien van het vuur juichten zij en zongen een wraakhymne die in extreemrechtse kringen populair is. De tekst van die hymne zijn de woorden van de bijbelse Samson, vlak voordat hij de pilaren van de Tempel in Gaza neerhaalde: 'O God, dat ik voor mijn beide ogen met één slag wraak op de Filistijnen mag nemen!' De jongeren op het plein – zichtbaar uitzinnig – sprongen op en neer en riepen: 'Moge hun naam [die van de Palestijnen] worden uitgewist!'

Het is niet de eerste keer dat deze heilige plaats het toneel is van een gewelddadige escalatie van het conflict. Het is verleidelijk om de wraakzuchtige razernij daarbij te interpreteren als gewoon de meest recente uiting van een atavistische devotie voor een stapel oude stenen – een die gedoemd is uit de hand te lopen. Maar dat is een misleidende interpretatie: de politieke betekenis van de plaats – en zijn eigenlijke betekenis – is in de loop van de vorige eeuw drastisch veranderd, vooral voor joodse Israeli's.

Het jodendom dat zich in de Oudheid en de Middeleeuwen heeft ontwikkeld, is een religie die gevormd is in de schaduw van de Tweede Tempel, die in het jaar 70 van de christelijke jaartelling

door de Romeinen is verwoest. Terwijl in joodse gebeden wordt gesproken over het verlangen naar de wederopbouw van de Tempel, zijn de bijbelse praktijken die met de Tempel worden geassocieerd – zoals het offeren van dieren – strijdig met de praktijk en de geest van het jodendom. De Westelijke Muur (hierna de Muur) – een deel van de steunmuur van de Tweede Tempel – is heilig als overblijfsel, als symbool van de vernietiging, die het jodendom heeft gevormd. De plaats wordt sinds de 16^e eeuw door joden vereerd. In de 19^e eeuw was het de belangrijkste joodse plaats van bedevaart en verering geworden. Voor de beweging van – seculiere – politieke zionisten [de Zionistische Beweging] vormde de Muur in ideologisch opzicht echter een probleem hoe daarmee om te gaan.

Wel wilden politieke zionisten – die opriepen tot terugkeer naar Zion – de Muur in bezit zien te krijgen. Vanaf het begin van de 20^e eeuw riepen hun leiders in dit verband op tot 'verlossing': door de woonhuizen van Palestijnen in de directe nabijheid van de Muur [de Mughrabi-wijk] op te kopen en deze te slopen, kon ervoor in de plaats een groot plein worden aangelegd. Dat moest een monument van nationale [niet religieuze] herleving zijn. Dat plan is aanvankelijk niet van de grond gekomen.

De Muur zelf – als overblijfsel van de Tweede Tempel – stond symbool voor zijn verwoesting en daaraan konden de seculiere zionisten niets aan veranderen. Voor het jodendom was de Muur een voortdurende herinnering aan de ballingschap van God – een ballingschap die de belofte van de politieke zionisten om 'de joodse diaspora bijeen te brengen' niet kon vervangen. Deze eenvoudige en onoverkomelijke tegenstrijdigheid is het zionistische engagement met de Muur blijven achtervolgen.

De ambivalentie was merkbaar in de aanvankelijke opstelling van de politieke zionisten. De Muur was grotendeels afwezig in de vroege zionistische iconografie en als hij al verscheen, was dat als een metafoor voor vernietiging en in contrast met symbolen van zionistische wederopstanding – als belichaamd door landbouwnederzettingen [kibboetsim en moshavim] in het toenmalige

Mandaatgebied Palestina. De door de Arbeid(er)spartij gedomineerde Zionistische Beweging probeerde joodse religieuze symbolen niettemin in te zetten ten behoeve van seculier joods nationalisme. Tegelijk was zij fel gekant tegen ideeën over herbouw van de Tempel. Zozeer zelfs dat – zoals door de historicus Hillel Cohen later is onthuld – de zionistische Hagana-militie in 1931 een jood liquideerde die van plan was de twee moskeeën op de Haram al-Sharif – de Aqsa Moskee en de Rotskoepel Moskee – op te blazen.

Na de Israelische verovering van Oost-Jeruzalem in de Juni-Oorlog van 1967 kregen Israelische functionarissen de directe controle over de heilige plaatsen in de Oude Stad. Zij beloofden de *status quo* op de Haram al-Sharif te handhaven, die onder effectieve Palestijnse moslim-controle bleef.

Wel kon, wat de Muur betreft, de wens om van deze plaats een nationaal joods monument te maken, eindelijk worden verwezenlijkt. Enkele dagen na de verovering van Oost-Jeruzalem werd de Mughrabi-wijk – een middeleeuwse wijk, direct grenzend aan de Muur – zonder omhaal ontvolkt en met de grond gelijkgemaakt, waarmee ruimte werd gemaakt voor een groot plein. Van een aan het oog onttrokken muur, die alleen van dichtbij te zien was, werd deze een monumentaal podium, dat sindsdien niet alleen voor gebed maar ook voor nationale en militaire plechtigheden is gebruikt.

Die transformatie heeft de fundamentele tegenstrijdigheden die in de Muur besloten liggen echter niet opgelost – heeft deze alleen maar geaccentueerd. Sterker dan voorheen is de Muur een scherpe grens geworden tussen joden (beneden) en moslims (boven), tussen ruïne (de Muur) en verlossing (de onbereikbare Tempelberg). De Muur blijft een gedenkteken van vernietiging, een plaats van afwezigheid, waarboven twee moskeeën opdoemen.

Na 1967 heeft de seculiere Arbeid(er)spartij geleidelijk aan haar positie als zionistische voorhoede verloren. Religieuze joodse kolonisten eisten de taal van het zionisme voor zich op en gingen het voortouw nemen in de kolonisatie van de bezette Palestijnse Gebieden. Het seculier-zionistische project van 'normalisering' – van de joden een territoriale natie maken 'zoals elke andere' – werd zo ingehaald door degenen die net als de seculiere zionisten kolonisatie bepleitten, maar daarbij de bijbelse belofte van het land letterlijk interpreteerden als het manifeste lot. In die context kregen de heilige plaatsen een

nieuwe betekenis en werden zij een nieuwe grens. Sommige religieuze zionisten stelden zich daarbij niet langer tevreden met de Muur, omdat nu ook de Tempelberg zèlf binnen bereik lag.

In de jaren tachtig hebben joodse militante groeperingen tweemaal een poging gedaan om de twee moskeeën op de Haram al-Sharif op te blazen. Sindsdien is de beweging Gelovigen van de Tempelberg, die de Israelische autoriteiten oproept om de controle over de Haram al-Sharif volledig in handen te nemen, uitgegroeid van een randgroep tot een beweging met grote politieke steun. Het Tempel-Instituut in de Oude Stad dat deels door de Israelische autoriteiten wordt gefinancierd, produceert rituele voorwerpen voor de Tempel, in afwachting van de herbouw ervan, terwijl jaarlijks rondom Pesach (het joodse Pasen) in de onmiddellijke nabijheid van de Haram al-Sharif, door priesters in witte gewaden, gesimuleerde rituele offers worden gebracht. Dergelijke praktijken betekenen niet minder dan een heruitvinden van het jodendom – dat in de loop van de achterliggende 2000 jaar is gevormd in de schaduw van de verwoesting van de Tempel.

Deze activiteiten blijven vooralsnog beperkt tot die van een kleine minderheid. Populairder zijn de veelvuldige groepsbezoeken van religieuze joden aan de Haram al-Sharif/de Tempelberg, ondanks Palestijnse protesten daartegen. Orthodox-joodse rabbijnen hebben lang dergelijke bezoeken aan het complex verboden vanwege de heiligheid van de plaats. Maar door steeds meer rabbinale autoriteiten is dat verbod opgeheven. De bezoeken hebben een rituele betekenis, ook al blijft het uitspreken van joodse gebeden daar formeel verboden, in overeenstemming met eerdergenoemde afspraken over het in stand houden van de *status quo*.

De afgelopen jaren is het streven naar joodse suprematie doorgebroken als een hegemoniale ideologie die Israelische controle over het gehele grondgebied onder Israelische controle – van de rivier de Jordaan tot aan de Middellandse Zee – legitimeert. Voor joods extreemrechts is het onvermogen dan wel de onwil van opeenvolgende Israelische regeringen om de volledige controle over de Haram al-Sharif in handen te nemen daarbij een symptoom van 'zwakke soevereiniteit'. Deze frustratie accentueert het theologisch tekort inzake de Muur – als de plaats van permanente ruïne en afwezigheid – en verlegt de aandacht naar de Tempelberg.

Zo lijkt de voortdurende Palestijnse aanwezigheid in en rond de Aqsa Moskee in de ogen van religieus extreemrechts het laatste grote obstakel voor Israelische overheersing.

Voor gewone Palestijnen gaat van de plaats een enorm mobiliserende kracht uit, die haar in tijden als deze met duizenden tegelijk komen verdedigen. In dit verband niet onverwacht, heeft ook de islamistische HAMAS zich met haar verdediging willen associëren door vanuit Gaza raketten op Israel af te vuren.

Palestijnen behouden de controle over de heiligste plaats van het land voor zowel moslims als joden, niet door middel van militair geweld of diplomatieke onderhandelingen, maar eenvoudigweg door er te zijn en te blijven – met al het morele gezag dat dit met zich meebrengt.

De Haram al-Sharif betekent om die reden een symbolische uitdaging voor joods-Israelische hegemonie, die veel groter is dan die welke uitgaat van het (sterk verzwakte) Palestijns Nationaal Gezag (PNA) of van de (niet al te geavanceerde) raketten van HAMAS. Dit verklaart het geweld van agenten van de Grenspolitie bij de bestorming van de Aqsa Moskee en het grote aantal gewonden

onder de daar aanwezige moslim-gelovigen – net zoals het de menigte jonge joodse Israeli's verklaart die genocidale wraakliederen zingt terwijl op de Haram al-Sharif het vuur brandt.

Wat bij dit alles grotendeels onopgemerkt is gebleven, is de mate waarin deze gebeurtenissen wijzen op de opkomst van een versie van het jodendom die een fetisj heeft gemaakt van rots en aarde – en die een verlossingsfantasie nastreeft in de vorm van de fysieke overname van de plaats waar de Tweede Tempel zou hebben gestaan.

Vooralsnog is een dergelijk apocalyptisch scenario onwaarschijnlijk. De gebeurtenissen van afgelopen week – waarbij het land werd overspoeld door een ongekende golf geweld die dreigt uit te draaien op een burgeroorlog – laten echter zien hoe gevaarlijk de trend in die richting is geworden.

uit: *The Guardian* (Londen) van 13 mei 2021

Yair Wallach is universitair hoofddocent Israel Studies en hoofd van het Centrum voor Joodse Studies aan School of Oriental and African Studies (SOAS) van de Universiteit van Londen

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

Klaagmuur - brand op terrein Aqsa Moskee

GAZA

HAMAS breekt uit zijn Gaza-kooi – interview met Tareq Baconi

Amjad Iraqi

De islamistische verzetsorganisatie HAMAS verraste Israël en de internationale gemeenschap toen zij op de golven van de volksbeweging in Jeruzalem militair ingreep.

Wat volgde, waren 11 dagen van verwoestende bombardementen en willekeurige raketbeschietingen, waarbij in de Strook van Gaza ruim 250 Palestijnen en in Israël 12 joden en niet-joden om het leven kwamen. Uiteindelijk is op 21 mei tussen Israël en HAMAS een staakt-het-vuren ingegaan.

Voor menige waarnemer zou het staakt-het-vuren – wanneer dit standhoudt en zo meer doden, gewonden en buitensporige verwoestingen kan voorkomen – de afsluiting van de wrede Gaza-saga moeten zijn. Dit wanhopige streven naar ‘kalmte en rust’ vormt echter een wezenlijk onderdeel van het probleem.

Want met het afnemen van de onderlinge gewapende confrontatie, zal door Israël en HAMAS een ‘zeer gewelddadig’ evenwicht hersteld worden dat Gaza opnieuw ‘buiten beeld en uit het hart’ zal dringen, waarschuwt Tareq Baconi – een senior analist bij de International Crisis Group (Brussel) en de auteur van *Hamas Contained: The Rise and Pacification of Palestinian Resistance* (Redwood City CA: Stanford University Press, 2018; 368 pp.). De *status quo ante* – met zijn wrede belegering, internationale onverschilligheid en politieke en geografische fragmentatie – is precies wat moet worden ontmanteld, zegt hij.

In een interview met *+972 Magazine* op de dag voordat het staakt-het-vuren werd afgekondigd, legt Baconi uit dat HAMAS veel Israëlische vooronderstellingen onderuit wist te halen, toen zij besloot op de golven van een volksbeweging militair in te grijpen. Die was de maand daarvoor in Jeruzalem ontstaan waarbij Palestijnen in opstand kwamen tegen de gedwongen huisuitzetting van Palestijnse gezinnen in Sheikh Jarrah. Later kwamen daar nog de Israëlische aanvallen op de Damascus-Poort en de Aqsa Moskee bij. De protesten zouden wellicht Israël tot het doen van kleine concessies hebben kunnen aanzetten, in de visie van HAMAS zouden zij ‘zonder de inzet van militaire macht de strijd van

de volksbeweging nooit naar een hoger niveau hebben kunnen tillen’.

Terwijl er onder Palestijnen gediscussieerd wordt over de betrokkenheid van HAMAS, zo voegt Baconi eraan toe, kan hetzelfde niet gezegd worden van de internationale gemeenschap. Wat hij ziet, is dat buitenlandse regeringen ‘zeer star’ zijn in hun perceptie van de islamistische HAMAS, die ‘irrationeel zou handelen door Israël om een of andere, van zijn context ontdane, onbekende reden aan te vallen’. Wanneer men aan deze misvatting blijft vasthouden, zegt hij, zal de wereld in het verlengde daarvan akkoord gaan met het normaliseren van het dagelijkse onderdrukkende geweld dat door het Israëlische regime aan alle Palestijnen wordt opgelegd en waarvan Gaza het meest in het oog springende onderdeel – maar niet de uitzondering – is.

+972 Magazine sprak met Baconi over de gevolgen van de interventie van HAMAS voor de Palestijnse politiek, waarom Israëlische functionarissen door die stap verrast werden en waarom de ontluikende Palestijnse volksbeweging waakzaam moet zijn bij het uitdagen van zowel buitenlandse als nationale overheersers bij hun strijd voor bevrijding.

De recente ‘escalatie’ begon met een grassroots volksbeweging in Sheikh Jarrah en in de Oude Stad, beide in Oost-Jeruzalem, bijna buiten inbreng van de diverse Palestijnse politieke facties om. Dat veranderde drastisch toen HAMAS vorige week begon met het afvuren van raketten op Israël. Waarom heeft HAMAS besloten zich in de strijd te mengen? Wat was de opzet?

HAMAS heeft een nationaal doel voor de Palestijnen in het algemeen, en specifieke beweegredenen voor zich zelf als beweging, die zich momenteel vooral in de Strook van Gaza manifesteert.

Lange tijd – zelfs onder [voormalig politiek leider] Khaled Meshaal – heeft HAMAS geflirt met het idee van volksprotest. De beweging is niet altijd uitsluitend gericht geweest op het plegen van gewapend verzet. Er is nagedacht over

de kracht van volksdemonstraties en over het internationaal recht. Binnen de beweging bestaat er echter een zeker cynisme dat in de Palestijnse context volksprotesten nooit dat niveau van internationale druk zullen opleveren of die steun zullen verwerven zoals eerder wel het geval is geweest bij de strijd van de zwarte beweging voor burgerrechten in de Verenigde Staten of bij de anti-apartheidsstrijd in Zuid-Afrika.

Dit cynisme is op de proef gesteld ten tijde van de Grote Mars van de Terugkeer van 2017 en later. Ondanks vele weken van aanhoudende volksmobilisatie is daarop geen adequate reactie van de kant van de internationale gemeenschap gekomen, ook niet toen duidelijk was geworden dat Israelische scherpschutters op grote schaal ongewapende Palestijnse demonstranten doodschoten of zwaar verwonden. Pas toen HAMAS zich in de strijd mengde en 'de spanning' met Israel opvoerde, is de zaak in beweging gekomen en zijn onderhandelingen over concessies gestart, zoals het versoepelen van de blokkade van Gaza. De les die HAMAS daaruit trok was: tenzij Israel druk voelt – gewoonlijk militair of in de vorm van 'ongeregeldheden' – zal het geen concessies doen [volgens diverse bronnen hebben Palestijnen in Jeruzalem HAMAS expliciet om hulp gevraagd; red.].

Dit was dan ook de inzet van HAMAS bij de huidige protesten. Er was sprake van een 'overwinning' toen het Israelische Hoogerechtshof besloot zijn uitspraak over Sheikh Jarrah een maand op te schorten [later opnieuw verplaatst] en toen de route van de 'Vlaggenmars' van joodse ultranationalisten op de Jeruzalem-Dag op last van hogerhand werd omgeleid [te weten: niet door de Palestijnse wijken van de Oude Stad; red.].

Dat nam niet weg dat er binnen HAMAS over de te kiezen aanpak verschillend werd gedacht. Sommigen meenden dat nu de aandacht van de wereld op de ontheiliging door Israel van de islamitische heilige plaatsen was gericht, HAMAS het volksprotest moest zien te coöpteren. Anderen – overwegend HAMAS-leden in Gaza – hadden het gevoel dat zij die film al eens hadden gezien en dat de demonstranten hun steun nodig hadden, omdat het volksprotest anders op een bloedbad zou uitdraaien.

De meer specifieke strategische inzet voor HAMAS zelf is geweest, dat de organisatie had gehoopt om via de geplande algemene verkiezingen van 22 mei uit de Gaza-kooi te kunnen breken. Toen dat

geen optie meer was [de verkiezingen zijn eind april door de president van het Palestijns Nationaal Gezag (PNA), Mahmoud Abbas, afgeblazen; red.], bevond HAMAS zich in een situatie waarin zij ofwel zou terugkeren naar de *status quo*, ofwel zou proberen een doorbraak te forceren.

In veel berichten is gesuggereerd dat Israelische functionarissen en militaire analisten verrast werden door het besluit van HAMAS om bij de escalatie betrokken te raken. Was dat werkelijk zo verrassend? Wat zegt dit over Israels begrip of onbegrip omtrent HAMAS?

Het verbaast mij niets dat Israelische functionarissen door deze ontwikkeling overrompeld werden. Zij weten maal al te goed dat zij geen werkelijke strategie hebben hoe met Gaza om te gaan – en al evenmin met de Palestijnen in het algemeen. Dat maakt dat zij slechts op conflictbeheersing zijn gericht.

In die aanpak hebben zij een zeker 'duurzaam evenwicht' met HAMAS weten te bereiken. Daarbij gaat het om een 'evenwicht' dat in de kern gebaseerd is op collectieve strafmaatregelen en een zeer gewelddadige blokkade tegen de Palestijnen in Gaza.

Het 'evenwicht' dat beide partijen impliciet in stand houden, komt in de praktijk neer op het volgende: de algehele blokkade blijft van kracht; telkens wanneer Gaza als gevolg daarvan zich op de rand van de afgrond bevindt, zet HAMAS raketten in om tegen de blokkade te protesteren; en door toedoen van dit raketvuur weet HAMAS vervolgens steeds bepaalde concessies van Israel los te krijgen. Dit is waar het bij (indirecte) onderhandelingen steeds om draait. Los van deze cycli blijft Gaza voor Israelische functionarissen echter buiten beeld. Zij verwachten 'kalmte en rust' in Gaza. Voor hen is de blokkade geen oorlogsdaad, het afschieten van raketten door HAMAS wel.

Als onderdeel van dit 'evenwicht' ziet Israel HAMAS als een beweging die uitsluitend namens de Palestijnen in Gaza spreekt, in de overtuiging dat het deze effectief tot Gaza heeft weten in te perken. Daarbij vertrouwt men erop dat HAMAS buiten Gaza is geneutraliseerd en dat HAMAS alleen escaleert wanneer zij uit is op concessies met betrekking tot Gaza.

Met de recente escalatie heeft HAMAS een forse streep door al deze Israelische veronderstellingen

gezet. Ten eerste is de zaak ditmaal geëscaleerd omwille van Jeruzalem in plaats van omwille van Gaza – dat is geen historische herschikking, wèl een herschikking sinds de algehele blokkade van Gaza in 2006 door Israël is ingesteld. Ten tweede is de veronderstelling onderuit gehaald dat Gaza beheersbaar is en dat de inperking van HAMAS tot in het oneindige kan doorgaan. Dit 'losbreken uit Gaza' komt daarmee inderdaad voor Israël als een verrassing. Het is tegelijk een bewijs van Israëls arrogantie om te denken dat het zijn wil kan opleggen zonder dat Palestijnen daartegen in het geweer zullen komen.

Onder de Palestijnen lijken de meningen over de militaire interventie van HAMAS uiteen te lopen. Welke reacties ziet u onder het publiek? Wat is de invloed op het imago van de organisatie in de ogen van de Palestijnen, met name die in Gaza?

Er zijn Palestijnen die het idee van volksdemonstraties onderschrijven en geloven dat *iftar sit-ins* en gebedsprotesten de Palestijnen wereldwijd meer aandacht zullen opleveren en dat dit Israël in een bepaalde richting zal dwingen. Zij zijn ervan overtuigd dat elke vorm van gewapend verzet problematisch is, omdat de Palestijnen militaire gezien niet van Israël kunnen winnen. Zij

menen tegelijk dat coöptatie van volksprotesten door politieke facties problematisch is, omdat het iets wat nationaal zou kunnen zijn, in een factieperspectief plaatst.

De andere kant zijn er Palestijnen die zeggen dat er een zeker machtsevenwicht nodig is om verandering in de situatie te kunnen brengen – en dat kan niet uitsluitend door middel van volksprotesten. Om te denken dat het zo is gegaan in de strijd voor burgerrechten of tegen de apartheid, is een romantisering van die strijd. De Zuid-Afrikaanse beweging, bijvoorbeeld, beschikte over een gewapende arm. Kortom de opvatting is hier dat zelfs wanneer gewapend verzet Palestina niet zal bevrijden, deze wel moet worden ingezet om Israël pijn te berokkenen, de kosten van de onderdrukking voor Israël op te jagen en Israël af te schrikken van verdergaand geweld tegen Palestijnen. Van die kant zijn de aanvallen van HAMAS begroet als een soort overwinning. Ook al betaalde Gaza een hoge prijs, psychologisch is er van de militaire aanval een ongelooflijk effect uitgegaan.

Hoe worden de stappen van HAMAS verder gezien? Bij protesten op de Westelijke Jordaanoever waren er mensen die de naam van Mohammed Deif [de hoogste commandant van HAMAS' Al-Qassam

Gaza-Stad

Brigades] scandeerden, of leuzen tegen Mahmoud Abbas en vóór Ismail Haniyeh [de politieke leider van HAMAS]. In het nationaal bewustzijn wordt HAMAS gezien als de verdediger en beschermer van de Palestijnse rechten.

Het is duidelijk dat de ideologie van HAMAS complex is. Veel Palestijnen kunnen de overwinning steunen die HAMAS de afgelopen week heeft behaald en tegelijk tegen de islamistische ideologie van de partij zijn. Het zijn enkele van de aspecten die nader geduid moeten worden om tot het formuleren van veelzijdige Palestijnse bevrijdingsstrategie te komen die voortbouwt op diverse vormen en tactieken van verzet.

U zei dat HAMAS had gehoopt dat de verkiezingen doorgang zouden vinden en dat die weg vooralsnog is afgesneden. Hoe zullen de recente gebeurtenissen de betrekkingen tussen HAMAS en de PNA beïnvloeden? Hebben zij verkiezingen dichterbij gebracht?

Er heeft zich in de loop van de afgelopen week een interessante verschuiving voorgedaan. Toen de protesten vanuit Sheikh Jarrah oversloegen, is de PNA zeer actief de protesten op de Westelijke Jordaanoever gaan onderdrukken om elke uiting van HAMAS-aanwezigheid daar in de kiem te smoren. Het excuus dat daarbij werd aangevoerd, was dat de PNA anders de controle over het gebied zou verliezen.

Nadat de escalatie in Gaza zich uitbreidde, begrepen de functionarissen van de PLO en de PNA dat zij bij deze escalatie niet als critici van HAMAS kunnen worden gezien [de PLO is op papier de overkoepelende Palestijnse Bevrijdingsorganisatie; red.]. Dit is een les die zij hebben geleerd tijdens en na de Tweede Intifada: telkens wanneer HAMAS met symbolische overwinningen naar buiten kwam en de PA terugvloog – zoals bij de gevangenenruil waarbij de Israelische korporaal Gilat Shalit betrokken was – positioneerde HAMAS zich als verdediger, terwijl de PNA eruit naar voren kwam als de incompetente partij.

Dus begonnen PLO/PNA-functionarissen het de afgelopen week te hebben over de noodzaak om de ruimte die HAMAS de afgelopen tijd had gecreëerd ten gunste van de Palestijnse strijd te benutten. Erkend werd dat het hier om een kracht gaat die niet kan worden genegeerd. Zich tegen die kracht afzetten zou alleen maar in het nadeel van FATAH werken [de partij van Abbas, de toonaangevende kracht binnen de PNA en de PLO; red.].

In zekere zin is er onder druk van de recente ontwikkelingen, wat de beide organisaties betreft, sprake van een meer eensluidend verhaal waartoe beide facties onder invloed van de gebeurtenissen toe worden gedwongen – en waartoe eindeloze rondes van verzoeningsgesprekken hen niet hebben kunnen brengen.

Betekent dit dat zij eenheid tot stand zullen brengen en dat er alsnog verkiezingen gehouden zullen worden? Ik denk van niet: beide partijen blijven denken in termen van een *zero-sum game*, en de crisis is groter dan een van beide facties. Dat neemt niet weg dat wij het over het houden van verkiezingen moeten blijven hebben om zo ook de zieltogende PLO nieuw leven in te blazen – in plaats van over de kwestie als het vormen van een eenheidsregering in PNA-verband. De Palestijnen moeten in het kader van een nationaal bevrijdingsproject blijven nadenken over hoe HAMAS, FATAH en andere partijen daarin samen kunnen optrekken.

Ging het er bij de verkiezingen nog om de afscheiding tussen Gaza en de Westelijke Jordaanoever institutioneel te herstellen, alle retoriek daarover is in zekere zin door de recente ontwikkelingen ingehaald. Want inmiddels beseffen Palestijnen opnieuw dat de strijd een gezamenlijke strijd is. In Ramallah gaan zij de straat op voor Gaza – wat de PNA in 2014 niet toestond – en in Gaza is men zich ervan bewust dat dit een verenigde Palestijnse strijd is – zij het met enige wrok dat het vooral de inwoners van Gaza zijn die daarvoor opnieuw een hoge prijs hebben moeten betalen.

Internationale actoren – van de Europese Unie tot de Verenigde Staten – leken onmiddellijk terug te vallen op hun oude gedragslijn en gewoonten door op 'het recht op zelfverdediging' van Israel te hameren, vanaf het moment dat er vanuit Gaza raketten op Israel werden afgevuurd. Dit lijkt erop te wijzen dat buitenlandse regeringen niet bepaald opgeschoven zijn wat betreft hun kijk op HAMAS, noch wat betreft hun bereidheid om een andere benadering uit te proberen wanneer er een confrontatie als deze plaatsvindt. Ziet u dat posities achter de schermen opschuiven, los van publiekelijk ingenomen standpunten?

Nee, van opschuiven is geen sprake. De EU en de individuele Europese lidstaten zeggen al lang dat er een standpunt moet liggen voor het geval dat HAMAS de verkiezingen wint. Daarbij moet er

een weg gevonden worden om de voorwaarden van het Kwartet [de vijf permanente leden van de VN-Veiligheidsraad plus het Kantoor van de secretaris-generaal van de VN] te herzien, om ervoor te zorgen dat het debacle van 2006 zich niet herhaalt: nadat HAMAS de verkiezingen overtuigend had gewonnen, legden zij de HAMAS-regering sancties op en steunden FATAH bij een staatsgreep tegen de wettig gekozen HAMAS-regering [die is mislukt; red.].

Ondanks vele goedbedoelende diplomaten die erop aandringen om het beleid van de EU ten aanzien van HAMAS te herzien, valt er op dit punt geen enkele beweging waar te nemen. Naar mijn mening is het onverantwoord dat de EU onder die omstandigheden blijft aandringen op het houden van verkiezingen, terwijl men nog altijd niet heeft bedacht hoe met een eventuele stembusoverwinning van HAMAS om te gaan.

De *pro forma*-taal rond Israëls 'recht op zelfverdediging' en 'de-escalatie door beide zijden' is een symptoom van het onvermogen om met HAMAS uit de voeten te kunnen en toont aan dat de opstelling van de internationale gemeenschap nog steeds muurvast zit. Men blijkt niet in staat te erkennen dat HAMAS een politieke organisatie is die zich inzet voor de bevrijding van de Palestijnen en blijft gefocust op het eigen verhaal.

Maar het gaat hier niet alleen om HAMAS. Het is verbijsterend, dat tegen de tijd dat de

internationale gemeenschap begon te spreken over 'het recht op zelfverdediging van Israël' er toen in Oost-Jeruzalem al 500 Palestijnen gewond waren geraakt. De retoriek over 'het recht op zelfverdediging' kwam pas op nadat de eerste raket vanuit Gaza in Israël landde. Het wordt kortom alleen *voor* Israël en *door* Hamas in werking gesteld. Daarbij is de diplomatieke gemeenschap kennelijk niet in staat om het geweld van de bezetting of het recht van de Palestijnen om zichzelf te verdedigen te begrijpen.

Zolang die opvatting niet is veranderd, zal geen enkele vorm van engagement met HAMAS van invloed zijn, omdat men HAMAS slechts blijft zien als een organisatie die op irrationele gronden Israël aanvalt – om de een of andere, van zijn context ontdane, onbekende reden.

De Palestijnse volksbeweging is de afgelopen weken blijven groeien, met Palestijnen in Palestina'48/Israël die erbij betrokken zijn geraakt en Palestijnen in Oost-Jeruzalem die voortgaan met mobiliseren. Binnen de beweging lijkt er een spanning te bestaan tussen niet door een politieke factie aangestuurde demonstranten aan de basis enerzijds en traditionele leiders, uiteenlopend van FATAH tot HAMAS en het Hoge Vervolgcomité voor Arabische [Palestijnse] Burgers van Israël, anderzijds. Waarop ziet u deze interne dynamiek uitdraaien ?

Dat is een goede vraag die verder gaat dan de fase waarin wij ons momenteel bevinden. Wat mij enige troost biedt – maar mij tegelijk beangstigt – is dat wij op dit punt al enkele malen eerder zijn beland, teruggaand tot de Grote Arabische Opstand van 1936-1939.

Telkens wanneer wij terugdenken aan de massale protesten in de Palestijnse straten in de achterliggende decennia, dan hebben die bijna altijd *ondanks* het elitaire leiderschap plaatsgevonden – ja vanwege het falen van de elites om voor de belangen van de Palestijnen te strijden op de manier waarop de Palestijnen eisen dat hun strijd wordt gestreden. Wij kunnen deze lijn doortrekken vanaf de Grote Opstand tot 'Oslo' [1993 en later] en de Eerste en Tweede Intifada [respectievelijk vanaf 1987 en 2000]. Het geeft mij troost dat er kennelijk in de Palestijnse straat een moreel kompas is, dat de leiders consequent ter verantwoording roept en weigert zich te laten sussen tot berusting.

Wat mij tegelijkertijd beangstigt, is dat in het verleden de beweging steeds werd gecoöpteerd en dat het oude leiderschap vervolgens de koers is gaan bepalen. Dat is wat wij nu op de grond zien gebeuren. Wij hadden het er eerder over dat wat HAMAS doet, kan worden gezien als een vorm van coöptatie. En ook FATAH probeert de protesten op de Westelijke Jordaanoever te coöpteren. Het leiderschap van beide organisaties grijpt deze aan om te proberen zichzelf opnieuw relevant te maken. Abbas en de zijnen proberen daarbij de opstand van onderop in FATAH/PNA-structuren te incorporeren en zichzelf te positioneren als de verantwoordelijke partij die de problemen zal oplossen.

Maar als de geschiedenis ons iets heeft geleerd, dan is het wel dat wij daarop niet moeten vertrouwen. De Palestijnen moeten een manier zien te vinden om deze volksopstand buiten de huidige leiderschapsstructuren in stand te houden.

Dat wil niet zeggen dat er binnen de beweging geen leiderschap moet zijn. Wat wij echter van 'de Arabische Lente' van 2011 en later hebben geleerd, is dat als er geen leiderschap is dat in staat is om belangrijke politieke en strategische beslissingen te nemen, de *deep state* en de *status quo* winnen. Dat leiderschap kan niet worden gekanaliseerd naar dezelfde corrupte instellingen die ons hebben gebracht waar wij ons nu bevinden. Er moet een inclusiever leiderschap komen dat voortkomt uit mobilisatie vanuit de basis. Welke vorm dat zal aannemen, is nog

niet duidelijk. Wij bevinden ons nog maar in de beginfase.

Is er nog iets waarop u wilt wijzen ?

Waar ik steeds over nadenk, is hoe Gaza in de ogen van de internationale gemeenschap – en in sommige opzichten ook steeds meer in de ogen van de Palestijnen zelf – de uitzondering is geworden maar die niet is. Ik sprak er eerder over.

De recente ontwikkelingen hebben zowel vraagtekens bij dat beeld gezet als dat versterkt. Voor de Palestijnen was er de hartverwarmende omarming van Gaza, ook al zijn de meeste Palestijnen daar nog nooit geweest en begrijpen zij niet goed hoe het is om daar te leven. Tegelijkertijd bestaat het gevoel dat juist door de huidige escalatie de gewapende strijd en Gaza één samenhangend geheel zijn geworden – waarbij Gaza via HAMAS steeds weer gewapend verzet levert, terwijl volksprotesten elders plaatsvinden.

Gaza niet langer blijven zien als iets exceptioneels is daarom van groot belang. Wij moeten niet alleen inzien dat een Palestijn in Gaza en een Palestijn op de Westelijke Jordaanoever tegen één en hetzelfde Israelische regime strijden, maar ook dat er daarbij verschillende tactieken zijn om dat te doen. Dat kan best tot verschil van opvatting leiden, maar dat betekent nog niet dat de meningen verdeeld zijn over verschillende aspecten van die strijd.

De Palestijnen hebben een holistisch verhaal nodig dat al deze complexiteiten en nuances kan omvatten en in staat is om met het idee af te rekenen dat het hier gaat om een escalatie tussen Gaza en Israel – in plaats van om de strijd tussen de Palestijnen en de Staat Israel.

De boodschap die de afgelopen week naar buiten is gekomen, is zeer krachtig – precies omdat deze zich tegen het bestaande beeld verzet. Het is dan ook een boodschap die wij moeten blijven uitdragen.

bron: +972 *Magazine* (Tel Aviv), 21 mei 2021

Amjad Iraqi is redacteur van +972 *Magazine* en beleidsanalist bij de denktank Al-Shabaka – The Palestinian Policy Network (Verenigde Staten); eerder was hij coördinator belangenbehartiging bij het juridisch centrum Adalah (Haifa); hij is een Palestijnse staatsburger van Israel en hij woont in Haifa

vertaling: Wim Thierens

Gaza: een oorlog als geen andere

Wissam al-Haj

Toen de eerste serie raketten vanuit de Strook van Gaza op joodse nederzettingen bij Jeruzalem werd afgeschoten, is dit door Palestijnen in zowel Oost-Jeruzalem als in Gaza met gejuich begroet.

Niet eerder sinds de algemene staking van 1936 heeft Palestina zo'n omvangrijk, gezamenlijk optreden van zijn inwoners gezien als in de achterliggende dagen het geval is geweest. Bij eerdere gelegenheden is een escalatie doorgaans tot één regio, soms wellicht nog een tweede, beperkt gebleven. Wel konden de militanten steeds rekenen op de sympathie van de overige Palestijnen.

Ditmaal zijn echter in alle delen van Palestina Palestijnen in opstand gekomen. Daarmee is er een nieuwe fase in de strijd ingeluid, waarbij de koers wordt bepaald door jonge Palestijnen die – in de straten van Lydda (Lod), in de tunnels van Gaza, op de pleinen van Haifa of in de bergen van Jenin – dag en nacht in touw zijn.

Gaza – één grote openluchtgevangenis – heeft zijn hemel opnieuw in vuur en vlam zien staan – door de bombardementen van de Israelische Strijdkrachten.

Nadat er in 2014 na 55 dagen van beschietingen tussen Israel en HAMAS een staakt-het-vuren was overeengekomen, is daarmee geen eind aan de oorlogvoering gekomen. Deze is in een andere vorm gewoon voortgezet: de alomvattende blokkade, getraineerde onderhandelingen over wederopbouw, evenals de uithongering van de bevolking – met regionale regimes en de zogenaamde internationale gemeenschap als medeplichtigen.

'Deze oorlog is anders,' zijn woorden die men bij elke eerdere grote escalatie uit de mond van inwoners van Gaza hoorde. Maar ditmaal was de oorlog wel degelijk anders: door de ongekenne eensgezindheid waarmee het verzet werd gesteund, de bewezen evolutie van de verzetscapaciteit en door het gevoel dat Gaza er niet langer alleen voor stond. Anders was ditmaal ook de enorme schaal van de verwoestingen in een tijdsbestek van slechts 11 dagen, die door de Israelische artillerie en luchtmacht is aangericht

Daarbij vonden tenminste 250 Palestijnen de dood.

Nadat de ontwikkelingen in Oost-Jeruzalem in een stroomversnelling waren geraakt en er door inwoners van die stad oproepen waren gedaan aan de inwoners van Gaza om zich in de strijd te mengen, hebben laatstgenoemden zonder al te lang te aarzelen daartoe druk uitgeoefend op de leiders van de diverse verzetsbewegingen – waarbij men zich terdege bewust was van de risico's die daarbij werden genomen. Kritiek van Palestijnse zijde op de kort daarop in gang gezette raketaanvallen op Israel zou beperkt blijven en kwam vooral van Palestijnen die zelf niet in de belegerde Strook van Gaza wonen. Kortom, er was sprake van een ongekenne mate van steun voor de acties van het verzet.

Doorslaggevende factor voor de militaire en politieke leiders van de diverse verzetsbewegingen in Gaza om tot raketaanvallen op Israel over te gaan, was het besef dat zich hier een zeer geschikt moment voordeed voor een confrontatie die vroeg of laat toch zou komen.

In de achterliggende tien jaar zijn de inwoners van Gaza eraan gewend geraakt om het leed van een reeks oorlogen [2008-2009, 2012, 2014] alleen te dragen, terwijl de overige Palestijnen van hun betrokkenheid en medeleven blijk gaven door deel te nemen aan ondersteunende demonstraties op de Westelijke Jordaanoever – als het Palestijns Nationaal Gezag (PNA) deze al toestond. Hetzelfde gold voor de Palestijnen in Palestina'48/Israel – die in dat geval afhankelijk waren van de mate van Israelische 'welwillendheid'.

De grote verrassing van de recente confrontatie was, dat Gaza ditmaal niet in zijn eentje aan de moorddadige Israelische oorlogsmachinerie is blootgesteld. Dat ook deze keer de PNA elke uiting van solidariteit en elke poging om de bezetter te trotseren, de kop heeft ingedrukt, heeft daarin niets kunnen veranderen. In elke stad en elk dorp in Palestina zijn Palestijnen de straat opgegaan – van Jaffa en Haifa tot 'de Driehoek' (nabij Jeruzalem) en van Al-Jalil (Galilea) tot Al-Naqab (de Negev). De stad Lydda (Lod) werd het toneel – en daarmee een icoon – van de meest gewelddadige confrontatie, waarmee het aloude cliché over 'het specifieke karakter van de situatie binnen [in Israel]' in één klap onderuit werd gehaald. Alles bij elkaar genomen, heeft een en

ander het vermogen van Palestijnen om te dromen nieuw leven ingeblazen, waarbij zij hebben getoond bereid te zijn om in opstand te komen en de strijd voor de vrijheid voort te zetten.

Dat was een klap in het gezicht van de bezetter. Voor veel joodse Israeli's was de schok dan ook groot. Het leger en de inlichtingendiensten beschouwden Gaza immers als een secundair front dat vooral in de vorm van een alomvattende blokkade hoefde te worden belegerd. Raketbeschietingen werden afgekocht door de doorvoer van een beperkte hoeveelheid goederen toe te staan – net genoeg om de daar woonachtige Palestijnen te laten overleven, maar ook niet meer dan dat.

Wat het andere front – Palestina'48 – betrof: Israël dacht met Al-Nakba – de Catastrofe van 1948 waarbij Palestijnen massaal door joodse strijdgroepen werden verdreven – de zaak in zijn voordeel beklonken te hebben. Maar helaas: Tel Aviv – lang ver weg van de diverse slagvelden – heeft reeksen raketten op zich afgeschoten gezien. Tegelijk zijn Palestijnen in Palestina'48 massaal in opstand gekomen, vooral in de zogeheten 'gemengde steden', verspreid over het land. Geen plek in Israël leek meer veilig.

Het verzet van Palestijnen in Palestina'48 betekende een grote morele opsteker voor de Palestijnen in Gaza, die de beelden van wat er gebeurde in steden en dorpen waaruit zij of hun voorouders eerder verdreven waren, op de voet volgden. Voor velen van hen lijkt daarmee terugkeer of bevrijding een kwestie waarover nu rationeel gesproken kan worden en is het niet langer een droom die moeilijk te verwezenlijken is. Zo hebben Palestijnen zichzelf verrast – alsof zij een buitengewone kracht hebben ontdekt die hen in staat stelt alle hindernissen in de droom te overwinnen.

Het is met dit in het achterhoofd, dat de activist Awssaj uit Gaza op zijn twitter-account schreef: 'Het beste van deze dagen is, dat wanneer je over de bevrijding van Palestina spreekt, je nu voor een optimist wordt aangezien, niet langer als een dromer of zelfs als een gek.' Rafat Abu Aish twitterde op zijn beurt vanuit Bi'r as-Sab (Beersheva): 'Zelfs wanneer de bevrijding vandaag niet komt, is het voldoende dat iedereen nu heeft ingezien dat die binnen bereik ligt !'

de lange nacht van Gaza

Toen de eerste serie raketten vanuit Gaza op joodse nederzettingen bij Jeruzalem werden

afgeschoten, is dit door Palestijnen in zowel Oost-Jeruzalem als in Gaza met gejuich begroet.

Alles wat daarop is gevolgd, zoals de vlucht van de joodse kolonisten uit de zuidelijke grensstreek en de gewelddadige ontruiming van het gebied rond de Aqsa Moskee door de Israelische politie, hebben Mohammed al-Deif – de commandant van de Izz al-Din al-Qassam Brigades, de gewapende vleugel van HAMAS – evenals diens woordvoerder Abu Ubaida, inmiddels tot symbolen van geloofwaardigheid verheven. Want nadat zij eerder Israël hadden gewaarschuwd om de Aqsa Moskee ongemoeid te laten, hielden zij toen dat niet gebeurde vervolgens woord. Dat is iets wat Palestijnen al lang niet meer van politici gewend zijn.

De raketbeschietingen vanuit Gaza hebben een grote militaire confrontatie tussen Israël en HAMAS en andere verzetsgroepen ingeluid. Naarmate de omvang van de militaire confrontatie toenam, kregen de inwoners van Gaza opnieuw het gevoel dat de strijd ditmaal anders was. De bombardementen waren dan ook van een andere aard. Daarbij werden de intensieve bombardementen vanuit de lucht en artilleriebeschietingen vanaf de grond gericht op een reeks van doelen in de Strook van Gaza. Die gingen dag en nacht door. Het doelwit kon daarbij een auto hier en een gebouw daar zijn. En dan waren er de salvo's van Palestijnse raketten, gevolgd door een lawine van Israelisch vuur vanuit de lucht.

Met zijn bombardementen en beschietingen heeft Israël de draad opgepakt waar het die bij de vorige grootschalige militaire confrontatie in 2014 had laten liggen: het opzettelijk verwoesten van gebouwen in het commerciële centrum van Gaza-Stad, waarbij belangrijke infrastructuur niet werd ontzien. De Israelische Strijdkrachten bombardeerden verder non-stop woonwijken in de buurt van de 'grens' met Israël (waarbij men moet bedenken dat zo ongeveer heel Gaza in de buurt van de 'grens' ligt !).

Ook ditmaal zijn door Israël nieuwe 'slimme bommen' uitgetest om daarmee de dikke betonnen vestingwerken van HAMAS te verbrijzelen. Bij een dergelijke aanval ziet men vanuit een woonwijk een enorme vuurbal omhoog schieten, gevolgd door een beving als bij een verwoestende aardbeving. Zelfs de meest bom-geharde persoon jaagt dit angst aan.

De aanvallen werden met tientallen F-16s tegelijk uitgevoerd tegen een buurt, een straat, een huizenblok ... die vervolgens geheel van

de aardbodem werden geveegd. Ik weet niet of iemand die nooit een dergelijke oorlog heeft meegemaakt, zich kan voorstellen wat het is om tientallen F-16s tonnen explosieven te zien droppen op de hoofden van de inwoners van een gebied dat nauwelijks één vierkante kilometer groot is.

Wie naar de mensen in Gaza luistert, zal erachter komen dat zij een vreemde mengeling van gevoelens en houdingen hebben: geterroriseerd door Israelische aanvallen, laten zij juichkreten horen zodra zij het gefluit van de afgeschoten raketten van het verzet horen. Vervolgens slaat opnieuw de angst toe wanneer de Israelische bombardementen worden hervat. Wiens beurt is het deze keer? Elke plaats vormt een doelwit. Gaza is voor de Israelische luchtmacht één groot doelwit.

menselijke tol

In Gaza sterft iedereen die niet door Israelische raketten en granaten wordt getroffen aan de terreur die van de beschietingen uitgaat. Bij elk bombardement stromen de sociale media-accounts vol met berichten waarin wordt gevraagd waar precies een explosie heeft plaatsgevonden of waarin steun wordt betuigd aan degenen die na een aanval niet weten of leden van hun familie dood of nog in leven zijn.

Bij een bombardement op de Wihda-straat (Straat van de Eenheid), waarbij een hele wijk werd verwoest, vielen meteen al veel doden, terwijl anderen mogelijk nog levend onder het puin lagen. Leden van de Kawlak-familie zochten in het Al-Shifa Ziekenhuis onder de gewonden naar

verwanten. Via de sociale media werd nagegaan of de vermisten bij het bombardement wellicht tijdig een veilige schuilplaats elders hadden weten te vinden. Later bleken zestien leden [!] van de Kawlak-familie omgekomen te zijn.

Steeds wanneer Israel er niet in slaagt verzetsstrijders uit te schakelen, lijkt het doorvoeren van een collectieve strafmaatregel gericht tegen burgers een soort reflex geworden.

In het nabijgelegen, overbevolkte en verpauperde Shati-vluchtelingenkamp, hebben Israelische bommenwerpers 'een huis' geraakt, waarbij een heel gezin in één klap werd weggevaagd en de omliggende huizen met de grond gelijk werden gemaakt.

Mohammed al-Yakoubi wiens ouderlijk huis bij de aanval werd verwoest, weigert zich door deze ramp te laten intimideren. In een bericht op zijn Facebook-pagina zegt hij: 'Ik heb geen foto's genomen van wat er met het huis van mijn vader is gebeurd; het is het huis waar mijn broers en ik zijn opgegroeid; ik wil graag de herinnering bewaren aan een mooi, trots en hoog gebouw; het gebeurde allemaal in een oogwenk; een donkere nacht viel over onze straat; er hing een geur van puin en stof; het huis van onze burens is op hun hoofden ingestort; moge God hen Zijn genade schenken; kinderen als bloemen, de oudste Youssef, de clown, en de jongste Maria, erg verlegen, wier verjaardag samenvalt met die van mijn dochter die dezelfde naam heeft, Maria.'

Mensen doen zich niet voor als helden, zij zijn geen supermensen. Ieder van hen probeert op

zijn eigen manier van de oorlog verslag te doen, dag na dag. Sommigen maken grappen of grijpen naar ironie, anderen zetten hun getuigenissen op de sociale media ... De wonden zijn echter vaak te diep om ze te kunnen verdragen.

Oem Ahmad, een moeder van vier kinderen, zegt dat geen mens kan verdragen wat er gebeurt: 'Wat zij ons aandoen, kunnen zelfs demonen niet verdragen.' Zij woont met haar gezin in het Barij-vluchtelingenkamp. Meerdere huizen naast het hare zijn gebombardeerd. Zij vertelt ons niet over haar angst voor haar huis of voor haar kinderen. Zij zegt alleen: 'Alles is goed met ons, onze situatie is beter dan die van anderen, en zelfs als onze beurt komt, hoe het ook zij, het leven is één leven en God is één. Het belangrijkste is dat wanneer zij hun raketten op ons afschieten, wij die van ons op hen afvuren. Zij vermoorden ons alsof het niets is, vanaf het moment dat wij geboren zijn; wij hebben het recht om twee keer zo hard terug te slaan...' Zij onderbreekt haar zin om naar een van haar kinderen te roepen 'Waag het niet de deur te openen' (om naar buiten te kunnen gaan). Waarna zij vervolgt: 'Raketten afvuren zou voor mij gemakkelijker zijn dan mijn kinderen onder controle te houden: de kleinste is getraumatiseerd en de oudste, een tiener, wil gaan kijken naar de huizen die bij een recent bombardement zijn verwoest.'

ingestorte gezondheidszorg

In een oorlog, in de context van de verschrikking van de algehele situatie, zijn er veel zaken die erbij inschieten. Bijvoorbeeld de zorg voor chronisch zieken, gehandicapten, zwangere vrouwen en in deze oorlog, de toestand van degenen die besmet zijn met het coronavirus.

Er wordt weinig over gesproken, maar er zijn grote zorgen over een gevaarlijk en langdurig effect op die categorieën in de samenleving, die het meest te lijden hebben als gevolg van de oorlog. Neem de corona-pandemie. Er is een gebrek aan middelen om personen te registreren en begeleiden in een situatie waarin de gezondheidszorg – die in Gaza toch al in een belabberde toestand is – ook nog oorlogsgewonden moet opvangen. Men moet zich al die dakloze gezinnen eens indenken die, ineengedoken in bouwsels, beschutting zoeken tegen de bombardementen. Of de duizenden mensen die in opvangcentra opeen gepakt zitten, nadat zij vanwege de bombardementen hun huizen hebben moeten verlaten. Hoe weet je wie van deze mensen met het coronavirus besmet zijn

geraakt? En zelfs als iemand weet dat hij besmet is, kunnen zijn naaste verwanten hem dan onder de bommen alleen laten sterven?

En dan al die mensen die aan een chronische ziekte lijden en die periodieke verzorging nodig hebben: volledige klyasma's, bloedtransfusie, chemotherapie. Wat te denken van zware operaties ... De gezondheidszorg zal niet in staat zijn om aan de behoeften van al deze mensen te voldoen, om nog maar te zwijgen over de vervoersproblemen en de onmogelijkheid om zich tijdens bombardementen te verplaatsen.

Een vrouw uit Gaza wier man in de gezondheidssector werkt, schreef na het zien van beelden van omgekomen kinderen op Facebook: 'Ik heb in de vierde maand van mijn zwangerschap een miskraam gehad. Het was angst, ontzetting, zorgen en verdriet om al die arme kinderen. Ik kronkel van de pijn wanneer ik een kind zie lijden ...'

Hoeveel vrouwen hebben in dergelijke omstandigheden een miskraam gehad of moeilijkheden ondervonden tijdens de zwangerschap of bij de bevalling? Hoeveel van hen hadden toegang tot zelfs maar elementaire gezondheidszorg?

De psychologische effecten van de oorlog zullen nog vele jaren doorwerken, gestapeld op wat er bij eerdere confrontaties is opgelopen (en wat er wellicht nog zal volgen). Een van de grootste zorgen van de inwoners van Gaza tijdens de oorlog is het welzijn van hun kinderen. Veel van deze kinderen hebben ook de vorige gevechtsrondes meegemaakt. Anderen zijn na 2014 geboren. 'Mijn zoon is drie jaar oud en nu al ontdekt hij wat de hel is,' zo vat Sihem Ahmad de situatie samen. Zij zag zich gedwongen vanwege de bombardementen haar huis te verlaten. Haar kind kent de F16-s niet, hij denkt dat zij de 'ogress' zijn – dat fantasiewezen dat in volksverhalen rondspookt.

Hoewel actuele cijfers nog niet beschikbaar zijn, hoeft men slechts te kijken naar de resultaten van een onderzoek dat UNICEF twee jaar na het einde van de vorige oorlog heeft uitgevoerd, om een idee te krijgen van de omvang van de catastrofe waarmee ouders en degenen die in het onderwijs en in de psycho-sociale zorg werkzaam zijn, de komende maanden en jaren geconfronteerd zullen worden.

De Werkgroep Kinderbescherming in de Strook van Gaza heeft toen onder leiding van UNICEF

een evaluatie van de toestand gemaakt, waaruit bleek dat 100 procent van de onderzochte kinderen na afloop van het conflict gedragsstoornissen vertoonden als gevolg van de doorleefde angsten van tijdens de oorlog. De meest voorkomende stoornissen zijn bedplassen, abnormaal huilen en schreeuwen, en – vooral bij jongens – agressief gedrag. Twee jaar na dato had de oorlog duidelijke littekens achtergelaten op de geestesgesteldheid van de kinderen en op hun welzijn in het algemeen.

materiele schade

Door de bombardementen zijn zo ongeveer alle sectoren van het economisch leven in Gaza lamgelegd. Een eerste inventarisatie van de doelen die tijdens het recente militaire offensief door de Israelische Strijdkrachten zijn bestookt, maakt de omvang duidelijk van de schade die aan de toch al kwetsbare infrastructuur is aangericht: duizenden huizen en appartementen zijn verwoest of ernstig beschadigd; het industrieterrein (werkplaatsen en fabrieken) van Gaza-Stad is grotendeels in de as gelegd; de meeste belangrijke communicatiepunten en kabelnetwerken zijn verwoest; kantoren van instellingen zijn met de grond gelijk gemaakt; maar ook medische praktijkruimten en laboratoria, waaronder het Centraal Laboratorium – het enige laboratorium dat in staat was onderzoeken te doen in verband met de corona-pandemie.

Daar komt bij dat Israël de Strook van Gaza al zo'n 14 jaar in een wurggreep heeft in de vorm van een alomvattende blokkade. Die is Gaza opgelegd nadat HAMAS via algemene verkiezingen aan de macht was gekomen. Na de opeenvolgende oorlogen, die telkens worden beëindigd met voorwaardelijke beloften van wederopbouw, is de bevolking blijven zitten met de gevolgen van de aangerichte verwoestingen. De beloften van wederopbouw die zijn gedaan, waren daarbij slechts bedoeld om donoren tevreden te stellen en de situatie in Gaza tussen leven en dood te houden.

Abu Mohammed is een 42-jarige boer. Met trillende stem nam hij de telefoon op, totdat hij er zeker van was dat het hier niet ging om een 'evacuatiebericht' – een automatisch afgespeelde boodschap die de Israelische Strijdkrachten gebruiken om inwoners van Gaza mee te delen dat zij het gebouw waarin zij zich op dat moment bevinden onmiddellijk moeten verlaten omdat het platgebombardeerd gaat worden (wat niet altijd daadwerkelijk het geval is; maar de schrik zit er dan in elk geval goed in). Nadat hij gerustgesteld

was, stemde hij toe met ons te spreken op voorwaarde dat wij zijn werkelijke naam niet zouden vermelden.

Abu Mohammed bewerkt een stuk grond dat hij van een van een oude familie van grondbezitters pacht. Hij verbouwt er groenten om zijn gezin van acht personen te kunnen onderhouden. Tijdens de recente oorlog is de grond volledig onbruikbaar gemaakt nadat er met witte fosfor en andere explosieve stoffen is gebombardeerd. Zelf is hij door een drone beschoten toen hij op het land aan het werk was.

Zodra hij demonstranten in Jeruzalem het verzet om hulp hoorde vragen, nam hij zijn voorzorgsmaatregelen: 'Toen ik Mohammed al-Deif [hoofd van de militaire vleugel van HAMAS] hoorde spreken, wist ik al hoe laat het was: dat er een escalatie voor de deur stond. Zodra de diverse verzetsgroepen Israël voor escalatie hadden gewaarschuwd, ben ik met mijn kinderen naar mijn grond gegaan. Wij hebben het plastic van de kassen gehaald, de wateraansluitingen verwijderd en deze opgeborgen. Vervolgens hebben wij alles geplukt wat er aan tomaten en komkommers te plukken viel, zelfs als die nog niet helemaal rijp waren. Nu ga ik alleen nog het huis uit om de oogst te verkopen, wat op zich een behoorlijk riskante onderneming is omdat men elk moment vanuit de lucht beschoten kan worden. Maar onder deze omstandigheden tomaten op het open veld plukken zou nog riskanter zijn. De Israelische luchtmacht aarzelt niet om het vuur te openen, alleen al omdat je op je grond bent.'

Niemand weet hoe deze ronde in het conflict zal eindigen, maar zeker is dat alle politieke plafonds van de verschillende Palestijnse politieke partijen zijn doorbroken en dat zij hun opstelling in het licht van de nieuwe ontwikkelingen zullen moeten herzien – zo niet, dan moeten zij hun biezen pakken.

De recente confrontatie zal in het bewustzijn van de Palestijnen gegrift blijven als een keerpunt in de geschiedenis van hun strijd. Ondanks het grote leed en de diepe wonden die zijn geslagen, weigeren de mensen in Gaza, met de hun eigen koppigheid, slachtoffer te zijn. Zij geven er de voorkeur aan de vonk te zijn die de vlam doet branden.

bron: *As-Safir al-Arabi* (Beiroet), 23 mei 2021

Wissam al-Haj is een journalist uit Gaza

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

'Je ergste nachtmerrie' – een impressie van de dodelijkste nacht van Israelische aanvallen op Gaza

Bel Trew

Ruim 40 Palestijnen kwamen op 16 mei om bij de Israelische luchtaanval op de Wihda-straat in Gaza-Stad [*Al-Wihda* is Arabisch voor Eenheid]. Wat is er die bloedige nacht precies gebeurd ?

Mohammed al-Kollaq (24) werd een paar minuten voor één uur 's nachts wakker en zat wat te surfen op zijn mobiele telefoon, toen Israelische gevechtsvliegtuigen de dodelijkste luchtaanval van het recente conflict uitvoerden.

Op het moment van het bombardement waarbij 21 leden van de grootfamilie Kollaq omkwamen, was Mohammeds oom Shoukri (51) bezig ervoor te zorgen dat zijn kinderen in slaap vielen.

Riad Ishkunta (42) zat een paar meter verderop in de Wihda-straat, in een ander flatgebouw, het laatste nieuws te volgen, terwijl zijn vrouw naar hun kinderen was gaan kijken, van wie de bedden uit voorzorg van de ramen vandaan waren gezet.

Een verdieping lager in hetzelfde gebouw keek Omar Abu al-Auf (17) televisie met zijn vader Ayman (49), een gerenommeerd en gevierd arts die leiding gaf aan het coronavirus-programma in Gaza.

Een paar kostbare seconden was het stil in de Wihda-straat – een hoofdweg in Gaza-Stad. Niemand wist wat er stond te gebeuren.

'Het was de veiligste plek die wij kenden,' zegt Mohammed enkele dagen na het bombardement, staande op het puin van de twee gebouwen waarin zijn familie gehuisvest was geweest.

'Uit het niets hoorden wij het bombardement. Het klonk en voelde als een aardbeving. De grond viel letterlijk en figuurlijk onder mij weg.'

Tenminste 45 burgers, onder wie 18 kinderen, zouden die nacht bij tientallen luchtaanvallen op de Rimal-wijk om het leven komen, zo blijkt uit eigen onderzoek van *The Independent*. Voor Palestijnse burgers was het de dodelijkste nacht van bombardementen in het recente conflict tussen HAMAS en de Israelische Strijdkrachten.

De aanval heeft de vraag doen rijzen of Israel

de internationale normen heeft geschonden door zonder waarschuwing een luchtaanval op een overwegend civiele enclave uit te voeren, waarbij 'nodeloos' doden onder burgers zouden vallen, dan wel dat hun levens zouden worden verwoest.

'Het zonder een waarschuwing zwaar bombarderen van een straat met huizen vol burgers is, naar het zich laat aanzien, buitenproportioneel en daarmee een oorlogsmisdaad,' verklaart Saleh Hijazi, plaatsvervangend regionaal directeur van Amnesty International, tegenover *The Independent*.

'Zelfs als de ingestorte huizen en burgerdoden en -verwondingen indirect werden veroorzaakt door het "bombarderen van een militair doel", dan nog zijn dit gevolgen die de Israelische Strijdkrachten hadden kunnen voorzien – en daarvoor hebben zij zich te verantwoorden,' zo voegt hij eraan toe.

De Israelische Strijdkrachten verwerpen dit standpunt met kracht en beweren dat hun gevechtsvliegtuigen die nacht de militaire infrastructuur van HAMAS onder vuur hadden genomen. Daaronder een netwerk van ondergrondse tunnels – ook wel aangeduid als 'de metro' – die zich volgens de Israelische Strijdkrachten gedeeltelijk onder straten in het district Rimal bevinden, met inbegrip van de Wihda-straat, waar zoveel huizen werden verwoest.

Een hoge Israelische militaire functionaris geeft tegenover *The Independent* toe dat het dodental onder de burgerbevolking veel hoger lag dan was voorzien. Hij zegt dat de luchtmacht de weg onder een hoek had geraakt, met als doel ondergrondse structuren te vernietigen. In de berekeningen was niet voorzien dat de flatgebouwen waar Mohammed, Shoukri, Riad en Omar woonden, zouden instorten.

Verder stelt hij dat de Israelische luchtmacht denkt dat er in de ondergrondse ruimten die zij hebben geraakt explosieven of munitie opgeslagen moet hebben gelegen. Die zouden de instorting van de flatgebouwen hebben veroorzaakt. Voor deze uitleg geeft hij echter geen bewijzen. Onderzoek daarnaar is volgens hem nog gaande.

Wel verschaft hij een kaart met de elf aanvalslocaties in de Wihda-straat, die volgens hem alle in het midden van de straat waren gesitueerd om zo de nevenschade te minimaliseren.

'Wij gebruikten een standaardtype munitie dat wij honderden keren elders in Gaza hebben ingezet en dat bewezen heeft zeer effectief en zeer nauwkeurig te zijn,' zo verklaart hij verder, waarbij hij er nog aan toevoegt dat de explosies allemaal 'diep onder de grond' hadden plaatsgevonden.

'Alle bommen waren zo getimed dat zij de grond binnendrongen om vervolgens een paar meter dieper ondergronds te ontploffen, zodat de kracht van de bom naar beneden was gericht en er minimale nevenschade zou zijn aan alles wat zich boven aan de oppervlakte bevond.'

'Er is veel schade toegebracht aan het beoogde doel van de aanval – de ondergrondse infrastructuur van HAMAS. Onze beoordeling is dat de geplande doelen zijn geraakt', zo stelt hij.

'het was een bloedbad'

Uit interviews met overlevenden, familieleden, burens, ambtenaren en getuigen blijkt dat er in de buurt tientallen inslagen zijn geweest, waardoor drie woonflats zijn ingestort: het Abu al-Auf Gebouw, dat twee vleugels heeft, en nog twee andere woonflats, waarin de grootfamilie van Mohammed al-Kollaq was gehuisvest.

Volgens berekeningen van *The Independent* die daartoe de doelen op de grond in kaart heeft gebracht, raakten de gevechtsvliegtuigen met hun bommen ten minste elf punten aan de Wihda-straat. Daarbij werd de waterleiding beschadigd en een van de belangrijkste toegangspunten tot het Shifa Ziekenhuis – het grootste ziekenhuis van Gaza – met de grond gelijk werd gemaakt.

De bombardementen gingen diezelfde avond door in de Thawra-straat [*Thawra* is Arabisch voor Revolutie], die parallel loopt aan de Wihda-straat. Daar werden twee gebouwen van een Palestijns ministerie geheel of gedeeltelijk verwoest, evenals een deel van een kliniek van de hulporganisatie Artsen zonder Grenzen.

Drie straten naar het oosten, in de buurt van Palestina Plein, doodde een aanval in dezelfde nacht een van Gaza's neurologen, dr. Moeen al-Loul, evenals een andere arts, Loay Aouda, in hun woningen die zich op de eerste verdieping van het gebouw boven een kledingwinkel bevonden.

Een Israelische militaire functionaris heeft laten weten dat geen van beide artsen doelwit waren. De flat van dokter Al-Loul werd getroffen omdat zich daar 'een operationeel appartement' van HAMAS zou hebben bevonden. Hij ging er verder niet op in. Getuigen die in het gebouw van dr. Al-Loul woonden, verklaarden tegenover *The Independent* dat zij vooraf geen waarschuwing voor het bombardement hadden gekregen.

Mensenrechtenorganisaties die de bombardementen van die nacht onderzoeken, zeggen dat de Israelische Strijdkrachten mogelijk het internationaal recht hebben geschonden, omdat het hier ging om een aanval op een dichtbevolkte buurt, wat het hoge dodental verklaart mede omdat er vooraf aan de bewoners geen waarschuwing is gegeven.

Deskundigen zeggen dat de metalen fragmenten die in de buurt van het huis van de Kollaqs zijn gevonden waarschijnlijk afkomstig zijn van GBU-31 bommen – krachtige munitie waarbij elke bom 430 kg aan hoog-explosief materiaal bevat – die doorgaans tegen grote gebouwen worden ingezet, maar die ook kunnen worden gebruikt om ondergrondse doelen te vernietigen.

Scherven die door *The Independent* in hetzelfde gebied zijn gevonden, lijken overeen te komen met dit type munitie. De stukken zijn echter niet groot genoeg om daarover definitieve uitspraken te kunnen doen.

'De intrinsieke effecten van hoog-explosieve munitie vereisen dat deze in een stedelijke omgeving oordeelkundig moet worden ingezet,' zegt N.R. Jenzen-Jones, de directeur van Armament Research Services – een gespecialiseerd wapenonderzoeksbureau.

De Israelische Strijdkrachten weigeren antwoord te geven op vragen van *The Independent* over het gebruik van specifieke munitie.

De druk op Israel neemt echter toe. Michelle Bachelet, de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties, heeft haar bezorgdheid over deze kwestie al uitgesproken en de vraag opgeworpen of het bij de dodelijke Israelische aanvallen op Gaza – evenals trouwens bij het ongekende en willekeurige spervuur van raketten van HAMAS op Israel – om oorlogsmisdaden gaat.

Het Kantoor van Hoge Commissaris Bachelet verklaarde tegenover *The Independent*

dat hiernaar onderzoeken lopen en dat de Mensenrechtenraad van de VN inmiddels heeft ingestemd met een internationaal onderzoek naar vermeende oorlogsmisdaden van de betrokken partijen – een besluit dat door de [toenmalige] Israelische premier Benjamin Netanyahu 'beschamend' is genoemd en door hem categorisch van de hand is gewezen.

Naar aanleiding van het optreden in 2014 in Gaza van de Israelische Strijdkrachten en dat van Palestijnse militante groepen loopt er bij het Internationaal Strafhof (ICC) in Den Haag al een onderzoek naar oorlogsmisdaden die door de betrokken partijen mogelijk zijn gepleegd – wat Israel betreft ook in de bezette Palestijnse Gebieden. Ook dat onderzoek is destijds door Israel categorisch van de hand gewezen.

'Het ziet er in ieder geval naar uit dat er door Israel buitenproportioneel is opgetreden,' zegt de eerdergenoemde Hijazi van Amnesty International. 'Maar wij moeten meer weten over de tunnels en het type wapens dat bij de aanvallen door de Israelische Strijdkrachten is ingezet. Vooral nog zijn wij daartoe niet in staat zijn,' zo voegt hij eraan toe, omdat Israel mensenrechtenorganisaties de toegang tot Gaza ontzegt.

Een Israelische militaire functionaris vertelde *The Independent* dat er in de nacht van 16 mei geen waarschuwingen zijn afgegeven 'omdat wij niet hadden ingeschat dat de nevenschade zo omvangrijk zou zijn'.

Voor de eerdergenoemde Mohammed al-Kollaq betekent dit dat zijn familie zich op geen enkele manier had kunnen beschermen. Hij zegt dat de derde inslag, aan de achterzijde, aanvoelde als een voltreffer en de totale ineenstorting van het gebouw tot gevolg had.

Hij zegt verder dat hij zijn moeder, Sana, vastgreep, die half onder het puin bedolven lag. Hij belde verwoed naar vrienden om hun locatie door te geven. Samen met nog anderen zaten zij bijna 12 uur opgesloten in een betonnen tombe die slechts 60 cm hoog was.

Zijn oom Shoukri die zich een verdieping hoger bevond, verloor die nacht zijn vrouw en drie van zijn kinderen. Zelf overleefde hij wonderwel. Ook hij zat uren vast onder het puin.

'Het geluid bleef maar in mijn hoofd rondgonzen, alles trilde zo hard,' zegt hij vanuit zijn

ziekenhuisbed waar hij wordt behandeld voor onder meer een gebroken rug.

'Het was een kwestie van seconden. Het was een scène uit je ergste nachtmerrie - rook, gas, vuur, geschreeuw. Het was een bloedbad', zegt hij.

'de veiligste plek in Gaza'

De Wihda-straat – een van de bekendste straten in de 40 kilometer lange Strook van Gaza – biedt inmiddels de troosteloze aanblik van rouwwakes en posters waarop de namen van de doden staan. De straat loopt in noordwestelijke richting door Gaza-Stad – langs de gebouwen van het Ministerie van Volksgezondheid, enkele bakkerijen, woonflats en kledingwinkels – richting het Shifa Ziekenhuis om uiteindelijk aan de kust te eindigen.

Het is een straat in een van de dichtstbevolkte wijken van Gaza, de Rimal-wijk, die tijdens de voorafgaande drie oorlogen [2008-2009, 2012, 2014] een veilig toevluchtsoord is geweest voor burgers die – in de nabijheid van de 'grens' met Israel – in spervuur terecht waren gekomen.

Slechts enkele dagen vóór het bombardement vluchtte Mohammeds oudere broer Sameh (28) vanuit het noordelijke deel van de Strook van Gaza naar de Wihda-straat, omdat hij dacht dat het daar voor zijn gezin veiliger zou zijn. Het was een inschatting die fataal zou uitpakken: hij, zijn vrouw en zijn twee kinderen - de jongste was net 6 maanden oud - kwamen allen om het leven.

Een ander gezin, de Sukkars, bivakkeerde die nacht op een bouwterrein. Zij dachten dat een verblijf op een terrein in de buurt van de Wihda-straat veiliger voor hen zou zijn dan hun eigen wijk.

Zij overleefden het bombardement ternauwernood. De vader, Harb Sukkar, was een van degenen die Riads enige overlevende dochter, Susie (7) vanonder het puin in veiligheid hielp brengen.

'Ik was slechts 200 meter verwijderd van het Abu al-Auf-gebouw en kon mijn ogen niet geloven toen daar zoveel raketten insloegen,' vertelt Sukkar aan *The Independent*. Hij is met zijn vier kinderen ondergebracht in een UNRWA-school nadat zijn huis, in het noorden van Gaza, is verwoest. 'Wij hoorden het meisje huilen. Het kostte ons ruim vijf uur om haar eruit te krijgen,' zegt hij over Susie, waarbij hij foto's van de reddingsoperatie laat zien.

Vandaag lijkt de straat op een pokdalig maanlandschap, met grote en kleine kraters waarvan sommige inmiddels met zand zijn opgevuld.

Uit een van de kraters, op slechts een paar meter van het Kollaq-gebouw, steekt een grote kapotte pijp waaruit afvalwater stroomt. Dit vervuult de directe omgeving en ondermijnt een nabijgelegen flatgebouw. Dat gebouw met vijftien wooneenheden en zeven winkels, helt inmiddels al flink naar voren over en zal moeten worden afgebroken.

De Israelische Strijdkrachten beweren dat de Rimal-wijk 'volgepakt zat' met militaire infrastructuur die HAMAS met opzet in de nabijheid van civiele gebouwen had ondergebracht – met inbegrip van commando- en controlefaciliteiten boven de grond die op luchtfoto's waren gemarkeerd.

'Wij hebben werkelijk alles gedaan om de nevenschade en burgerdoden tot een minimum te beperken,' verklaart een van de eerdergenoemde militaire functionarissen tegenover *The Independent*. De cijfers zouden dat volgens hem bevestigen. Zo zou volgens hem de verhouding

tussen militanten en burgerdoden één op één zijn geweest. 'Dat is fenomenaal, hoe cynisch dat ook moge klinken. Het is vanzelfsprekend een schrale troost voor alle getroffenen, maar zij waren in elk geval niet ons doelwit. Wij hebben niet geprobeerd om burgers of huizen of wat dan ook te raken,' zo voegt hij er nog aan toe.

De cijfers wijzen anders uit, zoals nog zal blijken.

'de vertraging heeft levens gekost'

Het laatste wat Riad Ishkunta (42) zich herinnert, is hoe zijn vrouw schreeuwde terwijl zij verwoede pogingen deed hun vijf kinderen onder het dak vandaan te trekken, dat gedeeltelijk op hen was neergestort.

Hij bevond zich op dat moment op de derde verdieping van het Abu al-Auf-gebouw, in een flat, toen de eerste bom de voorkant van het gebouw wegsloeg, waardoor zijn kinderen gedeeltelijk ingesloten raakten.

Hij probeerde zijn vrouw te bereiken om haar te helpen toen er opnieuw een bom insloeg, de vloer onder zijn voeten wegviel en het gebouw instortte, waarbij zijn hele gezin werd meegesleurd.

Riad Eshkuntana en dochter Susie

Riad en zijn zevenjarige dochter Susie zijn de enige overlevenden.

Gewond zat hij zes uur vast onder het puin, door ingestorte muren gescheiden van zijn geliefden.

'Zij vonden mijn dochter Susie ondersteboven en levend, met haar hoofd tussen twee bakstenen die haar beschermden', vertelt hij *The Independent* tijdens een rouwwake naast de ruïne van zijn huis.

'Ik lag zes uur onder het puin, mijn enige overlevende kind tien uur. Waarom hebben zij ons dit aangedaan?'

Medewerkers van de gemeente Gaza die de noodhulp boden, zeiden dat de vervolgbombardementen het moeilijk hebben gemaakt om degenen die onder het puin lagen, te bereiken. De enorme kraters in de weg verhinderden dat ambulances of zelfs graafmachines snel ter plaatse konden zijn.

In de namiddag van 17 mei verwoestten Israëlische F-16's nog de bovenste verdiepingen van een gebouw verderop in de Wihda-sstraat. De granaatscherven en het puin van die aanval doodden Ziad Abu Dayr (54) en zijn nichtje Rafif (10), aldus ooggetuigen, burens en medisch personeel.

Ook werd Gaza's enige laboratorium voor coronatesten verwoest en raakte het gebouw van het Ministerie van Volksgezondheid aan de overkant van de straat zwaar beschadigd. *The Independent* heeft de Israëlische Strijdkrachten gevraagd wat het doel van die aanval was, maar op die vraag geen antwoord gekregen.

De weinige overlevenden van de Abu al-Auf-familie zeggen dat vertraging in de reddingsoperatie mensen het leven heeft gekost.

'Ik ben nu helemaal alleen op de wereld'

Omar Abu al-Auf (17) is de enige overlevende van zijn naaste verwanten. Hij zegt dat zijn 13-jarige zus Tala, die aanvankelijk nog in leven was na het bombardement, in zijn armen stierf terwijl zij 10 uur onder het puin vastzaten.

Hij verloor een tiental familieleden, onder wie zijn beide ouders, al zijn broers en zussen, twee grootouders, en onlangs Diana, de vrouw van zijn vaders neef Alaa, die in kritieke toestand naar een ziekenhuis op de Westelijke Jordaanoever is

overgebracht, waar zij een paar dagen later alsnog is overleden.

In zijn flat werden op de tweede verdieping ook vijf leden van de Ifranji-familie – verwanten van de Abu al-Auf-familie – gedood, evenals een man die op de vierde verdieping woonde.

Omar telde, net als Riad, vier bommen voordat hij zijn bewustzijn verloor.

'Ik weet niet wat ik moet zeggen. Wij waren allen burgers. Ik heb mijn hele familie verloren, en ik ben nu helemaal alleen op de wereld,' zegt hij vanuit zijn ziekenhuisbed, waarbij er voor hem een lang traject naar herstel in het verschiet ligt.

'Ik wil erachter zien te komen waarom zij dit hebben gedaan.'

twintig tegenover één

Volgens VN-functionarissen is het militaire geweld van de afgelopen weken tussen Israël en Gaza intenser geweest dan gedurende de zeven weken durende oorlog van 2014.

In de loop van elf dagen vuurden HAMAS-militanten vanuit Gaza ruim 4000 raketten op Israël af – een ongekend aantal – waarbij aan Israëlische zijde twaalf doden vielen, onder wie twee kinderen en een militair.

In Gaza hebben de Israëlische Strijdkrachten honderden doelen getroffen, waarbij rond 250 doden vielen, onder wie 60 kinderen. Israeli's en Palestijnen noemen verschillende getallen inzake het aantal Palestijnse strijders dat in Gaza is omgekomen: Israël beweert honderden militanten te hebben gedood, HAMAS zegt dat om rond de zestig strijders gaat.

Inmiddels hebben mensenrechtenorganisaties hun zorgen uitgesproken over het onevenredig hoge aantal doden aan Palestijnse zijde: twintig maal zo hoog als aan Israëlische zijde !

uit: *The Independent* (Londen), 13 juni 2021 (bewerkt)

Bel Trew is Midden-Oosten-correspondent van *The Independent*

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

Spoken in het land – over de oorlog in Israel-Palestina

Adam Shatz

Op 21 mei kwamen Israel en HAMAS na elf dagen van gevechten een staakt-het-vuren overeen. De 'rustige tijden' – zoals *The New York Times* heel veelzeggend de achterliggende zeven jaar typeerde waarin Israel wel straffeloos zijn overheersing over de Palestijnen intensiverde – behoren echter tot het verleden.

Dood is ook het plan van de voormalige Amerikaanse president Donald Trump om buiten de Palestijnse kwestie om 'normalisering' van de betrekkingen tussen Israel en Arabische autocraten te faciliteren. Die laatsten willen maar al te graag met Tel Aviv zaken doen. Daarbij zijn zij vooral geïnteresseerd in Israelische bewakingstechnologie om daarmee hun eigen politieke dissidenten in de gaten te kunnen houden. En mocht premier Benjamin Netanyahu gedacht hebben dat hij door Gaza aan te vallen HAMAS een nederlaag kon toebrengen en tegelijk zijn eigen in zwaar weer verkerende politieke carrière kon redden, dan heeft hij zich, zoals inmiddels gebleken is, danig vergist.

HAMAS vuurde ruim 4000 raketten af, die diep in Israel insloegen. Daarbij zijn een tiental doden gevallen, waarmee de *balance of fear* naar de andere kant is doorgeslagen. Het heeft HAMAS politiek krediet opgeleverd door zich niet alleen op te werpen als verdediger van Palestijnen die uit hun huizen in de Oost-Jeruzalemse wijk Sheikh Jarrah gezet dreigden te worden, maar vooral ook als beschermer van de Aqsa Moskee die door Israelische [on]veiligheidstroepen zwaar werd belegerd.

Ondanks dat het grondgebied dat HAMAS controleert – de Strook van Gaza – door Israelische bombardementen opnieuw zware schade is toegebracht, was er voor de organisatie desondanks reden voor een feestje. Want het Israelische anti-raket-systeem mag dan 90 procent van de afgevuurde raketten onderschept hebben, deze hebben voor 100 procent dat andere doel getroffen: het Palestijns Nationaal Gezag (PNA) dat nog machtelozer lijkt dan voorheen. De prestaties van HAMAS in de oorlog hebben zowel het prestige van de organisatie onder Palestijnen

verhoogd, als het wanbeleid en van het autoritaire bewind in Gaza voor even naar de achtergrond gedrukt. Zou de PNA de algemene verkiezingen alsnog laten doorgaan [eind april zijn de voor 22 mei geplande algemene verkiezingen door de PNA-leiding voor onbepaalde tijd uitgesteld; red.], dan zou HAMAS die vrijwel zeker winnen.

Om uiteenlopende redenen hebben zowel Netanyahu als de Israelische Strijdkrachten er door de jaren heen belang bij gehad dat HAMAS in Gaza aan de macht bleef. Israel heeft de beweging de eerste jaren van haar bestaan HAMAS de politieke ruimte gegeven om zich te ontwikkelen tot een tegenwicht tegen de seculiere nationalistenvan FATAH en de overkoepelende Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO). De heerschappij van HAMAS in Gaza hield zo de Palestijnen verdeeld – Palestijnse politieke fragmentatie is altijd een belangrijk doel van Israel geweest. Verscheidene Israelische deskundigen hebben gesuggereerd dat de in politiek zwaar weer verkerende Netanyahu HAMAS zelfs opzettelijk heeft geprovoceerd om te voorkomen dat zijn tegenstanders een regeringscoalitie zouden kunnen vormen. In Israel zijn in twee jaar tijd viermaal algemene verkiezingen gehouden. Wanneer Netanyahu er deze keer niet in slaagt om aan de macht te blijven, dan staat hem mogelijk gevangenisstraf te wachten vanwege corruptie en machtsmisbruik.

In de aanloop naar de barrage van raketten van HAMAS voerde Netanyahu een reeks flagrant roekeloze beleidsmaatregelen uit: het afsluiten van het plein vóór de Damascus-Poort in de Oude Stad van Jeruzalem tijdens de vastenmaand Ramadan – moslims komen daar dan, veelal in familieverband, bijeen – en het met veel geweld binnenvallen in de gebedsruimten van de Aqsa Moskee zelf. Onderdrukking op zich draait zelden uit op een opstand. Vernedering – wat de Algerijnen *hogra* noemen – moet in dat geval ook meespelen. En Netanyahu heeft in ruime mate voor vernedering gezorgd.

Onmiddellijk nadat HAMAS op de Israelische provocaties in Jeruzalem met het afvuren van raketten had gereageerd, trok de

extreemrechtse politicus Naftali Bennett van de ultranationalistische Yamina-partij zich terug uit de besprekingen om tot de vorming van een anti-Netanyahoe-coalitie te komen.

Ya'ir Lapid, een andere tegenstander van Netanyahu en leider van de 'centrum-partij' Yesh Atid [althans naar Israelische maatstaven; onverholven rechts volgens elk ander criterium; red.] sprak lovende woorden over de militaire campagne.

Op de Israelische televisie legde de zoon van Ariel Sharon [de appel valt niet ver van de boom] uit wat volgens hem het juiste antwoord op raketbeschietingen vanuit Gaza was: 'Je wurgt ze. Geen water, geen elektriciteit, geen voedsel, geen gas, geen medische behandelingen. Niets.'

Netanyhoo zelf heeft niet kunnen bedenken dat HAMAS wel eens voordeel bij de escalatie zou kunnen hebben, niet in het minst vanwege haar tanende reputatie in Gaza en het isolement waarin de HAMAS-leiding zich bevindt als gevolg van de algehele blokkade van Gaza die nu al veertien jaar duurt. HAMAS wist dat de PNA – verzwakt en vernederd door Israel en Trump – tegen de dreigende uitzettingen in Sheikh Jarrah of de aanval op de Aqsa Moskee niets kon uitrichten. HAMAS – altijd al meer bedreven in mobiliseren dan in opbouwen – buitte niet alleen het bestaande leiderschapsvacuüm uit, maar neutraliseerde ook de blokkade door te laten zien dat de organisatie niet werkeloos zou blijven toekijken terwijl Palestijnen in Jeruzalem aan Israelische verhoogde agressie blootstonden.

Het resultaat was dat alle Palestijnen in het gebied dat zich uitstrekt tussen de rivier de Jordaan en de Middellandse Zee, evenals die in de omvangrijke Palestijnse diaspora symbolisch met elkaar werden verenigd. Voor het eerst in de geschiedenis van Israel werden [on]veiligheidstroepen tegelijkertijd ingezet in de Strook van Gaza, in Oost-Jeruzalem, op de Westelijke Jordanoever en – het meest verontrustend voor Netanyahu – in de zogenaamde 'gemengde steden' van Israel. Daar vielen extreemrechtse joods-Israelische bendes Palestijnse burgers aan, die op hun beurt joden aanvielen. De aanvallen van die bendes – vaak onder toezicht van de politie – riepen bij Israelische Palestijnen pijnlijke herinneringen op aan de moord in Israel op dertien demonstranten in oktober 2000 – bij de aanvang van de Tweede Intifada – en versterkten de toch al acute gevoelens van rechteloosheid en discriminatie. Dit zijn grieven waaraan een staakt-het-vuren

tussen Israel en HAMAS niets kan veranderen, net zomin als het iets kan veranderen aan de diepere oorzaken van de oorlog.

Wat joodse Israeli's eufemistisch 'het conflict' noemen, beperkt zich niet tot Gaza of de Westelijke Jordanoever, omdat één en hetzelfde regime zich in verschillende verschijningsvormen in heel het voormalige Mandaatgebied Palestina manifesteert. De internationale consensus daarover groeit. De Israelische mensenrechtenorganisaties B'Tselem en Yesh Din en nu ook Human Rights Watch beschuldigen het Israelische regime van het voeren van een apartheidspolitiek jegens de Palestijnen. Palestijnse mensenrechtenorganisaties zijn begrijpelijkerwijs geïrriteerd over het feit dat omschrijvingen als 'apartheid', 'joodse suprematie' en zelfs 'racisme' nu pas breed overgenomen worden, terwijl zij deze al sinds jaar en dag in hun analyses hanteren. In hun ogen hebben genoemde organisaties daarover veel te lang geaarzeld uit vrees hun achterban op de kast te jagen. Niettemin, het feit dat westerse mensenrechtenorganisaties nu onomwonden verwijzen naar Israels 'apartheidsbeleid' is een buitengewoon belangrijke ontwikkeling. Net als de groei, vooral in de Verenigde Staten, van organisaties als Jewish Voice for Peace – die de BDS-campagne zonder voorbehoud steunt – en *Jewish Currents* – een links joods tijdschrift waarvan hoofdredacteur, Peter Beinart, onlangs een essay publiceerde waarin hij pleitte voor het recht op terugkeer van de Palestijnse vluchtelingen.

Door een groeiend aantal linkse Amerikanen, vooral jongeren, wordt Israel niet langer gezien als een democratie maar als een wrede en racistische etnocratie. Geradicaliseerd door de Black Lives Matter-beweging en gevoelig voor kwesties van raciale privileges, witte suprematie en staatsgeweld, vinden zij het onmogelijk om een staat te verdedigen die is gebaseerd op wat B'Tselem 'Joodse suprematie' noemt. Joodse structurele suprematie over de staat en zijn hulpbronnen waarvan van meet af aan sprake is geweest, is sinds 2018 verankerd in de zogeheten (Basis-) Wet op de Joodse Natie-Staat. In de woorden van de wet: 'Het recht om nationale zelfbeschikking uit te oefenen in de Staat Israel is uniek voor het Joodse volk' (Netanyahoes vader, Benzion, verwoordde het in 2012 nog botter: 'Dit land is Joods, het is niet voor de Arabieren [Palestijnen]. Er is hier geen plaats voor de Arabieren en er zal ook geen plaats voor hen zijn.') De aanwezigheid van Palestijnen wordt slechts getolereerd en vooral genegeerd, alsof zij

spoken zijn in het land: dit is de realiteit van de zogenaamde 'co-existentie' tussen joodse Israeli's en Israelische Palestijnen die in de afgelopen weken op drijfzand bleek te berusten.

De omvang van de verwoesting in Gaza heeft het imago van Israel in de Verenigde Staten verder aangetast – zelfs bij traditionele pleitbezorgers van dat land. In minder dan twee weken zijn rond 250 Palestijnen gedood, van wie ruim een kwart kinderen. Net als bij Israels grootschalige militaire offensief tegen Gaza in 2014 zijn hele families weggevaagd. 'Het ging hier niet om een militaire fout,' schreef de journaliste Amira Hass in het Israelische dagblad *Haaretz*. 'Het bombarderen van een huis terwijl de bewoners nog aanwezig zijn, volgt op een bevel van hogerhand – op basis van onderzoek en goedkeuring van militaire juristen.' Inwoners van Gaza-Stad die in hoge gebouwen werken – beter bekend als 'de torens', zoals Al-Jalaa Toren waar de persbureaus Associated Press en Al-Jazeera kantoor hielden – werden een uur van tevoren telefonisch gesommeerd het gebouw te verlaten. Ook zijn er door drones 'waarschuwingsraketten' afgevuurd – een geste die de Israelische Strijdkrachten, evenals een

groot deel van het Israelische publiek, beschouwen als een bewijs van hun humanitaire ethos. Maar zelfs de Democratische senator Robert Menendez – een van de meest loyale pleitbezorgers van de Staat Israel in het Congres – was van dergelijke 'voorzorgsmaatregelen' niet onder de indruk. 'Ik ben diep verontrust', zei hij, 'door berichten over Israelische militaire acties die hebben geleid tot de dood van onschuldige burgers in Gaza, alsmede over Israelische aanvallen op gebouwen waarin internationale media zijn gehuisvest.' Sommige Palestijnen hebben kritiek geuit op de nadruk in westerse media voor de vernietiging van de infrastructuur, zelfs nadat het aantal Palestijnse slachtoffers in snel tempo toenam: een zoveelste indicatie van de geringe waarde die aan Palestijnse levens wordt gehecht. Wellicht hebben de beelden van instortende torens, opzettelijk vernietigd door de Israelische luchtmacht, in de hoofden van Amerikaanse politici, die tot dan toe ongevoelig waren voor het lijden van Palestijnen, subliminale herinneringen aan 9/11 opgeroepen.

De regering van president Joe Biden reageerde op Israels aanval op Gaza door te verwijzen naar 'het recht van Israel om zich tegen terrorisme te

verdedigen', om vervolgens een Israël-kritische resolutie van de VN-Veiligheidsraad te blokkeren. Zijn aanpak om de armoede onder kinderen in eigen land te bestrijden, stak schril af bij zijn gebrek aan haast om te voorkomen dat Israël meer Palestijnse kinderen zou doden. De president gaf de voorkeur aan 'stille diplomatie' om 'de rust te herstellen', in plaats van aan een krachtige oproep tot een staakt-het-vuren (laat staan een oproep te doen tot beëindiging van de blokkade van Gaza).

Op 17 mei – midden in de oorlog – gaf de Amerikaanse regering bovendien het groene licht voor de verkoop aan Israël van lasergeleide precisieraketten ter waarde van 735 miljoen dollar. Na de aankondiging van het staakt-het-vuren sprak de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, Anthony Blinken – die zijn pro-Israël-standpunt nimmer onder stoelen of banken heeft gestoken – over de 'diepe en gedeelde bezorgdheid in de hele wereld over de dood van Palestijnen en onschuldige Israëli's'. Zelfs wanneer de plaatsing van het bijvoeglijk naamwoord 'onschuldige' een verschrijving was, dan was deze niettemin veelzeggend. Joodse Israëli's die door HAMAS-raketten worden gedood zijn 'onschuldig', terwijl Palestijnse slachtoffers mogelijk medeplichtig zijn aan 'terreur'.

Een dergelijke *framing* was lange tijd een automatisme voor Amerikaanse politici, inclusief de Democraten. Maar ook daarin lijkt verandering te komen. Leden van 'The Squad' – de Congresleden Alexandria Ocasio-Cortez uit New York, Ilhan Omar uit Minnesota en Rashida Tlaib, een Palestijns-Amerikaanse uit Michigan wier grootmoeder op de Westelijke Jordaanoever woont – hebben allen krachtige verklaringen afgelegd waarin zij de opstelling van Biden aan de kaak stellen. Toen de wapenverkoop werd aangekondigd, riep Congreslid Gregory Meeks – voorzitter van de Commissie Buitenlandse Zaken van het Huis van Aangevaardigden die gewoonlijk in overgrote meerderheid Israël steunt – de leden voor spoedoverleg bijeen, terwijl senator Bernie Sanders – de ongekroonde leider van Amerika's progressieven – een resolutie indiende waarin tegen de wapentransactie verzet werd aangetekend. Hoewel het op voorhand niet erg waarschijnlijk was dat de resolutie het zou gaan halen, wijst deze niettemin op een niet onbelangrijke verschuiving in opstelling, vooral binnen de Democratische Partij.

De koppen in de Amerikaanse kranten waren voorzichtig en vaak misleidend – voor wie was het

de afgelopen zeven jaar 'rustig', behalve voor de joodse Israëli's? – maar de inhoud was ongewoon openhartig, waarbij de enorme wanverhouding in dood en verwoesting werd benadrukt en de discriminatie en onderdrukking werden onderzocht die ook Palestijnse staatsburgers van Israël ondervinden – dus niet alleen de Palestijnen in de sinds 1967 bezette Palestijnse Gebieden, inclusief Oost-Jeruzalem.

De Palestijnse staatsburgers van Israël maken iets meer dan een vijfde van de bevolking van het land uit. Gedurende de eerste achttien jaar van Israëls bestaan [dat wil zeggen van 1948-1966] stonden zij onder militair bestuur. Daarbij waren zij onderworpen aan diverse repressieve maatregelen, waaronder een sterke beperking in hun bewegingsvrijheid. Overtredingen werden hard bestraft. Zo zijn in 1956 48 inwoners van de Palestijnse stadje Kafr Qasim, die aan het eind van de dag van hun werk op het land terugkeerden, door de Israelische militairen dood geschoten omdat zij een uitgaansverbod hadden overtreden – een uitgaansverbod waarvan zij tevoren niet op de hoogte waren gesteld.

De Palestijnen die er in 1948 in waren geslaagd te voorkomen dat zij werden verdreven, werden in Israël aanvankelijk aangeduid als 'de niet-joodse minderheid', als 'Israelische Arabieren', of zelfs als 'onze Arabieren'. Zoals de historica Shira Robinson schrijft in haar boek over die periode, *Citizen Strangers - Palestinians and the Birth of Israel's Liberal Settler State* (Redwood City CA: Stanford University Press, 2013; 352 pp.), kon elke vermelding van hun Palestijnse identiteit 'dienen als een ongewenste herinnering aan hun collectieve geschiedenis, cultuur en banden met het land'. Israëls leiders waren vastbesloten om van hen Israëli's te maken, ook al ontzegden zij hun in de praktijk het volledige staatsburgerschap en propageerden zij wat zij *du-kiyum*, 'co-existentie' noemden.

Een jaar na het bloedbad van Kafr Qasim organiseerde de militaire autoriteiten een *sulha* – een verzoeningsceremonie – waarbij de families van de slachtoffers zij aan zij met hun onderdrukkers zaten (de daadwerkelijke moordenaars zelf waren aanvankelijk ook uitgenodigd). De Israelisch-Palestijnse schrijver Emile Habibi – een communistische afgevaardigde in de Knesset – beschreef de *sulha* als een 'moreel bloedbad dat nog wreder is dan de gebeurde zelf'. Twee jaar later verleende premier David Ben-Goerion de moordenaars amnestie

en benoemde een aantal van hen op prominente regeringsposten.

De Palestijnse staatsburgers van Israel hebben niet alleen te maken gehad met het van hogerhand uitwissen van hun nationale identiteit, maar ook met beschuldigingen van verraad door Palestijnen die buiten Israel wonen – alsof het blijven zitten op je grond op zich al geen vorm van verzet tegen de zionistische bezetter was. In de loop van de decennia hebben de Israelische Palestijnen een zekere mate van professionele 'integratie' bereikt – zo is de helft van de apothekers en een vijfde van de artsen in Israel Palestijn – terwijl zij hun identiteit als Palestijnen blijven cultiveren en zich blijven verweren tegen de vele bedreigingen die vanwege hun blijvende aanwezigheid tegen hen geuit worden.

In de afgelopen jaren zijn de Palestijnse gemeenschappen in Israel geconfronteerd met een dramatische toename van gewelddadige criminaliteit, die voor een groot deel verband houdt met drugshandel. De Israelische politie heeft het probleem grotendeels genegeerd, omdat joodse Israeli's er geen last van hadden (net zoals de Amerikaanse politie vaak zwart-op-zwart geweld heeft genegeerd).

In zogeheten 'gemengde steden' waar grote Palestijnse bevolkingsgroepen naast joden leven – veelal behorend tot de arbeidersklasse en arm – is de vestiging te midden van hen van joodse kolonisten afkomstig uit de bezette Palestijnse Gebieden een nieuwe grote bron van spanningen tussen de beide gemeenschappen geworden. Aangemoedigd door de regering van Netanyahu en de Basiswet hebben deze joodse kolonisten in Palestijnse wijken joodse enclaves opgericht – in een schaamteloze poging het leven van de Palestijnse bewoners daar zo zuur mogelijk te maken, in de hoop hen zo aan te moedigen te vertrekken.

Voor de inwoners van Lod (Lydda) – een stad in de buurt van Israel nationale luchthaven Ben-Goerion vanwaar in 1948 tienduizenden Palestijnen in ballingschap werden gedreven – is een dergelijke druk het zoveelste hoofdstuk in een lange campagne om Palestijnen te verdrijven. Dit is waarom Tamer Nafar, een rapper uit Lod, tegen een Amerikaanse interviewer zei dat hij niet in 'co-existentie' geïnteresseerd was. 'Gewoon bestaan is al genoeg'.

Het geweld dat recentelijk in Israel is losgebarsten was lelijk – een chaotische mengeling van

pogroms en afrekeningen. Het vormt een bedreiging voor de Palestijns-joodse verhoudingen waarvoor geen enkele politicus in Israel de ogen kan sluiten. Het geweld kwam daarbij voort uit omstandigheden die Israel zelf heeft gecreëerd: de macht en arrogantie van de joodse kolonistenbeweging en de vervreemding en woede van jonge Israelische Palestijnen die, net als alle Palestijnen, gewoon vrij willen zijn.

Zoals Mahmoud Darwish in zijn gedicht 'Identiteitskaart' schreef:

Schrijf bovenaan pagina één:

Ik haat geen mensen;

Ik belaag niemand,

maar ... als ik honger krijg

eet ik het vlees van mijn overweldiger

Pas op ... pas op ... voor mijn honger

en voor mijn woede.

Overall in het apartheidsrijk Israel-Palestina is voor Palestijnen zogenaamde 'rust' niet de oplossing maar juist het probleem. Of de gebeurtenissen van de afgelopen weken nu het begin van een Derde Intifada vormen of niet, zij zijn een collectieve afwijzing van wat de Israelische socioloog Baruch Kimmerling (1939-2007) ooit aanduidde met 'politicide' – de 'geleidelijke maar systematische poging tot vernietiging van de onafhankelijke Palestijnse politieke en sociale entiteit'. Die poging herinnert hen echter aan hun gezamenlijke identiteit als Palestijnen, die op verschillende fronten één en dezelfde strijd voeren voor gelijke rechten, vrijheid en waardigheid. De algemene staking van 18 mei die in alle delen van Palestina plaatsvond – en die door velen is vergeleken met de staking van 1936 – was een krachtige uiting van hernieuwde solidariteit.

Dit is een wapen waarop het Israelische anti-raket-afweersysteem Iron Dome geen antwoord heeft.

uit: *London Review of Books* van 3 juni 2021

Adam Shatz is redacteur van de *London Review of Books* voor de Verenigde Staten; hij woont in New York en werkt aan een boek over Frantz Fanon

vertaling: Frans Brons

GAZA - BEIT HANOUN

PALESTINA'48 / ISRAEL

In de vuurlinie: de Palestijnen in Israel – interview met H.A. Hellyer

Jonathan Eyal

Hoewel onrust op de Bezette Westelijke Jordaanoever (inclusief Oost-Jeruzalem) en in de Strook van Gaza niet ongewoon is, wijst de huidige uiting van steun onder Palestijnse burgers van Israel voor de Palestijnen in Oost-Jeruzalem en Gaza, evenals de woede-uitbarstingen in zogeheten 'gemengde steden' in Israel, op een duidelijke verandering in het conflict tussen Israel en de Palestijnse burgers van Israel.

H.A. Hellyer, verbonden aan het Royal United Services Institute (RUSI) in Londen en aan de Carnegie Endowment for International Peace in Washington DC, gaat in onderstaand interview in op enkele belangrijke kwesties waarmee zowel joden als Palestijnen in het recente conflict zijn geconfronteerd.

De term 'Arabische Israeli's' is inmiddels in de berichtgeving gemeengoed geworden. Die benaming is van Israel overgenomen. Is die juist? Zou een accuratere omschrijving niet zijn 'Palestijnse burgers van Israel'?

De aanduiding 'Arabische Israeli's' [vaak ook 'Arabieren'] is een Israelisch bedenkfel en is inderdaad problematisch. In de eerste plaats omdat deze de Palestijnen die over het Israelische staatsburgerschap beschikken, losmaakt van de Palestijnse gemeenschappen in Palestina, in de regio en wereldwijd. Feitelijk gaat het bij 'Arabische Israeli's' om Palestijnen (en hun nakomelingen) die tijdens Al-Nakba – de Catastrofe van 1948 – erin zijn geslaagd om te blijven zitten waar zij zaten, terwijl de meeste van hun volksgenoten door joodse strijdgroepen met geweld werden verdreven of voor dat geweld op de vlucht zijn geslagen. Door het woord 'Palestijn' uit hun nomenclatuur te schrappen, is door de Israelische autoriteiten een poging gedaan om de band van de Palestijnen met hun identiteit te verbreken.

In de tweede plaats is de term 'Arabische Israeli's' problematisch omdat niet alle Palestijnen 'Arabieren' zijn: er zijn onder hen Afro-Palestijnen, Armeense Palestijnen, Assyrische Palestijnen en nog andere etnische minderheden. Allen verwijzen naar zichzelf als Palestijn. Dat is hier bepalend.

Overigens is het gebruik van de aanduiding 'Arabische Israeli's' tot zo'n twintig jaar terug doorgaans door de Palestijnse burgers van Israel niet betwist. Dat was echter ingegeven door vrees om de positie van hun gemeenschap ten opzichte van de Israelische autoriteiten niet nog problematischer te maken. Laten wij daarbij in herinnering roepen dat de Palestijnse burgers van Israel de eerste achttien jaar van het bestaan van de Staat Israel [1948-1966] onder militair bestuur hebben gestaan. Na het uitbreken van de Tweede Intifada – in 2000 – zijn meer en meer Palestijnen in Israel de benaming 'Arabische Israeli's' gaan problematiseren.

Daarmee komt de kwestie van loyaliteit aan de Staat Israel om de hoek kijken. Denkt u dat de Palestijnen in Israel zichzelf zien als staatsburgers van een land dat formeel wordt omschreven als een 'Joodse Staat'? En wat is hun relatie met de Palestijnen in de bezette Palestijnse Gebieden die geen Israelische staatsburgers zijn en al ruim een halve eeuw onder Israelisch militaire bezetting leven?

De Palestijnse burgers van Israel vormen een gevarieerd samengestelde bevolkingsgroep. Deze omvat ongeveer twee miljoen personen, ofwel rond een vijfde van alle Israelische staatsburgers. Hun gevoelens van verbondenheid met de Staat en zijn instellingen zijn niet eenduidig. Wat wel duidelijk is, is dat zij allen te lijden hebben onder wijdverbreide discriminerende praktijken. Dat is door verscheidene Israelische en internationale mensenrechtenorganisaties – waaronder B'Tselem, Human Rights Watch, Amnesty International en anderen – gedocumenteerd [de pioniers op dit gebied – de Palestijnse mensenrechtenorganisaties – blijven hier onvermeld; red.]. Joden worden op verschillende terreinen van de Israelische wetgeving en in instellingen openlijk bevoordeeld ten opzichte van niet-joden [institutionele discriminatie]. De rechtvaardiging daarvoor is dat Israel een staat voor Joden is – geen staat voor al zijn burgers. Dit komt vooral tot uitdrukking in de wetgeving inzake grondbezit, immigratie, toegang tot publieke middelen, enzovoort. Het is in Israel moeilijk om te spreken van een uniforme burgerschapsstatus.

Onder meer B'Tselem en Human Rights Watch hebben in recent gepubliceerde rapporten gesteld dat Israël zich schuldig maakt aan de internationaalrechtelijk omschreven misdaden van apartheid en vervolging. Daarbij spelen elementen van deze misdaden niet alleen in de bezette Palestijnse Gebieden maar ook binnen Israëls grenzen van 1967. Het is op grond daarvan dan ook heel begrijpelijk dat er onder de Palestijnen diepe gevoelens van 'ontmaching' (*disempowerment*) en marginalisering leven, vooral nu rechtsextremistische krachten in de Israelische samenleving en politiek steeds sterker de kop opsteken, met als gevolg dat het politieke *discours* steeds verder naar rechts is opgeschoven.

Veel Palestijnen die binnen de zogeheten 'Groene Lijn' leven [de bestandslijn tussen Israël en Jordanië van 1949-1967], hebben familiebanden met Palestijnen in de bezette Palestijnse Gebieden – de Westelijke Jordaanoever (inclusief Oost-Jeruzalem) en de Strook van Gaza. Wat wij de afgelopen dagen hebben gezien, is de zeer openlijke identificatie van Palestijnen in Israël met de Palestijnse zaak. Natuurlijk wordt de onderlinge relatie bepaald door de situatie van bezetting: Palestijnen met een Israëlisch paspoort kunnen vrij door Palestina reizen, met uitzondering van Gaza. Zonder dat document – wat het geval is voor Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever en in de Strook van Gaza – is een Palestijn onderworpen aan grote beperkingen van betreft de bewegingsvrijheid – door een netwerk van Israelische *checkpoints*, gescheiden wegen ten behoeve van de joodse kolonisten, enzovoort. Op de Westelijke Jordaanoever is daarbovenop door Israël nog de zogeheten 'Scheidingsmuur' [de Muur] opgetrokken.

Zowel de Israelische president als de premier hebben het geweld van beide zijden veroordeeld. Denkt u dat deze gebaren de Palestijnse gemeenschap in Israël gerustgesteld hebben? Wat moet Israël doen om de Palestijnse burgers enigszins gerust te stellen?

Ik ben er niet zeker van dat de Palestijnse gemeenschap in Israël erg gerustgesteld is door de Israelische president en al helemaal niet door de premier. [Inmiddels ex-premier] Benjamin Netanyahu wordt door hen sterk bekritiseerd vanwege het *mainstreamen* van extreemrechtse groeperingen evenals hun *discours*, en zelf bedient hij zich vaak van 'anti-Arabische' retoriek. Het aanwakken van anti-Palestijnse sentimenten

voor politieke doeleinden is helaas een veel voorkomend verschijnsel in de Israelische politiek. Het valt daarom moeilijk in te zien dat zij de premier wat betreft zijn veroordeling serieus zullen nemen aangezien vooral hijzelf een bron van voortdurende politieke spanningen is.

Daarnaast speelt dat er ook in het recente verleden in Israël bepaalde zaken zijn gebeurd waarvan veel Palestijnse burgers vinden dat hen toen geen recht is gedaan. Zo zijn in oktober 2000 – bij de aanvang van wat zou uitdraaien op de Tweede Intifada (volksopstand) – dertien Palestijnen door de Israelische politie doodgeschoten die aan een solidariteitsdemonstratie deelnamen. Geen van de betrokken politieagenten is daarvoor ooit vervolgd. Wel heeft de toenmalige Israelische premier officieel zijn verontschuldiging voor de slachtpartij aangeboden.

Kunnen de Israelische autoriteiten na het recente oplaaien van het geweld ervoor zorgen dat er een echt geloofwaardig onafhankelijk onderzoek komt naar wat er met de Palestijnse burgers van Israël is gebeurd en dat er op een open en transparante manier verantwoording zal worden afgelegd?

Zo'n onderzoek moet er vanzelfsprekend komen. Ik weet alleen niet of de politieke elite in Israël de Palestijnse burgers overtuigende geruststellingen kan geven. Voor het eerst luiden Israelische mensenrechtenactivisten de noodklok over het lynchen van Palestijnen, over extremistische joods-Israelische bendes die in 'gemengde steden' 'op jacht' gaan naar Palestijnen. De berichten zijn niet bepaald bemoedigend over hoe krachtig daartegen door de daartoe bevoegde Israelische autoriteiten is opgetreden. Veel activisten en mediabronnen spreken het vermoeden uit dat de Israelische politie deze rechtsextremistische bendes – die vaak bestaan uit de meest radicale joodse kolonisten uit de bezette Palestijnse Gebieden – feitelijk bescherming heeft geboden in plaats van in de betreffende situatie Palestijnen te beschermen. Er is kortom weinig reden om te veronderstellen dat de Israelische autoriteiten prioriteit zullen geven aan het afleggen van verantwoording over dit alles.

Een van de aspecten van de afgelopen twee verkiezingsronden in Israël is niet alleen de opkomst van een meer solide Palestijnse politieke aanwezigheid, maar ook de nieuw

verworven status van Palestijnse partijen als potentiële 'kingmakers' bij het vormen van een coalitieregering. Denkt u dat dit zal veranderen na wat er de afgelopen weken is gebeurd ?

Het verleden heeft geleerd dat de Israelische politiek nogal onvoorspelbaar is wanneer het om de Palestijnse burgers gaat. Enerzijds zou het kunnen dat jongere Palestijnen tot de slotsom komen dat de enige manier om voor hun rechten op te komen, schuilt in meer – en niet minder – politieke betrokkenheid bij en participatie in de formele Israelische partijpolitiek. Als dat zo is, zullen meer Palestijnen gaan stemmen en zal hun stem via de stembus sterker worden gehoord. Maar het kan evengoed zijn dat zij tot het inzicht komen dat de politieke instellingen in Israel zijn opgezet om de Palestijnen hun macht te ontnemen in plaats van die te versterken. In dat geval zullen zij zich van de Israelische politieke structuren afkeren, totdat meer progressieve joods-Israelische krachten in staat zijn daarbinnen een grotere aanwezigheid te verwerven [alsof progressief-Israel op dit punt zo'n geweldige staat van dienst heeft; red.].

Verder moet worden opgemerkt dat er hoe dan ook een bovengrens is aan de politieke vertegenwoordiging van Palestijnen in Israel, gezien de aard van het Israelische kiesstelsel en het feit dat zij een demografische minderheid vormen. Palestijnse partijen hebben de afgelopen maanden een belangrijke rol gespeeld, niet alleen door hun eigen politieke manoeuvres, maar ook als gevolg van de grote breuklijnen binnen de joods-Israelische rechtervleugel. Zonder die breuklijnen zou er al weken geleden een nieuwe coalitieregering tot stand zijn gekomen.

Het is misschien nog wat vroeg om conclusies te trekken uit het huidige oplaaien van het geweld. Maar is het mogelijk te speculeren over radicalisering binnen de Palestijnse gemeenschap in Israel ?

Als u met radicalisering politieke radicalisering bedoelt, dan denk ik dat die waarschijnlijk is – en ik denk niet dat dit niet noodzakelijk een bron van zorg hoeft te zijn. Het is een 'radicaal' idee in de context van Israels huidige juridische en politieke kader om te pleiten voor het tot stand brengen van een staat voor al zijn burgers. Maar ik denk dat het voor degenen onder ons in het Westen die in eigen land voor dergelijke zaken pleiten,

moelijk zal zijn om te stellen dat er voor Israel in dit opzicht een uitzondering gemaakt zou moeten worden.

Als u met radicalisering extremisme bedoelt – of dat nu gewelddadig of niet-gewelddadig, radicaal-islamistisch of anderszins is – ik betwijfel ten zeerste dat dit de kop zal opsteken. De Palestijnse burgers van Israel hebben de afgelopen 73 jaar nooit blij gegeven van een bijzonder grote affiniteit met een dergelijke aanpak of richting. Integendeel, het *mainstream* politieke islamisme onder de Palestijnen in Israel heeft Ra'am voortgebracht – een partij die wel eens een rol zou kunnen spelen in een toekomstige regeringscoalitie [wat inmiddels het geval is].

De radicalisering die voor waarnemers het meest verontrustend moet zijn, is die van de *mainstream in de joods-Israelische politiek*. Het aandeel van extreemrechtse joodse politieke partijen in de Knesset is groter dan ooit. Veel van de racistische retoriek die hun *discours* kenmerkt is inmiddels *mainstream* geworden – wat onlosmakelijk verbonden is met de aanvallen op Palestijnse burgers in de afgelopen week.

Palestijnse burgers van Israel zijn zich waarschijnlijk terdege bewust van het evenwicht tussen protesteren en ageren voor hun rechten binnen het Israelische systeem – hoe discriminerend dat ook jegens hen is – en vermijden dat er een situatie ontstaat waarin extreemrechtse partijen hun wens om alle Palestijnen uit het land te verdrijven, in daden zullen kunnen omzetten. Kortom er zijn veel creatieve manieren om in die ruimte te navigeren. Ik denk dat wij op dit punt de komende jaren nog veel zullen meemaken.

Eén ding is duidelijk – in de strijd om het verkrijgen van volledige burgerrechten is voor de Palestijnen in Israel een nieuwe fase aangebroken.

bron: Carnegie Endowment for International Peace (Washington), 17 mei 2021

Jonathan Eyal is directeur van International Security Studies bij het Royal United Services Institute (RUSI) in Londen en redacteur van de *RUSI Newsletter*

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

Voordat het geweld losbarstte waren er de inspanningen om Israels 'gemengde steden' joodser te maken

Isabel Kershner

De uitbarsting van joods-Palestijns geweld binnen zogeheten 'gemengde steden' in Israel heeft de aandacht gevestigd op de beweging van religieuze nationalistinnen die de joodse aanwezigheid willen versterken in gebieden met grote Palestijnse bevolkingsgroepen.

Jaren voordat het geweld losbarstte in de gemengde Palestijns-joodse stad Lod – waarvan de oorspronkelijke Palestijnse naam Lydda is – vond er daar een demografische verschuiving plaats: honderden jonge joden die behoren tot een beweging van joodse religieuze nationalistinnen namen hun intrek in een overwegend Palestijnse buurt, met het uitdrukkelijke doel om de joodse identiteit van de stad te versterken.

Die ontwikkeling heeft zich ook voor in andere 'gemengde steden' voorgedaan – zoals in het nabijgelegen Ramla en in het noordelijk gelegen Akko – waarvan de oorspronkelijke Palestijnse naam Akka. Zij is onderdeel van een tamelijk los georganiseerd landelijk project dat bekend staat als de Torah Kern-beweging (Garin HaTorani).

Volgens eigen zeggen is het doel van het project om arme en verwaarloosde gebieden in de marge van de samenleving, vooral in 'gemengde steden', te verheffen en het joodse leven daar te verrijken. Aanhangers van de beweging hebben zich inmiddels in tientallen steden in Israel gevestigd.

'Wellicht is onze boodschap complex,' zegt Avi Rokach, voorzitter van de Torah Kern-vereniging in Lod. 'Lod is een joodse stad. Het is onderdeel van onze joodse agenda en onze religieuze plicht om te zorgen voor iedereen die hier woont – of deze nu jood, moslim of hindoe is.'

Maar in de praktijk veroorzaakt de aanwezigheid van de joodse nieuwkomers spanningen, die zich in de loop van de jaren hebben opgebouwd en die recent tot uitbarsting zijn gekomen in de vorm van geweld tussen joodse Israeli's en Palestijnen. Palestijnse en joodse bendes vielen elkaar aan in wat uitdraaide op de ernstigste geweldsgolf in Israelische steden in decennia. Het heeft de vrees voor een burgeroorlog aangewakkerd. Joodse Israeli's zijn geschokt over de

intensiteit van de vijandelijkheden.

Decennialang hebben rechtse joodse nationalistinnen zich ingespannen om de demografie van de bezette Westelijke Jordaanoever te veranderen door er joodse nederzettingen te bouwen

Met veel minder aandacht en fanfare omgeven is de Torah Kern-beweging begonnen met de ideologische missie om de samenstelling van 'gemengde steden' te veranderen – en haar eigen versie van jodendom in het land te promoten.

De eerste gezinnen die zich 25 jaar geleden in Akko en Lod vestigden, kwamen uit joodse nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever. Zij wilden 'gemengde steden' joodser maken door zich daar te vestigen.

Nu de joodse nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever stevig verankerd zijn – met rond 650.000 joodse kolonisten te midden van 2,6 miljoen Palestijnen – zien Torah Kern-aanhangers de verjooding van de 'gemengde steden' als de nieuwe horizon.

Het overgrote deel van de wereld beschouwt de joodse nederzettingen in de bezette Palestijnse Gebieden als illegaal – te weten een schending van de Vierde Conventie van Genève die het een bezettende mogendheid verbiedt om haar onderdanen in bezet gehouden gebied te vestigen. De nederzettingenpolitiek van Israel had en heeft daarbij als inzet om de internationaal erkende grenzen van Israel [de bestandslijn tussen Israel en Jordanië van 1949-1967] in oostelijke richting te verleggen.

'Het religieus zionisme heeft de aloude missie om Judea en Samaria [kolonistentaal voor de Westelijke Jordaanoever; red.] in bezit te krijgen niet opgegeven,' zegt Reut Gets, die aan het hoofd staat van de Torah Kern-afdeling in Akko. Maar de nadruk ligt inmiddels op de 'nieuwe uitdaging' in Israel zelf, zegt zij.

Lod – een stad met ongeveer 80.000 inwoners in centraal Israel – bestaat voor ongeveer 70 procent uit joden en voor 30 procent uit Palestijnen. De spanningen zijn daar lang op een laag pitje gebleven.

Maar op 10 mei draaiden de Palestijnse protesten in Sheikh Jarrah en de gewelddadige inval van de Israelische politie in de Aqsa Moskee – na Mekka en Medina de derde heilige plaats in de Islam – uit op een militaire confrontatie tussen Israël en HAMAS, de Palestijnse organisatie die de Strook van Gaza controleert.

De algehele escalatie ontketende vervolgens geweld tussen Palestijnen en joden in 'gemengde steden', allereerst in Lod, om zich daarna snel naar andere delen van Israël te verspreiden. Breuklijnen in de Israelische samenleving traden [vooral voor de buitenwereld] abrupt aan het licht.

In Lod gingen honderden Palestijnen de straat op. Daarbij gooiden zij met stenen, staken auto's evenals andere eigendommen van joodse Israëli's in brand. Hun woede richtte zich vooral tegen één groep: de overwegend jonge, orthodox-joodse gezinnen die zich de afgelopen jaren in hun wijken hadden gevestigd – volgens eigen zeggen om de arbeidersstad Lod op te waarderen en joodser maken.

Het zwaarst getroffen werden de tientallen gezinnen die woonden in de armoedige, door criminaliteit geteisterde buurt die voornamelijk door Palestijnen wordt bevolkt. Zij huurden of kochten daar appartementen in de vervallen huizenblokken, gelegen langs een wirwar van straten in de buurt van de Oude Stad. Vaak delen zij het trappenhuis met Palestijnse bewoners.

De nieuwkomers spreken over co-existentie. Maar veel Palestijnse inwoners van Lod zien hen als indringers en noemden hen 'kolonisten'.

Het geweld kreeg al snel een dodelijke dimensie. Vier joden worden verdacht van het doodschieten van een Palestijnse inwoner, Musa Hassouna, en het verwonden van drie anderen tijdens een oproer in een nabijgelegen buurt. Een jood, Yigal Yehoshua, stierf aan zijn verwondingen nadat Palestijnse stenengooiers hem hadden geraakt.

Na enkele dagen namen de confrontaties af en kort daarop werd tussen Israël en HAMAS een staakt-het-vuren van kracht.

Zo hebben de gewelddadigheden in Lod de aandacht op de activiteiten van de Torah Kern-beweging gevestigd.

Haar vertegenwoordigers ontkennen ten stelligste dat zij kwade bedoelingen met de Palestijnse bevolking hebben en beweren dat juist het tegenovergestelde het geval is.

De eerdergenoemde Rokach benadrukt dat vrijwilligersprojecten van de beweging, zoals het verstrekken van voedsel aan behoeftigen, ten goede komen aan zowel joden als Palestijnen.

'Co-existentie is niet met een spandoek langs de weg staan,' zegt hij, bedoeld als een snier naar progressieve activisten. 'Het is opstaan en goedemorgen zeggen tegen je Arabische [Palestijnse] buurman en elkaar melk lenen wanneer dat nodig is. Dat is wat wij doen.'

Rami Salama, een 24-jarige Palestijnse inwoner van Lod wiens appartementencomplex inmiddels voor ongeveer de helft door Palestijnse en voor de andere helft door Torah Kern-gezinnen wordt bewoond, zegt dat dit niet zijn ervaring is. Het steekt hem dat zijn nieuwe joodse burens nooit antwoorden wanneer hij hen goedemorgen of een prettige feestdag wenst.

'Zij willen hier de baas zijn,' zegt hij. 'Ik neem het Palestijnen zeer kwalijk dat zij hun appartementen aan hen hebben verkocht' – appartementen die inmiddels in waarde zijn verdubbeld. 'Het geweld zou hier niet hebben plaatsgevonden als de kolonisten er niet waren geweest,' zegt hij.

In Israël zijn er in totaal ongeveer 70 actieve Torah Kern-hubs. Deze worden ondersteund door een overkoepelende organisatie, de Community Renewal Foundation, die gelden van onder meer de Israelische overheid ontvangt.

Izhak Lax, voorzitter van de Foundation, zegt dat het idee is om jonge activisten – velen van hen professionals en mannen die uit gevechtseenheden van het leger afgezwaaid zijn – te vestigen in geografisch afgelegen en sociaaleconomisch zwak ontwikkelde delen van het land om zo bij te dragen aan verbetering van de situatie daar.

De Torah-Kern-hubs zijn inmiddels verspreid over heel Israël: van de overwegend joodse woestijnsteden Yeruham en Dimona in het zuiden tot Kiryat Shemona in het noorden, aan de grens met Libanon. Van de ongeveer 10.000 gezinnen die op landelijk niveau bij het project betrokken zijn, bevinden zich er ongeveer 1200 in Lod.

In Akko hebben zich inmiddels rond 200 Torah Kern-gezinnen gevestigd. Bij de ongeregelde heden is één lid van de gemeenschap gewond geraakt – een leraar van in de dertig die bewusteloos is geslagen. Palestijnen hebben ook toeristische plaatsen voor joden in brand gestoken.

Joodse 'burgerwachten', afkomstig uit alle delen van het land, hebben zich daarop snel via de sociale media georganiseerd en zijn naar Lod en naar andere steden getrokken om daar naar Palestijnen 'op jacht' gegaan. In een buitenwijk van Tel Aviv, Bat Yam, heeft het niet veel gescheeld of zij hadden daar een Palestijnse taxichauffeur gelyocht.

Lod waarvan de oorsprong tot Kanaänitische tijden teruggaat, heeft een bijzonder beladen geschiedenis. Het draait allemaal om wat daar rond de stichting van de Staat Israël in 1948 is gebeurd. Toen zijn de meeste van de oorspronkelijke Palestijnse inwoners door joodse strijdgroepen uit de stad verdreven en mochten daarna niet terugkeren.

Bedoeïenen – semi-nomadische Palestijnen uit de Negev/Naqab-woestijn – hebben zich in de daaropvolgende decennia in Lod gevestigd, evenals families van Palestijnen van de Westelijke Jordanoever die met Israël hadden gecollaboreerd – op zoek naar een veilig toevluchtsoord.

De woede van de Palestijnen is in Lod doordrenkt met een schrijnend gevoel van ongelijkheid als gevolg van decennia van verwaarlozing en discriminatie door de Israelische overheid.

De burgemeester van de stad, Yair Revivo, heeft er niet lang geleden nog op aangedrongen om het geluidsvolume bij de oproep tot het gebed [vijfmaal daags] vanaf minaretten in de stad te verlagen. Zijn rechterhand is een van de oprichters van Torah Kern-afdeling in Lod.

Het Palestijnse ressentiment wordt nog versterkt door een aanhoudende angst voor verdrijving uit de wijk – huis na huis.

Ongeveer acht jaar geleden bouwde de Torah Kern-afdeling een pre-legeracademie en een religieuze jongensbasisschool aan de Exodusstraat, in het hart van de wijk Ramat Eshkol en direct naast een school voor Palestijnse leerlingen.

Het waren deze joodse instellingen die op 10 mei als eerste in brand werden gestoken. De ongeregelde heden braken uit na het avondgebed, aldus getuigen. Palestijnse jongeren hesen op het plein een Palestijnse vlag en demonstreerden uit solidariteit met de Palestijnen in Jeruzalem en Gaza. De politie joeg hen met traangas en flietsgranaten uiteen.

Boze Palestijnse groepen jongemannen gingen vervolgens op rooftocht en staken in Ramat Eshkol een synagoge, appartementen en auto's van joden in brand.

Een groep begaf zich naar een andere Torah Kern-buurt, waar zich inmiddels een joodse menigte had verzameld. Daar, zo beweerden de eerdergenoemde vier joodse verdachten van de schietpartij, 'schoten zij uit zelfverdediging in de lucht' toen Palestijnse reischoppers op hen afstormden en stenen en brandbommen begonnen te gooien, aldus het rechtbankverslag.

De begrafenis van de toen omgekomen Musa Hassouna is de volgende dag op nieuwe botsingen uitgedraaid, toen de rouwenden erop stonden om het lichaam door de Exodusstraat te voeren, tegen de instructies van de politie in.

Die nacht kwamen bendes joodse rechts-extremisten, sommigen gewapend, van buiten de stad om Palestijnen en hun eigendommen aan te vallen, aldus getuigen. Aan beide zijden zijn schoten uit vuurwapens gehoord.

Een appartement van een jood in Ramat Eshkol brandde tot de grond toe af, nadat Palestijnse indringers eerst een gat in de zijmuur hadden geslagen. De bewoners hadden toen al de wijk naar elders genomen. Een buurman, Nadav Klinger, zei dat de uitgebrande flat een museum zal worden.

Een week na de escalatie van het geweld, waren ongeveer 30 van de 40 joodse families die hun huizen in Ramat Eshkol waren ontvlucht, weer in de wijk teruggekeerd.

'Ik denk wel dat wij terug kunnen keren naar het punt waar wij waren, maar het kan enige tijd duren,' zegt Rokach, de voorzitter van de Torah-Kern-afdeling in Lod, die de wraakacties veroordeelde van joden die van buiten de stad gekomen waren.

'Niemand trekt hier weg,' zegt Rokach. 'Sterker nog, op dit moment krijg ik een WhatsApp-bericht van een gezin dat hier een huis zoekt. De Arabieren [Palestijnen] vertrekken toch ook niet.' [sic]

uit: *The New York Times* van 23 mei 2021 (ingekort en bewerkt)

Isabel Kershner is correspondent van *The New York Times* in Jeruzalem

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

Co-existentie in de 'gemengde steden' van Israel is altijd al een illusie geweest

Jonathan Cook

Aanvallen op synagogen en archeologische vindplaatsen in Israel zijn terug te voeren op ervaringen van Palestijnse burgers met een bewapende 'ontwikkeling' die uitsluitend joden ten goede moet komen.

Onlangs brandmerkte premier Benjamin Netanyahu Palestijnse burgers die protesteren tegen tientallen jaren van door de staat gesanctioneerde discriminatie als 'terroristen'. Hij zei dat Arabische [Palestijnse] wetsovertreders joden aanvallen, en synagogen en huizen van joden in brand steken en bezwoer dat iedereen die zich als terrorist gedraagt als terrorist zal worden behandeld.

Netanyahu stond zeker niet alleen in zijn veroordeling van de bijna twee weken durende protesten in Israel door een vijfde deel van de bevolking van Israel, dat van oorsprong Palestijns is. Het gaat om het overgebleven deel van het Palestijnse volk, dat rondom de oprichting van de Staat Israel in 1948 grotendeels etnisch werd gezuiverd.

De Israelische president, Reuven Rivlin, die algemeen wordt gezien als een stuk gematigder dan Netanyahu, noemde de Palestijnse demonstranten in Israel een 'bloeddorstige Arabische bende' en beschreef hun acties als een 'pogrom' tegen de joodse gemeenschap.

Beiden hadden weinig of geen aandacht voor het veel gewelddadiger optreden tegen de Palestijnse minderheid door zowel de politie als door gewapende joodse rechtsextremistische bendes.

algemene staking

Op 18 mei was er de algemene staking van de Palestijnse minderheid uit protest tegen de golf van geweld tegen Palestijnen in de regio, met name in Gaza, waar tenminste 250 Palestijnen – onder wie zeker 60 kinderen – bij Israelische luchtaanvallen de dood zouden vinden.

Tegelijkertijd riep het belangrijkste politieke orgaan van de minderheid – het zogeheten Hoge Vervolgcomité voor Arabische [Palestijnse] Burgers van Israel – internationale organisaties op tot

bescherming van de 1,8 miljoen Palestijnse staatsburgers tegen de gecombineerde – en naar het zich laat aanzien gecoördineerde – 'vergelgingsmaatregelen' van de Israelische politie en rechtsextremistische joodse bendes.

Adalah, een prominente juridische organisatie die de belangen van de Palestijnen behartigt, sloot zich bij de oproep van het Hoge Vervolgcomité aan en zei dat de Israelische regering 'de vrije hand gaf aan racistische en gewelddadige onderdrukking ... Arabische [Palestijnse] burgers hebben geen andere keus dan een beroep te doen op de internationale gemeenschap om Israel te dwingen hen te beschermen'.

Op de plekken waar de meeste confrontaties plaatsvonden – in een handvol 'gemengde steden' zoals deze door Israel misleidend worden genoemd – zijn het Palestijnse burgers die de hoogste prijs hebben betaald.

Deze steden, waarvan er verscheidene dicht bij Tel Aviv liggen, zijn historische Palestijnse gemeenschappen waarvan de meeste inwoners in 1948 werden verdreven. Degenen die achterbleven zijn in getto's terecht. In een later stadium zijn deze getto's bloot komen te staan een agressieve politiek van 'verjoodsing' – wat neerkomt op een langdurig proces van joodse etnische en religieuze gentrificatie, bedoeld om alle sporen van hun aanwezigheid uit te wissen.

gevaar voor pogroms

Het eerste dodelijke slachtoffer van de botsingen in de 'gemengde steden' was een Palestijnse burger – Musa Hassuna (28) – die in Lod (de Hebreeuwse naam voor het Palestijnse Lydda), bij Tel Aviv, door joodse inwoners werd doodgeschoten. Naar verluidt zijn alle verdachten van de moord vrijgelaten, nadat de minister van Politie, Amir Ohana evenals enkele hooggeplaatste politici hun verontwaardiging over de arrestatie hadden uitgesproken.

Een ander vroeg incident betrof een Palestijnse taxichauffeur. In een buitenwijk van Tel Aviv sleurden gemaskerde joden hem uit zijn auto en takelden hem voor het oog van Israelische

televisiecamera's en tientallen toeschouwers zwaar toe. De politie was in geen velden of wegen te bekennen [de man overleefde de lynchpartij ternauwernood; red.]. Eerder was dezelfde bende door de buitenwijk Bat Yam getrokken en had daar winkels vernield waarvan men vermoedde dat de eigenaar een Palestijn was.

Anders dan Netanyahoe en Rivlin beweren, lopen de Palestijnse gemeenschappen in Israel veel meer kans slachtoffer te worden van pogroms dan de joodse meerderheid. De machtsverhoudingen spreken voor zich: de politiemacht bestaat uit joden evenals de regering en de beleidsmakers, een groot deel van de joodse burgers bezit wapens en de media spreken mede namens de joodse bevolking – niet namens de 1,8 miljoen Israelische Palestijnen.

Een indicatie voor de oplopende spanningen: Israelische media meldde onlangs dat het aantal aanvragen voor een wapenvergunning – die doorgaans uitsluitend aan joodse burgers wordt verstrekt – zeven keer zo hoog lag als voorheen.

Daarbij heeft de eerdergenoemde Ohana geopperd dat joodse burgers moeten kunnen optreden als 'versterkende factor' voor de politie – dat wil zeggen dat zij het recht in eigen hand moeten kunnen nemen. Op televisiebeelden is te zien hoe de politie en gewapende rechtsextremistische joodse bendes Palestijnse gemeenschappen in de 'gemengde steden' aanvallen.

'vul de wapenmagazijnen aan'

Vooraanstaande Israelische mediapersoonlijkheden hebben net als Netanyahoe openlijk opgeroepen tot geweld door joodse 'burgerwachten' tegen de Palestijnse minderheid in Israel.

De bekende televisiepresentator Dov Gil-Har ging zover om de protesten van Palestijnse burgers tegen de door de Staat gesteunde discriminatie op één lijn te stellen met pogroms in het verleden tegen joden. Voorafgaand daaraan had hij zijn joodse kijkers – 80 procent van de bevolking van Israel – aangeraden 'de wapenmagazijnen aan te vullen'. Toen hij hierop door een Palestijnse geïnterviewde werd aangesproken, antwoordde hij dat hij bereid was zijn eigen wapen tegen demonstranten te gebruiken.

De niet aflatende boodschap aan de joodse meerderheid is dat de Palestijnen een bedreiging vormen en dat het voor joden noodzakelijk kan zijn om het recht in eigen hand te nemen. Dit alles

na het verkiezingssucces van gewelddadig extreemrechts – joodse fascistten – bij de verkiezingen van afgelopen maart: het veroverde 6 van de 120 zetels in de Knesset (parlement).

hetze door progressieven

Alsof de rechtstreekse hetze van Israelische politici en de media tegen de Palestijnse minderheid al niet zorgwekkend genoeg is, wordt deze flink kracht bijgezet door een veel subtielere 'othering' (het negatief definiëren van 'de ander') door joods-Israelische progressieven. Hun hetze behoort tot de categorie verhuld taalgebruik – over bescherming van de archeologie, joods-Palestijnse co-existentie en religieuze tolerantie.

In het officiële Israelische *discours* zijn de 'gemengde steden' – met Haifa als showroom – lang gepresenteerd als die zeldzame plekken waar joodse en Palestijnse burgers zij aan zij wonen – en in potentie dus een model zijn voor meer begrip en samenwerking tussen de beide bevolkingsgroepen.

Op de keerzijde wordt minder vaak de aandacht gevestigd: de 'gemengde steden' zijn *sowieso* ongeveer de enige gemeenschappen waar joodse en Palestijnse burgers een vorm van dagelijkse interactie hebben. In de rest van het land heeft Israel een strikte woonsegregatie doorgevoerd. De bewegingsvrijheid van Palestijnse burgers beperkt zich tot zo'n 120 overvolle bevolkingscentra verstoken van grond, bouwvergunningen, industrieterreinen en klaslokalen.

samengedreven

Maar zelfs in de zogenaamde 'gemengde steden' vindt er geen echte vermenging plaats.

Vóór de oprichting van de Staat Israel in 1948 – op de puinhopen van het thuisland van de Palestijnen – waren Haifa, Akka, Jaffa, Lydda en Ramla belangrijke steden in het toenmalige Palestina.

Voor de leiders van Israel was het van het grootste belang om tijdens Al-Nakba – de Catastrofe van 1948 – zoveel mogelijk Palestijnen uit deze steden te verdrijven en hen te dwingen om in ballingschap te gaan. Dat maakte deel uit van een beleid dat erop gericht was te verhinderen dat er een hoogopgeleide stedelijke elite zou ontstaan, die politiek of diplomatiek verzet kon organiseren tegen Israels campagne van etnische zuivering.

Tegenwoordig stammen de meeste Palestijnen in de 'gemengde steden' niet af van de families die daar oorspronkelijk woonden, maar van degenen die vast kwamen te zitten in die steden toen zij zich in 1948 in veiligheid probeerden te brengen. Door het Israelische leger werden de vluchtelingen vervolgens vaak samengedreven in de armste wijken van deze historische Palestijnse steden – buurten waar joden niet wilden wonen – terwijl Israël nadacht over wat er met hen moest gebeuren.

De nakomelingen van de vluchtelingen wonen nog steeds in deze achterstandswijken en huren daar een woning die meestal in beheer is van Amidar – een door de Staat gerund Israelisch vastgoedbedrijf. Al tientallen jaren weigert Amidar hen toestemming te geven om hun huizen te renoveren of op te knappen en is doorgaans maar al te graag bereid om tot uitzetting over te gaan wanneer een staatsagentschap of joodse investeerders besluiten dat de Palestijnse gezinnen het 'proces van verjoodsing' in de weg staan.

geen 'Kristallnacht'

Zoals gezegd hebben Israelische media – waaronder een gerespecteerd links-liberale

dagblad als *Haaretz* – bij de verslaggeving over de recente gebeurtenissen in de 'gemengde steden' hun eigen heimelijke hetze.

Zo is door hen veel aandacht besteed aan het in brand steken van synagogen en *yeshiva's* (joodse seminaries) door Palestijnse demonstranten. De aanblik van uit verkoelde gebouwen gedragen Torah-rollen heeft de joodse bevolking tot de conclusie verleid dat deze aanvallen werden ingegeven door antisemitische gevoelens – inspelend op de angst dat Palestijnen 'de joden de zee in willen drijven'.

De burgemeester van Lod maakte in dit verband de belachelijke vergelijking tussen deze acties en die tijdens de Kristallnacht – de beruchte nacht van nazi-pogroms tegen Duitse joden in 1938 – alsof de joodse meerderheid in Israel niet wordt beschermd door een van de sterkste strijdmachten ter wereld.

Maar er zijn praktische, veel banalere redenen waarom synagogen en *yeshiva's* tot de eerste gebouwen in Lod behoorden die werden aangevallen.

Lod/Lyddá - agent 'Grenspolitie' begeleidt een gewapende joodse kolonist

bruggenhoofden van joodse kolonisten in Israel

De afgelopen drie decennia heeft Israel zijn inspanningen om de 'gemengde steden' te 'verjoodsen' vooral uitgevoerd in de vorm van een religieuze uitputtingsslag. Daarbij is een deel van de joodse kolonisten-populatie aangemoedigd om de focus te 'verleggen' van de Westelijke Jordanoever en Oost-Jeruzalem naar Israel [Palestina'48]. Geleidelijk aan zijn zij nadien de 'gemengde steden' binnengedrongen, gelokt door plaatselijke gemeentebesturen en overheidsinstanties met aantrekkelijke financieringsvoorwaarden voor hun religieus-extremistische *yeshiva's* en synagogen.

Huizen en grond in Palestijnse wijken werden overgenomen/aangekocht om deze nieuwe fanatieke bruggenhoofden voor de belangrijkste joodse nederzettingen op de Westelijke Jordanoever *binnen* Israel te laten dienen. Dit heeft een zeer schadelijke uitwerking gehad. Zo hebben de religieuze extremisten geprobeerd om nationalistische gevoelens onder de plaatselijke joodse bevolking van de 'gemengde steden' aan te jagen, met als gevolg dat de spanningen tussen joden en hun Palestijnse burens zijn toegenomen. Net als in de Oude Stad van Oost-Jeruzalem streven deze joodse religieuze fanatici ernaar om Palestijnse gezinnen uit hun eigen gemeenschappen te verdrijven.

In Jafo (de Hebreeuwse naam voor het Palestijnse Jaffa) bestaat al jaren veel woede over de overname van de Palestijnse delen van de stad door joodse religieuze extremisten. Dat draaide enkele weken vóór de huidige escalatie uit op een aanval door twee Palestijnse broers op het hoofd van een *yeshiva* daar.

Zelfs de Israelische rechtbank die de aanklacht tegen de broers onderzocht, verwierp uiteindelijk de bewering van de politie dat hier om een antisemitische aanval zou zijn gegaan. Net als veel andere gezinnen streden de broers tegen huisuitzetting door een overheidsinstantie. De aanval was een uiting van woede over het feit dat religieuze extremisten in hun buurt meer huizen willen hebben – en aangeboden krijgen.

Na dit incident zijn Palestijnen de straat opgegaan waarbij zij de leus scandeerde: 'Jaffa voor Jaffanen, weg met [joodse] kolonisten!'

De enorme wrok van de Palestijnen in de 'gemengde steden' tegen deze nieuwe joods-

religieuze bezetters kan dan ook worden verklaard als een drang tot zelfbehoud – niet als een uiting van antisemitisme.

'barbaren aan de poort'

De Israelische media zijn even verbijsterd over de aanvallen op belangrijke archeologische vindplaatsen als in Akko (de Hebreeuwse naam voor het Palestijnse Akka) en Lod. Door de media wordt nauwelijks verholen beweerd dat deze aanvallen hebben aangetoond dat Palestijnse burgers – zoals veel joodse Israeli's al lang van mening zijn – barbaren aan de poort zijn. Gesuggereerd wordt dat het gedrag van de Palestijnse minderheid nauwelijks verschilt van dat van de Taliban in Afghanistan die enkele jaren geleden de boeddhistische Bamiyan-beelden hebben opgeblazen.

Onlangs zei het wetenschappelijk hoofd van de Israelische Autoriteit voor Oudheden (IAA), Gideon Avni, in *Haaretz*: 'In Akko is een compleet levenswerk vernietigd. Dit had vanwege zijn grote archeologische belang de aandacht van de wereld moeten trekken. In Lod probeerden zij [Palestijnse inwoners] het streven teniet te doen om de stad sterker te maken en te verheffen als een centrum van oudheden.'

Nogmaals, er bestaan goede praktische redenen waarom Palestijnse inwoners van de 'gemengde steden' – met name in Lydda/Lod en Akka/Akko – archeologische vindplaatsen tot doelwit kiezen.

De Palestijnse steden die nu als gemengd te boek staan, bevinden zich in veel gevallen naast of bovenop Romeinse, Kruisvaarders- en Mammelukken-ruïnes.

Vanaf 1948 heeft Israel het Palestijnse karakter van deze gemeenschappen vernietigd door het grootste deel van de Palestijnse bewoners daar te verdrijven en de locaties vervolgens geleidelijk als openbare ruimtes te verjoodsen. Archeologie wordt – net als religie – gebruikt als wapen tegen de Palestijnse inwoners van de 'gemengde steden' om zo hun verdrijving te bespoedigen.

archeologische themaparken

Israels politisering van de archeologie heeft zich geconcentreerd op lagen van de geschiedenis die met het recentere Palestijnse verleden niets te maken hebben en bedoeld zijn om dat te overschaduwen. Daarnaast zijn archeologische conservering en aanverwante toeristische activiteiten een zoveelste voorwendsel geworden

voor de etnische zuivering van Palestijnen uit hun historische steden.

Het duidelijkste voorbeeld deed zich voor in bezet Oost-Jeruzalem, waar de IAA een verbond heeft gesloten met kolonistenorganisatie Elad. Samen hebben zij, aan de hand van zeer twijfelachtig archeologisch bewijsmateriaal, een themapark in Disneystijl – ‘Stad van David’ – gecreëerd in en rond de Palestijnse wijk Silwan.

Het Stad van David-terrein wordt al meer dan drie decennia, met steun van de regering en de Gemeente Jeruzalem, steeds verder uitgebreid. Tientallen gewapende joodse kolonistengezinnen zijn – in strijd met het internationaal recht – naar de wijk verhuisd.

De meest recente ontwikkeling is dat Israel voorbereidingen treft om in het kader van de uitbreiding van de Stad van David enkele tientallen Palestijnen in Silwan uit hun huizen te zetten.

Ontwikkelingen als deze zijn verantwoordelijk voor het aanjagen van de spanningen daar, evenals voor de huidige Palestijnse protesten in Israel en de raketaanvallen vanuit Gaza.

mozaïek van Lod aangevallen

In de langdurige onderdrukking in Silwan door middel van archeologie hebben de Palestijnen in de ‘gemengde steden’ een krachtige echo van hun eigen ervaringen herkend. Het voornaamste verschil is dat de archeologische aanval in Israel zich niet alleen richt op de joodse geschiedenis, maar tegelijk elke historische periode omarmt die afleidt van het Palestijnse erfgoed.

Israel heeft deze archeologische projecten op bedrieglijke wijze verkocht als ‘toeristische ontwikkeling’ en ‘stadsvernieuwing’, waarbij zelfs wordt beweerd dat een en ander is bedoeld om ‘joods-Arabische betrekkingen’ te verbeteren. De huidige protesten richtten zich onder meer tegen een binnenkort te openen museum voor het

Jaffa - op de borden: 'Jaffa voor de Jaffawi!' & 'Jaffa is niet te koop!'

Mozaïek van Lod – een wereldberoemd, vrijwel gaaf Romeins mozaïek dat in 1996 is gevonden. Het reisde vervolgens de wereld rond tot het dankzij de benodigde financiering uiteindelijk kon worden ondergebracht in een verarmde buurt met een Palestijnse meerderheid, naast de Oude Stad waar het was opgegraven.

Hoewel het mozaïek bij de recente aanval ongedeerd bleef, werd de glazen gevel van het nieuwe gebouw vernield.

De vijandigheid van de inwoners jegens het nieuwe Lod-Museum moet in twee contexten worden begrepen: decennia van verduistering van zowel het Palestijnse erfgoed van Lydda als de zichtbaarheid van de huidige Palestijnse bevolking; daarnaast is er de investering door de Israelische autoriteiten om toeristen naar Lod te krijgen, terwijl zij de lokale Palestijnse inwoners, die hebben te lijden onder grote armoede, blijven verwaarlozen.

De Oude Stad van Lod/Lydda werd in de jaren vijftig grotendeels 'gerenoveerd' om het Palestijnse karakter ervan uit te wissen. De straten, zelfs die in Palestijnse wijken, hebben Hebreeuwse namen gekregen.

De gemeente Lod heeft onlangs plannen bekend gemaakt om een historische plek te renoveren – een mammeluks gebouw dat tot 1948 diende als de belangrijkste markt van de stad. Over de hoofden van de plaatselijke bevolking heen zal het worden omgevormd tot een culturele ruimte met cafés, galeries en ambachtelijke winkels.

Net als in Silwan worden in Lod lokale tourprogramma's ontwikkeld – soms in samenwerking met de binnengestroomde kolonistenpopulatie – die de aandacht vestigen op oeroud joods erfgoed terwijl het Palestijnse heden en verleden van de stad wordt genegeerd.

Of, zoals onlangs door Emek Shaveh (Gemeenschappelijke Grond), een Israelische organisatie van dissidente archeologen, in een rapport concludeerde: 'Lod wist op die manier voor de zoveelste keer het glorieuze erfgoed van de stad uit en beschouwt haar Arabische [Palestijnse] inwoners als een last.'

gezinnen dreigen hun huizen uitgezet te worden

In Akko/Akka is archeologie zelfs een nog openlijker wapen geworden dat tegen de lokale

Palestijnse bevolking kan worden gebruikt. Sinds 1948 is de aanwezigheid van de Palestijnen grotendeels beperkt tot de Oude Stad aan de kust, waar zij lang werden genegeerd en tot armoede zijn vervallen.

Het besluit van de Verenigde Naties, twintig jaar geleden, om de Oude Stad op de lijst van werelderfgoed te plaatsen, heeft de lokale bewoners nauwelijks geholpen. In feite is hun situatie zelfs nog onzekerder geworden nu Israel, joodse investeerders en buitenlandse donoren – waaronder de regering van Italië – geld hebben gestoken in de 'ontwikkeling' van de Oude Stad.

De toezichthouders voor deze projecten zijn de IAA en de Akko Ontwikkelingsmaatschappij. Geen van beide hebben heeft daarover met lokale of nationale Palestijnse leiders in Israel contact gezocht.

'Dit erfgoed [in Akka] wordt onder onze ogen vernietigd,' zegt Gideon Avni van de IAA in *Haaretz*. Een standpunt dat door een andere, niet bij naam genoemde expert, is onderschreven: 'Plunderende bendes hebben systematisch het ene na het andere gebouw vernietigd.'

Bij de recente gewelddadigheden was het conservatiecentrum van de IAA dan ook een van de belangrijkste doelwitten in Akko/Akka.

De Oude Stad van Akka werd in de 18^e eeuw gebouwd door een Palestijnse heerser, Daher al-Omar, op de ruïnes van de vroegere Kruisvaarderstad Acre. De Israelische autoriteiten hebben deze belangrijke Palestijnse archeologische laag echter buiten beschouwing gelaten – net zoals zij de lokale Palestijnse bevolking hebben buitengesloten – door toeristen aan te sporen het ondergrondse Kruisvaardererfgoed te bezoeken.

Zelfs wanneer er Palestijns erfgoed in Akka wordt geconserveerd, gebeurt dat in een nieuwe 'Ottomaanse' verpakking, die aan joodse Israeli's en toeristen wordt gepresenteerd als erfenis van de Turks-Osmaanse koloniale invloed, in plaats van als de culturele en architectonische artefacten van lokale Palestijnen die onder Turks Osmaanse heerschappij leefden.

Een van de zichtbaarste Palestijnse gebouwen is de goed bewaarde Khan al-Umdan (Caravanseraai van de Pilaren), ooit de belangrijkste markt van de stad, gelegen in de havenwijk.

Het gebouw is jarenlang afgesloten geweest omdat de Akko Ontwikkelingsmaatschappij nog op zoek was naar investeerders om er een luxe hotel van te maken. Palestijnse gezinnen die in de wirwar van steegjes rond de Khan wonen, hangt uitzetting boven het hoofd – opdat zij geen afbreuk doen aan de nieuwe sfeer die de Israelische autoriteiten voor toeristen hopen te creëren.

Disneyficatie van Akka

Aan dit proces hebben rijke joodse investeerders zoals Uri Jeremias bijgedragen. Zij waren de drijvende kracht achter de gentrificatie van de bovengrondse Oude Stad van Akka om te kunnen profiteren van het nieuwe toerisme. Het kleine imperium van Jeremias is begonnen met een visrestaurant aan de kust en is uitgebreid met een populaire ijssalon en een ambitieus hotel genaamd de Efendi.

De Disneyficatie van Akka is bevorderd door hotels te vestigen in een aantal van de indrukwekkendste Palestijnse gebouwen van de Oude Stad. Toeristen kunnen daar generieke 'Ottomaanse' pracht ervaren, afgeschermd van de armoede buiten en van elk spoor van betekenisvol Palestijns erfgoed.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat de bezittingen van Jeremias werden aangevallen, evenals een ander hotel, de Arabesque.

In een sentimenteel portret in *Haaretz* kreeg Evan Fallenberg, eigenaar van de Arabesque, de gelegenheid om zijn hotel te presenteren als een plek voor culturele en economische vernieuwing en een symbool van 'joods-Arabische co-existentie'. Hij noemde het 'liefdewerk, gedeeld door moslims, joden en christenen'.

Verwijzend naar Akko/Akka als 'toonbeeld van succesvolle co-existentie' voegde Fallenberg daaraan toe: 'Wat mij de afgelopen jaren hoop gaf, is dat dit een soort microkosmos was van wat er in dit land zou kunnen gebeuren. Dat dreigt nu verloren te gaan.'

illusie van co-existentie

Dat toonbeeld van co-existentie in de 'gemengde steden' is altijd al een illusie geweest, die door de protesten eindelijk is doorgeprikt. Co-existentie gold slechts voor één etnische groep – joden – en was gebaseerd op de voortgaande verjoodsing van de historische Palestijnse gemeenschappen, met als doel om het Palestijnse erfgoed uit te wissen en de Palestijnse bevolking te verdrijven.

Toerisme en archeologische conservering waren niet anders dan een handige, op de buitenwereld gerichte manier om de verjoodsing in de 21ste eeuw door te kunnen zetten. Een actie als deze heeft minder aandacht getrokken en is internationaal op minder verzet gestuit dan de campagne van etnische zuivering en grootschalige vernietiging van gemeenschappen door Israel in de vorige eeuw.

Door de context van Israels voortgaande verjoodsing van Palestijnse gemeenschappen in Israel buiten beschouwing te laten, hebben links-liberale joodse Israeli's de hetze tegen Palestijnse burgers alleen maar helpen versterken. Zij hebben het beeld bevestigd dat door rechts wordt gepresenteerd – of het daarbij nu gaat om de 'bloeddorstige bende' van president Rivlin, de 'terroristen' van premier Netanyahu of de 'Kristallnacht' van de burgemeester van Lod.

Hiermee hebben progressieve Israeli's hun eigen vorm van legitimiteit verleend aan de rationalisaties van joodse extreemrechtse bendes voor hun geweld tegen Palestijnse burgers: dat zij de joden en de joodse eer beschermen, dat zij pogroms voorkomen.

Teneinde een niet-bestaande co-existentie te verdedigen, hebben links-liberale Israeli's de handen ineengeslagen met extreemrechts, waardoor het de Palestijnse minderheid is, die wordt blootgesteld aan de zeer reële dreiging van joodse pogroms.

bron: *Mondoweiss* (Verenigde Staten), 21 mei 2021

Jonathan Cook is een Britse journalist die sinds 2001 in Nazareth woont; hij is de auteur van onder meer *Israel and the Clash of Civilizations: Iraq, Iran and the Plan to Remake the Middle East* (Londen: Pluto Press, 2008; 192 pp.) en *Disappearing Palestine: Israel's Experiments in Human Despair* (Londen: Zed Books, 2008; 224 pp.)

vertaling : Carl Stellweg

Palestijnen in Lydda gaan vóór in een nieuwe opstand

Oren Ziv

Discriminatie, politiegeweld en de ongelijkheid tussen Palestijnen en joodse kolonisten in de stad Lod – waarvan de oorspronkelijke Palestijnse naam Lydda is – zijn uitgedraaid op de grootste opstand in decennia.

Vorige week barstte een type geweld los dat zelden tussen joodse Israeli's en Palestijnse burgers is gezien: straatgevechten, brandstichting en lynchpartijen. Nergens was dat geweld zo zichtbaar als in de zogeheten 'gemengde stad' Lydda. Het geweld daar barstte los nadat een groep Palestijnen de straat op was gegaan uit solidariteit met de Palestijnen die in de Oost-Jeruzalemse wijk Sheikh Jarrah dreigen uit hun huizen gezet te worden. Maar zeker ook vanwege de aanvallen van agenten van de zogeheten Grenspolitie [volledig toegeruste soldaten] op gelovigen in en rond de Aqsa Moskee in de laatste dagen van de vastenmaand Ramadan.

Inwoners vertellen *+972 Magazine* dat een van de demonstraties zonder problemen verliep totdat de politie knal- en flietsgranaten begon af te schieten. Dat was nadat jongeren een Palestijnse vlag aan de Al-Omari Moskee in de Oude Stad van Lydda hadden bevestigd. Bij de protesten in zowel Lydda als in de nabij gelegen stad Ramla zijn Palestijnen vervolgens auto's van joodse Israeli's en autobanden in brand gaan steken. Joodse kolonisten openden daarop het vuur op een groep demonstrerende Palestijnen. Een van hen, Musa Hassuna (28), raakte daarbij ernstig gewond en zou korte tijd later aan zijn verwondingen overlijden. Op zijn beurt gaf dit aanleiding tot een nieuwe, ongekende golf van protesten in Lydda en in andere steden, zoals sinds oktober 2000 – bij het uitbreken van wat de Tweede Intifada (volksopstand) zou worden – niet meer was vertoond.

De protesten in 'gemengde steden' als Lydda en Ramla – waaruit in 1948 duizenden Palestijnen door joodse strijdgroepen werden verdreven en waarvan delen inmiddels tot Palestijnse getto's zijn verworpen – zijn onderdeel van een bredere opstand van Palestijnen binnen de zogeheten Groene Lijn [de bestandslijn tussen Israël en Jordanië van 1949-1967] waarbij ook Palestijnse

steden als Nazareth en Umm al-Fahem zijn betrokken. Zij hebben een nieuw type protest aan het licht gebracht. Het Israelische publiek, de media en de politie blijken daarmee maar moeilijk overweg te kunnen.

Institutionele discriminatie, bruto politieoptreden en racisme in de Israelische samenleving hebben een beslissend aandeel in het uitbreken van de opstand. Daar komt bij, dat joodse kolonisten uit de bezette Palestijnse Gebieden zich de afgelopen twintig jaar – vooral sinds de terugtrekking van Israël uit Gaza in 2005 – gestaag in de 'gemengde steden' hebben gevestigd met als doel deze te helpen 'verjoodsen'. Daar genieten zij een hogere levensstandaard dan veel van de oorspronkelijke Palestijnse bewoners. Die vestiging in hun wijken is een doorn in het oog van de Palestijnen.

Na twee zeer onrustige weken is de rust in Lydda inmiddels grotendeels teruggekeerd. Dit is wellicht mede te verklaren doordat bij de Israelische politie kennelijk het kwartje is gevallen. Want deze heeft niet alleen van elders versterking laten aanrukken, maar ook – veel te laat – het gesprek met de Palestijnse inwoners gezocht. Ook heeft de politie de activiteiten van extreemrechtse bendes aan banden gelegd. Kort daarvoor nog gedroegen die zich nog als een soort gewapende militia in de stad, zonder dat de politie hen een strobreed in de weg legde.

of wij zijn allemaal terroristen of wij verdedigen onszelf allemaal

De afgelopen dagen heb ik met tientallen Palestijnse inwoners van Lydda gesproken – jongeren zowel als ouderen. Daaruit kwam naar voren dat zij behalve uit solidariteit met bewoners van Oost-Jeruzalem ook omwille van de Aqsa Moskee de straat op zijn gegaan. Maar de grootste impact, zo zei een van hen tegen mij, heeft de moord op de demonstrant Hassuna gehad.

'Hassuna is het eerste slachtoffer van openlijk politiek geweld van joodse Israeli's tegen Palestijnen in Lydda sinds 1948.' Zijn dood vertaalde zich op zijn beurt in geweld tegen de Torah-Kern (Garin HaTorani) – de religieus-

zionistische gemeenschap waarvan leden zich in de stad hebben gevestigd – in het recente verleden vooral in de Ramat Eshkol-wijk in de Oude Stad. Palestijnse bewoners duiden hen aan met ‘joodse kolonisten’.

Duizenden mensen woonden de begrafenis van Hassuna bij. Toen de begrafenisstoet de militaire academie van de stad passeerde, zette de Israelische politie traangas tegen de rouwende menigte in. Dat heeft de spanningen in de stad alleen maar verder aanjaagd. Die nacht – en verscheidene nachten daarna – vielen jonge Palestijnen de huizen en auto’s van joodse Israeli’s – en ook enkele synagogen – in brand.

De daaropvolgende dagen doken honderden joodse kolonisten en extreemrechtse joodse activisten in de straten van Lydda op, waaronder in de Oude Stad. Zij waren ‘op jacht’ naar Palestijnen. Sommigen van hen gooiden met stenen. Israelische politieagenten keken toe en grepen niet in. Bij één incident bestormden extreemrechtse joodse activisten de Omari Moskee in de Oude Stad. Weer een andere groep sloeg de ruiten van de nabijgelegen Dahmash Moskee in. Tientallen auto’s van Palestijnen gingen in vlammen op. Bij onderlinge schermutselingen openden de politieagenten het vuur, maar dan wel uitsluitend op Palestijnse demonstranten.

De politie deelde de extreemrechtse activisten in twee categorieën in: degenen die gekomen waren om de joodse inwoners van de stad ‘passief te beschermen’ tegen aanvallen van Palestijnen, en degenen die actief Palestijnen wilden aanvallen. Onder hen joodse kolonisten uit de bezette Palestijnse Gebieden en leden van de extreemrechtse groep La Familia – supporters van de Jeruzalemse voetbalclub Beitar. Zij waren het die controleposten in de straten oprichtten waar passanten werden gecheckt op hun joodse dan wel Palestijnse identiteit. Zij ook maakten deel uit van gewapende bendes die Palestijnen aanvielen.

‘Als ik met stenen gooi, noemen zij mij een terrorist,’ zei een Palestijnse man van in de twintig tegen mij, terwijl hij met een houten knuppel in de hand de ingang van de Omari Moskee bewaakte. ‘Maar de kolonisten gooien ook met stenen. Nu is het van tweeën één: of wij zijn allemaal terroristen of wij verdedigen onszelf allemaal.’

Voor veel Palestijnen is bij dit alles het meest verontrustend dat extreemrechtse activisten gewapend de stad zijn binnengegaan. ‘Mocht het

nodig zijn – ook wij beschikken over wapens,’ vervolgde de man buiten de Omari Moskee. Onlangs was er de hele avond geweervuur te horen geweest, zi het dat daarbij er in de lucht werd geschoten. ‘Het is net als bij een ballon: als je die blijft opblazen, klapt deze op het laatst uit elkaar’. Ondanks zijn militante opstelling liet de man mij een uitwisseling van sms’jes met zijn joods-Israelische vrienden zien. Deze hadden hem vakantiegroeten gestuurd waarop hij met hartjes-emoji’s gereageerd had.

Het is in een notendop het verhaal van de jongeren die in Lydda de straat op zijn gegaan: Zij zijn bereid om in actie te komen, daarbij zelfs naar vormen van geweld te grijpen om zo te protesteren tegen de situatie waarin zij leven. Tegelijk beseffen zij dat zij met joodse Israeli’s moeten zien samen te leven.

zij willen Lydda op de bezette Palestijns Gebieden laten lijken

Leden van de Torah-Kern van wie de meesten vanuit joodse nederzettingen in de bezette Palestijnse Gebieden naar Lydda zijn verhuisd, leken verbaasd over de wending die de gebeurtenissen hebben genomen. Vanuit hun perspectief was er vóór de recente gebeurtenissen in de stad van ‘co-existentie’ sprake geweest – waarbij gemakshalve over het hoofd werd gezien wat voor negatieve gevolgen hun vestiging in de stad voor de betrekkingen met de Palestijnen teweeg heeft gebracht.

‘Dit is een stad in het centrum van het land, in de buurt van de nationale luchthaven [Ben-Goerion]. Als er voor een wijk zou gelden dat daar geen joden mogen wonen, dan zou dat te gek voor woorden zijn,’ zei Tahal, die twee jaar geleden vanuit een joodse nederzetting in de buurt van Jeruzalem naar Lydda was verhuisd. ‘Ik weet zeker dat onze Arabische [Palestijnse] burens blij zijn met onze komst,’ zei zij. ‘Wij kwamen er wonen en sloten het trappenhuis aan op het elektriciteitsnet. Daarvoor hebben zij ons bedankt. Het is nauwelijks denkbaar dat dit [het geweld] van hen komt.’

Avi Rokach, hoofd van de Torah-Kern in de stad, sloeg een meer militante toon aan. ‘Ik ben een burger, ik werk en kom thuis om te slapen. Maar als ik verwickeld raak in een gevecht om dat huis, dan zal ik vechten,’ zei hij. Rokach deed de aanwezigheid van honderden gewapende joodse Israeli’s in de straten van Lydda af als een

onvermijdelijke reactie op de afwezigheid van de politie die er volgens hem niet in slaagde de joodse bewoners te beschermen.

'Er bleek een vacuüm te zijn ontstaan en wij hebben dat opgevuld,' vervolgde Rokach. 'Wij hebben lange tijd in Judea en Samaria gewoond [kolonistentaal voor de bezette Westelijke Jordanoever]. Wij weten wat een vacuüm is en wat er nodig is om dat op te vullen.'

Niettemin veroordeelde hij het geweld van sommige extreemrechtse joodse activisten. 'Elke jood die een steen gooit, provoceert en zo iemand moet achter slot en grendel.'

De politie heeft behalve versterking van elders ook speciale eenheden laten aanrukken. Die schoten met scherp op Palestijnse demonstranten. Gearresteerde joodse kolonisten die in politiebusjes waren afgevoerd, werden in de regel weer snel op vrije voeten gesteld. Palestijnse demonstranten werden daarentegen vaak met geweld gearresteerd, geboeid, hun ogen met een reep stof afgedekt en in een vernederende houding geplaatst.

De politie houdt vol dat zij joden en Palestijnen op gelijke wijze behandelt. De situatie ter plekke wijst anders uit. De landelijke cijfers spreken daarbij voor zich: sinds het begin van de opstand heeft het Israelische Openbaar Ministerie 170 mensen aangeklaagd die bij rellen of bij geweld betrokken zouden zijn geweest. Slechts 15 van hen waren joodse Israeli's.

Een inwoner van Lydda zei mij dat de joodse kolonisten en extreemrechtse activisten die naar Lydda toestroomden er kennelijk geen rekening mee hadden gehouden dat de verhoudingen in de stad niet hetzelfde zijn als die op de Westelijke Jordanoever. 'Een Palestijn in de bezette Palestijnse Gebieden kan zich nauwelijks tegen de Israelische bezetter keren, omdat deze in dat geval de kans loopt te worden gearresteerd of zelfs te worden neergeschoten. Maar hier is de situatie anders. Zij hebben niet beseft met wie zij hier te maken zouden krijgen.'

'Wij kunnen niet accepteren dat joodse kolonisten van buiten de stad hierheen komen om terrorisme te plegen,' zei Amir Shariki die vorige week nog hielp bij het blussen van de brand in de Dossa Synagoge. 'De politie staat achter hen en knijpt zo nodig een oogje dicht. Het liefst zouden zij

de situatie in Lydda willen laten lijken op die in de bezette Palestijnse Gebieden, waar iedereen gewapend rondloopt en controleert wie Arabier [Palestijn] en wie jood is.'

'Zij proberen de stad in lichterlaaie te zetten om zo een eind aan de rust te maken,' vervolgde Shariki. 'Het is heel jammer dat het zover heeft moeten komen. Ik verwijt dit de burgemeester die eerder de Torah-Kern toestemming heeft gegeven om zich in de stad te vestigen – meer nog dan ik de politie verwijten maak. Hij steunde hen, gaf hun alles wat zij wilden, terwijl hij zich niet bekommerde om de Arabieren [Palestijnen] die er wonen.'

Shariki zei dat de oorzaken van de recente gebeurtenissen in de stad diep zitten. 'Haat ontwikkelt zich niet van de ene op de andere dag. Het is niet alleen Al-Aqsa of Musa [Hassuna]. Het gaat hier om een jarenlang proces dat ons tot dit punt heeft gebracht.'

Afgelopen dag moesten bewoners van Lydda ontdekken dat tientallen graven op de moslimbegraafplaats naast het oude gemeentehuis 's nachts waren vernield. Het nabijgelegen gebouw blijkt een uitvalsbasis voor extreemrechtse activisten te zijn geworden.

Maha al-Naqib, een voormalig raadslid van Lydda, is op de begraafplaats gaan kijken. 'Zij zijn niet gekomen om als burens met ons samen te leven, maar om de Arabische [Palestijnse] bewoners uit te verdrijven. Tot nu toe is het daarbij rustig gebleven. De afgelopen weken is echter alle onvrede naar boven gekomen. Wij vrezen de joodse kolonisten die zich met steun van de burgemeester in onze stad hebben gevestigd. Wij worden niet beschermd, de Israelische media laten slechts één kant van de zaak zien en niemand bekommert zich om wat er met ons gebeurt. Zij zeiden dat wat er met Hassuna is gebeurd op zelfverdediging neerkwam, ondanks dat iedereen heeft kunnen zien dat de schutters zelf op dat moment geenszins in gevaar waren.'

bron: +972 *Magazine* (Tel Aviv), 20 mei, 2021 (bewerkt en ingekort)

Oren Ziv is fotojournalist, een van de oprichters van het fotocollectief Activestills en schrijver voor *Local Call* (Tel Aviv)

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

Israel: de grootste golf van repressie tegen zijn Palestijnse burgers in decennia

Suha Arraf & Baker Zoubi

De politie hoopte met de arrestatie van vele honderden Palestijnse burgers van Israel de waardigheid van het korps te herstellen. Maar deze heeft vooral de vastberadenheid van Palestijnen versterkt.

Het laatste wat Wafaa Zbeidat ooit verwachtte, was dat zij in haar eigen huis gearresteerd zou worden en gedwongen zou worden de nacht in een politiecel door te brengen.

Zbeidat, een 40-jarige politieke activiste en moeder van vier kinderen, vertelt hoe de Israelische politie haar thuis binnen stormde. 'Het kon de agenten niet schelen dat ik daar op dat moment met mijn kinderen was. Of dat mijn man vanwege kanker in een slechte gezondheidstoestand verkeert en dat hij geen moment alleen gelaten kan worden,' zegt zij. 'Zij arresteerden mij op de meest vernederende manier, stopten mij in een cel en begonnen pas zes uur later met het verhoor. Daarna brachten zij mij naar een detentiecentrum over.'

Om middernacht werd Zbeidat naar een gerechtsgebouw overgebracht, waar de vertegenwoordiger van de politie haar beschuldigde van opruiing tegen de Staat Israel tijdens een protest bij de ingang van haar geboortedorp Basmat Tab'un, in het noorden van Israel. 'Zij zeiden dat ik zong ter ondersteuning van de *shuhada* (martelaren) en eiste dat de jongeren om mij heen de aanwezige Palestijnse politieagenten filmden. De aanklager kon geen bewijs – een video bijvoorbeeld – overleggen. Niettemin liet de rechter mij tot de ochtend achter slot en grendel zitten.'

De volgende dag werd Zbeidat opnieuw aan de rechter voorgeleid. Deze stelde haar vervolgens wegens gebrek aan bewijs op vrije voeten. 'Het doel was duidelijk om mij te intimideren en te vernederen, om zo te voorkomen dat ik mijn mening op legale wijze zou uiten,' merkt zij op. Toen huis aankwam, bleek de toestand van haar man verslechterd en moest hij in het ziekenhuis worden opgenomen.

Zbeidat is lang niet de enige die zoiets heeft

meegemaakt. In de afgelopen maand zijn razzia's, arrestaties en gevangenisstraffen voor veel Palestijnen in Israel de realiteit geworden – soms omdat zij deelnamen aan protesten, in andere gevallen omdat zij een politieke mening gaven of een foto *online* hadden geplaatst. Soms werd er helemaal geen reden gegeven.

Van meet af aan hebben de Israelische autoriteiten de demonstraties in Jeruzalem en in de zogeheten 'gemengde steden' beantwoord talrijke arrestaties onder Palestijnse burgers van Israel. Na het ingaan van het staakt-het-vuren tussen Israel en HAMAS is daar nog een schepje bovenop gedaan. De arrestatiecampagne droeg de naam 'Operatie Recht en Orde'.

De politie stelt dat het doel van de arrestatiecampagne was om 'de afschrikking te herstellen en het gezag van de Staat op daartoe aangewezen plaatsen te versterken, samen met het handhaven van de persoonlijke veiligheid van Israelische burgers'. Activisten en advocaten houden het erop dat de operatie een poging was om de opstand van Palestijnen de kop in te drukken.

Sinds begin mei heeft de Israelische politie, verspreid over het land, ruim 1900 personen gearresteerd en nog eens 348 sinds het staakt-het-vuren met HAMAS is ingegaan. Volgens mensenrechtenorganisaties zijn de gearresteerden overwegend Palestijnen. Het percentage joodse arrestanten lag rond de 10 procent. Inmiddels heeft politiecommissaris Ya'akov Shabtai besloten 'Operatie Recht en Orde' met een week te verlengen.

Bij de aankondiging van de verlenging zei Shabtai dat de autoriteiten honderden verdachten hebben gearresteerd en tientallen wapens in beslag hebben genomen. 'Het doel van de operatie,' zo liet de politie in een verklaring weten, 'is het vervolgen van degenen die bij de ongeregelde heden betrokken waren, onder meer voor het bezit van en de handel in wapens, brandstichting, eigendomsdelicten en lidmaatschap van een criminele organisatie'.

Advocaten die de arrestanten juridisch bijstaan,

stellen dat er naar hun mening geen enkel verband bestaat tussen de huidige operatie enerzijds en de strijd tegen de georganiseerde misdaad en de verspreiding van illegale wapens in de Palestijnse gemeenschap anderzijds.

'Van begin af aan was het duidelijk dat het beleid erop was gericht om demonstraties te onderdrukken,' zegt Janan Abdu, een advocaat bij het Openbaar Comité tegen Marteling in Israël die als vrijwilliger verbonden is aan het Palestijnse juridische centrum Adalah (Haifa). Adalah heeft advocaten in het hele land opgeroepen om zich als vrijwilliger aan te melden om de arrestaties te volgen en de arrestanten bij te staan. Al snel is er voor elke Palestijnse stad of dorp een WhatsApp-groep opgericht. Ruim 150 advocaten sloten zich bij het initiatief aan. Velen van hen hebben een week lang hun bed nauwelijks gezien.

Abdu zegt dat er de afgelopen weken op de sociale media veel berichten extreemrechtse joodse Israël's die aanzetten tot racistische ophitsing. Joodse Israël's werden opgeroepen om naar Haifa te komen, er werden instructies gegeven wat voor soort kleding men in dat geval moest dragen en er werd geadviseerd om knuppels in plaats van messen mee te nemen.

'De Palestijnen in Haifa zijn er vervolgens op uitgetrokken om hun huizen, voertuigen en eigendommen te beschermen,' legt zij uit. 'Mensen waren bang dat er een tweede Nakba (de Catastrofe van 1948) op handen was en dat wij uit onze huizen gezet zouden worden. Daarop arriveerde de politie die op Palestijnen is gaan inslaan en arrestaties maakte, terwijl zij tegelijk extreemrechtse joodse activisten tegen Palestijnen beschermden.'

Khaled Zbarka, een politieke activist en advocaat uit Lydda (Lod), stelt dat de Staat er geen belang bij heeft om illegale wapens in te zamelen van criminele organisaties die in Palestijnse steden en dorpen opereren. 'Het doel is om ons te breken, om de Palestijnse samenleving te intimideren, om ons tot slaven en zichzelf tot meester te maken,' zegt hij. 'Dat is de essentie van de Joodse Staat: joodse suprematie, Palestijnse inferioriteit, plus de verjoodsing van de openbare ruimte.'

demonstraties gaan over in opruiing

De meeste Palestijnse burgers die door de politie werden gearresteerd, waren in de twintig, zegt Abdu, sommigen in de dertig. Bij oudere

Palestijnen die werden gearresteerd ging het meestal om lokale leiders en publieke figuren, voegt zij eraan toe.

Volgens Abdu komen de beschuldigingen die de politie tegen de arrestanten heeft geuit niet overeen met hun daden. 'Zij arresteren iemand, ondervragen hem over een bepaalde kwestie, brengen hem de volgende dag naar de rechtbank en beschuldigen hem daar ineens van iets anders,' legt zij uit. 'Dat is onrechtmatig. Je kunt geen aanklacht indienen wegens het belemmeren of aanvallen van een politie-agent of het gooien van stenen wanneer het onderzoek betrekking blijkt te hebben op een totaal andere "vergrijp".'

In één geval, zo herinnert Abdu zich, wilde de politie het voorarrest verlengen met het argument dat de verdachte aan een demonstratie had deelgenomen. 'Maar toen zowel de verdediging als de rechter vroeg "Wanneer? Aan welk specifiek illegaal protest heeft hij deelgenomen?", moest de politiefunctionaris het antwoord schuldig blijven en antwoordde "ergens in mei".'

Terwijl de aanklachten aanvankelijk vooral betrekking hadden op rellen, deelname aan illegale demonstraties en het gooien van stenen, voegt zij eraan toe: 'Ineens bevatte de tenlastelegging ook "opruiming". Ineens wordt dezelfde persoon die de straat op ging om zijn eigendom te beschermen, beschuldigd van racisme en opruiming.'

In sommige gevallen is de arrestanten medische behandeling geweigerd. 'Wij kwamen de eerste dag op een politiebureau aan en daar waren 30 arrestanten,' herinnert Abdu zich. 'Zes van hen hadden dringend medische zorg nodig als gevolg van het feit dat de politie flietsgranaten en rubberkogels tegen de demonstranten had ingezet. Een van de arrestanten was geslagen en had een bloeding in zijn oog.' Ondanks dat de gewonden behandeld moesten worden, eiste de politie niettemin dat zij eerst ondervraagd zouden worden. Bovendien, zegt zij, werden de arrestanten in het Hebreeuws ondervraagd, hoewel zij het recht hebben om in hun moedertaal Arabisch te worden ondervraagd. Sommige gedetineerden werden er zelfs niet op gewezen dat zij het recht hebben om eerst met een advocaat te spreken.

'Wij mochten de gedetineerden niet spreken,' vervolgt zij. 'Een keer kwam ik om 21.00 uur op het politiebureau aan en vertrok daarvandaan de volgende ochtend om 08.30 uur. Er waren 38 arrestanten. Mijn collega's en ik konden er maar

acht spreken – de anderen mochten wij niet zien. Er werd ons gevraagd van welke organisatie wij waren. Wij antwoordden dat wij niet bij een organisatie aangesloten zijn en vrijwilligers zijn. Op één politiebureau werden de advocaten meteen buiten de deur gezet, bij een ander werd de deur niet open gedaan, zodat de advocaten niet naar binnen konden gaan. Telefoontjes werden niet beantwoord. In Nazareth is een advocaat zelf gearresteerd.'

De politie heeft Palestijnse kinderen ondervraagd, soms zonder de aanwezigheid van hun ouders. 'Er was in de eerste twee dagen een duidelijke trend om achter minderjarigen aan te gaan,' zegt Abdu.

'Wij zagen dat zij velen van hen naar de rechtbank brachten maar de volgende dag weer vrijlieten. De rechters lieten de minderjarigen onvoorwaardelijk dan wel onder voorwaarden vrij – zoals een verbod op deelname aan demonstraties voor een periode van 30 dagen. Wanneer rechter besloot de minderjarigen vrij te laten, vroeg het Openbaar Ministerie vaak om een verlenging van de onderzoekstermijn om alsnog bewijsmateriaal te kunnen overleggen. Met als gevolg dat de rechter

zich gedwongen zag vrijlating op te schorten en minderjarigen nog een dag langer in hechtenis zaten.

'Zij gebruiken dezelfde methoden als op de Westelijke Jordaanoever, zij zetten zelfs dezelfde eenheden in,' zegt Abdu. 'Undercover politie, Grenspolitie [volledig toegeruste soldaten], Shin Bet [Binnenlandse [on]Veiligheidsdienst] – zij worden allemaal tegen ons ingezet. Zelfs de media blijven tegen ons ophitsen. De arrestaties gaan gewoon door. Er zijn arrestaties in Umm al-Fahem, Reineh, Kufr Kanna, Shefa Amr. Sommige arrestanten zijn voor een tweede keer gearresteerd. Anderen zijn in Haifa na vrijlating opnieuw gearresteerd om daarop weer vrijgelaten te worden.'

Abdu voegt eraan toe dat zij zal blijven werken aan de verdediging van jonge Palestijnen die de afgelopen weken zijn gearresteerd. 'Deze week hebben wij in Haifa lezingen gegeven over de rechten van gedetineerden. Verder zal ik een lezing gaan geven op een middelbare school waar een van de studenten werd gearresteerd en in inmiddels is aangeklaagd. Ik denk dat wij als

Lod/Lyddá - agenten 'Grenspolitie' en Palestijnse arrestanten

samenleving evolueren, leren en in de loop van de tijd beter worden. Sociale netwerken hebben veel geholpen en wij hebben geleerd deze te gebruiken. Wij zijn inmiddels beter op een noodsituatie voorbereid.

De politie weigerde in te gaan op beschuldigingen van wangedrag tijdens de arrestaties en reageerde niet op onze vraag of er onderzoek naar de gang van zaken wordt gedaan, noch op ons verzoek om een uitsplitsing van specifieke gevallen van wangedrag door de politie te verstrekken.

'als je zo nodig iemand moet ondervragen, ondervraag dan de politieke leiding'

Mu'tasim Taha is een fotograaf uit het dorp Daburiyya in Noord-Israël. Hij nam onlangs deel aan activiteiten om de bewoners van het dorp informatie over de situatie te verschaffen, in de vorm van lezingen door journalisten, advocaten, activisten en leden van de Knesset. Taha werd afgelopen dinsdag gearresteerd maar de volgende dag al weer vrijgelaten. Een week vóór zijn arrestatie ontving hij een bedreiging van iemand van de Israelische [on]veiligheidsdienst die eiste dat hij zijn activiteiten in het dorp zou stoppen.

'Toen de operatie afgelopen dinsdag om 2 uur 's nachts van start ging, werden wij verrast door gemaskerde mannen in burgerkleding die ons huis binnenvielen. Mijn moeder en de rest van de familie schrokken zich dood,' herinnert Taha zich. 'Vijf mensen drongen mijn kamer binnen. Vervolgens voegde zich bij hen een agent van het plaatselijke politiebureau bij. Een van de agenten zei tegen mij in het Arabisch: 'Nu zie je dat wij je zo te pakken kunnen nemen.' Vervolgens begon hij mij te bedreigen waarbij hij de namen van jongeren uit mijn dorp noemde.'

'Ik werd gearresteerd,' vervolgt Taha. 'In het bijzijn van mijn broer trokken zij een wapen. Bij het zien daarvan viel diens vrouw flauw. Op die manier probeerden mijn familieleden te intimideren.'

'Ik ben samen met een andere jongeman uit het dorp gearresteerd. Wij verbleven een nacht op het politiebureau, waarna mijn detentie werd verlengd. Ik werd overgebracht naar de Tzalmongevangenis op verdenking van het in brand steken van autobanden.' Beide mannen zijn uiteindelijk vrijgelaten nadat het Openbaar Ministerie geen enkel bewijs had kunnen leveren om de bewering

te staven dat er tijdens het protest banden in brand waren gestoken.

'Wat hier gebeurt, is één grote farce,' zegt Rafi Masalha, een advocaat die de twee jongemannen vertegenwoordigt. 'De politie verzint verdenkingen en arresteert jonge mensen op een vernederende manier. Het doel daarvan is duidelijk: jongeren, hun familie en de maatschappij in het algemeen angst inboezemen. 73 jaar lang hebben zij geld geïnvesteerd om het politieke bewustzijn in de Palestijnse samenleving te ondermijnen. Nu moeten zij erachter komen dat de nieuwe generatie een nationaal bewustzijn heeft.'

Rashad Omri, een journalist uit Haifa, werd vorige week ook gearresteerd, en een dag later onvoorwaardelijk vrijgelaten. Hij beschrijft hoe een grote groep Shin Bet-agenten zijn huis binnenstormde en hem arresteerde. 'Ik kreeg te horen dat ik had aangezet tot het vermoorden van joden. Ik vroeg hen welke gek hun dit had verteld. Zij hielden mij uren vast alvorens ik naar een rechtbank werd overgebracht. Daar zei de rechter dat hij het dossier had bekeken en voor de aanklachten geen bewijs kon vinden. Daarop gaf hij opdracht mij op vrije voeten te stellen.'

Omri zegt dat een politie-onderzoeker nog geprobeerd heeft een *deal* met hem te sluiten. In ruil voor een gunstig pleidooi zou ik Haifa voor een periode van twee weken moeten verlaten. In geval Omri de *deal* weigerde, zou de onderzoeker de rechter verzoeken om zijn detentie met 100 dagen te verlengen. 'Ik weigerde en zei hem dat de fascistische extremisten die Palestijnse burgers in de stad zijn komen aanvallen degenen zijn die Haifa moeten verlaten.'

'Het is duidelijk dat het hier om arrestaties gaat waarvan gehoopt wordt dat deze een impact op de samenleving zullen hebben,' zegt Maher Talhami, een advocaat die zowel Omri als Wafa vertegenwoordigt. 'Het is een poging om te intimideren en te vernederen. Maar de reactie is het tegenovergestelde. Men verwachtte dat de arrestaties binnen de Palestijnse samenleving angst zouden zaaien, maar deze hebben de woede alleen maar doen toenemen.'

De politie gaf de volgende reactie op de getuigenissen van Wafa, Omri en Taha: 'De politie onderzoekt de ongeregelde zaken zonder enig onderscheid te maken, ongeacht de identiteit van de verdachten of de slachtoffers. Wij zullen

objectief onderzoek blijven doen alvorens de verdachten aan de rechter voor te leiden.'

Murad Haddad, een politiek activist en raadslid in de gemeente Shefa Amr werd tijdens de politieoperatie gearresteerd, samen met twee andere leden van de linkse Hadash-partij die een van de facties van de (pro-Palestijnse) Gezamenlijke Lijst is. 'Ik ben vier dagen vastgehouden maar slechts vijf minuten ondervraagd. Zij probeerden mij en de mensen in de stad bang maken, waarbij zij dachten dat dit de manier was om de gemoederen tot bedaren te brengen.'

'Mij werd gevraagd. "Bent u verantwoordelijk voor het organiseren van de gewelddadige demonstraties?" Ik antwoordde ontkennend. Ik zei dat als je echt wilt weten wie is voor de demonstraties verantwoordelijk, dat het Itamar Ben Gvir is die zijn tent opzette [om de joodse kolonisten in Sheikh Jarrah te steunen], Benjamin Netanyahu die toestemming gaf aan de [extreemrechtse groep] Lehava om in Jeruzalem te marcheren en de politiecommissaris die agenten naar Al-Aqsa stuurde. Als je zo nodig iemand moet ondervragen, ondervraag dan de politieke leiding.'

Haddad werd vrijgelaten waarbij hem werd gelast om vijf dagen de stad uit te gaan. Die voorwaarde is vervolgens door de rechter ongedaan gemaakt.

'Palestijnen vormen niet langer de minderheid'

Haddad beschrijft hoe de demonstraties in Shefa Amr, na de gebeurtenissen in Sheikh Jarrah, van start gingen. 'Wij hielden een bijeenkomst om steun en solidariteit te betuigen ... Wij waren verrast door het aantal mensen dat erop afkwam. Ik ben al ruim 30 jaar politiek actief en heb veel ervaring met demonstraties. Het aantal mensen dat meedeed, was groter dan normaal. Ik realiseerde mij dat er iets groots gaande was.'

De demonstratie die plaatsvond in de buurt van het stadhuis, verliep relatief rustig, zegt Haddad. De politie kwam niet opdagen. Haddad zag in de demonstratie honderden nieuwe gezichten, waaronder veel jonge mensen.

'De jongeren die aan de demonstratie deelnamen, organiseerden de volgende dag zelf nog een demonstratie,' vervolgt Haddad. 'Er waren geen politieke facties bij betrokken. Die keer zijn er nog

meer mensen op afgekomen. Wij marcheerden door de stad, waarbij mensen zich bij de stoet aansloten. In totaal gin het zeker om duizend mensen. Het leek wel een volksopstand.' Haddad voorvoelde de reactie van de politie en wist dat de activisten zich daarop moesten gaan voorbereiden. Hij zette snel WhatsApp-groepen op met lokale advocaten en artsen, evenals een noodcomité.

'Wij zijn geen "Israelische Arabieren", zoals Israel ons al 73 jaar probeert wijs te maken,' zegt Haddad. 'Wij hebben altijd gezegd dat wij niet kunnen worden losgekoppeld van ons volk en onze identiteit. Onze Palestijnse identiteit kan niet van ons afgenomen worden. Ik ben niet trots op mijn Israelische identiteitskaart. Ik ben Palestijn. Wanneer er iets in Jeruzalem gebeurt, gebeurt het ook in Gaza, Shefa Amr, Haifa, op de Westelijke Jordanoever en in de vluchtelingenkampen verspreid over de Arabische Wereld. Het zou niet normaal zijn wanneer de mensen in Shefa Amr rustig gaan slapen alsof er niets is aan de hand is, terwijl Gaza wordt gebombardeerd.'

'Wij moeten niet inbinden,' concludeert Haddad. 'Onze eisen moeten verregaand zijn, er is geen plaats voor compromissen. Wij zullen het hebben over de vorming van een staat voor al zijn burgers. Wij zijn ons van onze macht bewust geworden. Zodra de Palestijnen in Jaffa, Akka, Lydda en Shefa Amr opnieuw geheel deel uitmaken van één Palestijns volk, groeit onze macht. Wij zijn niet langer een minderheid, wij zijn [in het gebied dat zich uitstrekt van de Middellandse Zee tot aan de rivier de Jordaan] de meerderheid. Dat gegeven maakt de leiding van dit land gek.'

bron: +972 Magazine (Tel Aviv), 6 juni, 2021

Suha Arraf is regisseur, scenarioschrijver en producent; zij schrijft over de Arabische samenleving, Palestijnse cultuur en over feminisme

Baker Zoubi is een journalist afkomstig uit Kufr Misr en hij woont in Nazareth

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

Een opstand voor Palestijnse eenheid – interview met Amjad Iraqi en Henriette Chacar

Edo Konrad

+972 Magazine-redacteuren Edo Konrad, Amjad Iraqi en Henriette Chacar spreken over de rol van Palestijnse burgers van Israel in de golf van volksverzet in het gebied dat zich uitstrekt tussen de rivier de Jordaan en de Middellandse Zee.

Op 24 mei lanceerde de Israelische politie het grootste optreden tegen Palestijnse burgers van Israel in decennia. De campagne die werd aangeduid met 'Operatie Recht en Orde', heeft geleid tot de arrestatie van honderden Palestijnen die afgelopen maand hebben deelgenomen aan de massale golf van protesten. Die was aangewakkerd door de dreigende uitzetting van Palestijnse families in Sheikh Jarrah, politie-invallen in de Aqsa Moskee en de oorlog tegen Gaza.

De politie heeft geprobeerd de operatie neer te zetten als een reactie op zowel joodse als Palestijnse 'relschoppers' en 'criminelen'. Het overweldigende aantal Palestijnen dat is gearresteerd en aangeklaagd, maakt echter duidelijk wie het werkelijke doelwit is. Het politieke oogmerk van deze campagne is ook overduidelijk: het onderdrukken van de massademonstraties en uitingen van burgerlijke ongehoorzaamheid die zijn opgekomen tegen Israels apartheidbeleid – met inbegrip van een succesvolle algemene staking aan beide zijden van de zogeheten Groene Lijn [de bestandslijn tussen Israel en Jordanië van 1949-1967] – in wat wordt omschreven als de 'Intifada van de Eenheid'.

Terwijl Israel zich opmaakt voor een nieuwe coalitieregering – onder leiding van de extreemrechtse Naftali Bennett – gaat de politieoperatie onverminderd door.

Drie redacteuren van +972 Magazine kwamen op het hoogste/dieptepunt van het politieoptreden bijeen om te spreken over hoe het zover heeft kunnen komen, over de synchronisatie van de Palestijnse strijd – van de rivier de Jordaan tot aan de Middellandse Zee – en hoe de Israelische en internationale media van de recente ontwikkelingen verslag hebben gedaan.

Edo Konrad: *Wij bevinden ons op een punt in de tijd waarop de zaken heel snel verschuiven. Wij zitten midden in een grootschalig politieoptreden tegen Palestijnse burgers van Israel, een arrestatiecampagne, na een oorlog tegen Gaza, geweld in het hele land, in Jeruzalem, Sheikh Jarrah, rond de Aqsa Moskee. Laten wij het allereerst hebben over hoe het zover heeft kunnen komen, wat de politie aanduidt met Operatie Recht en Orde, waarbij inmiddels ruim 250 Palestijnse burgers van Israel zijn gearresteerd en bedreigd wordt met de arrestatie van nog honderden andere Palestijnen – nadat de afgelopen weken al zo'n 1500 Palestijnen verspreid over het land in hechtenis zijn genomen. Amjad, laat ik met jou beginnen. Hoe heeft het zover kunnen komen ?*

Amjad Iraqi: Zoals zo vaak in het geval van Israel-Palestina, spelen er hier zaken die eerder onvoldoende onderkend zijn. Terwijl de dynamiek toch tamelijk consistent is. Waarop ik doel, is dat Jeruzalem een van de zwaartepunten in 'het conflict' is en blijft. Het is dan ook niet toevallig dat daar de afgelopen weken de massale protesten en het geweld zijn begonnen.

In wezen vonden er in de stad parallel aan elkaar twee gevechten plaats. Aan de ene kant waren er de opgelegde beperkingen en repressie door agenten van de zogeheten Grenspolitie [volledig toegeruste soldaten] tegen Palestijnen die probeerden hun recht op eredienst en gebruik van de openbare ruimten op het terrein van de Aqsa Moskee, in de moskee zelf evenals bij de Damascus-Poort in de Oude Stad te verdedigen. De Israelische autoriteiten legden daarbij willekeurige beperkingen aan Palestijnen op, wat uiteindelijk is uitgedraaid op verzet daartegen en op de gewelddadige onderdrukking daarvan.

Aan de andere kant was er de strijd in Sheikh Jarrah – een van de Palestijnse wijken van de stad die te maken heeft met huisuitzetting en verdrijving van zijn bewoners.

Wat er gebeurde, was in die zin uitzonderlijk, dat deze twee strijdpunten zich vrijwel gelijktijdig manifesteerden. Daarbij zijn de Israelische autoriteiten op beide fronten zwaar over de schreef gegaan.

Toen de confrontaties met elkaar verweven raakten, heeft dit op zijn beurt nieuwe schokgolven veroorzaakt, nieuwe energie vrijgemaakt – niet alleen onder Palestijnen in Jeruzalem, maar onder Palestijnen in het algemeen. Wij zagen Palestijnse burgers van Israël – 20 procent van de totale bevolking – op diverse manieren protesteren. Zij gingen in groten getale de straat op om de Palestijnen in Jeruzalem te steunen en om in verzet te komen tegen wat de Israelische politie in de stad aan het doen was.

Daarbij voegden zich Palestijnen uit de bezette Palestijnse Gebieden, uit de diaspora en bondgenoten van de Palestijnen elders in de wereld. Er was sprake van een plotselinge heropleving van verzet, die zich de afgelopen twintig jaar niet meer had voorgedaan – in elk geval niet op deze schaal.

Er is veel protest en verzet losgekomen, wat door de Staat over de hele linie met verhoogde repressie en geweld is beantwoord. Dat protest en verzet is inmiddels uitgedraaid op massale arrestatie door de politie van Palestijnse burgers – de vooralsnog laatste fase in een campagne van onderdrukking. Tegelijk schoot het Israelische leger met scherp op Palestijnse demonstranten op de Westelijke Jordaanoever. En natuurlijk bombardeerden Israelische F-16's op grote schaal Gaza, nadat HAMAS naar aanleiding van de protesten in Jeruzalem had besloten militair in te grijpen in de vorm van het afschieten van raketten op Israël.

Op het eerste gezicht lijkt het hier te gaan om gefragmenteerde episoden. In werkelijkheid zijn zij alle met elkaar verbonden. Het is zowel de synchronisatie van het geweld van de Staat Israël om de Palestijnen – waar ook – terug in hun hok te jagen, als de synchronisatie van het verzet van Palestijnen – tot over de Groene Lijn, ongeacht staatsburgerschap of geografie – om terug te slaan.

Edo Konrad: *De afgelopen weken hebben wij gezien hoe Palestijnen in het hele gebied, zowel in de bezette Palestijnse Gebieden als in Israël, voor het eerst sinds lange tijd eensgezind tegen het geweld in Jeruzalem, in Gaza en in Israël in opstand zijn gekomen.*

Eén van de sleutelmomenten in die opstand was de algemene staking van 18 mei, waaraan Palestijnen uit het hele politieke spectrum en in het hele gebied hebben deelgenomen – zij gingen niet naar het werk, zij organiseerden culturele en politieke activiteiten in hun steden en dorpen. Henriette, jij was op de dag van de algemene staking in Haifa. Wat heb je daar gezien en gehoord ?

Henriette Chacar: Het was allemaal erg inspirerend. Ik kwam 's morgens in de wijk Wadi Nisnas aan. Daar speelde al een bandje en midden op straat dansten er mensen. Er waren kinderen die samen met hun ouders een muurschildering aanbrachten. In de middag was er een workshop 'ken je recht', die door een vrijwilliger – een advocaat – werd gegeven. Het herinnerde ons eraan, dat ondanks alle pogingen van Israël om ons te scheiden van de Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever en in Gaza, ondanks alle pogingen van Israël om ons Palestijnse erfgoed uit te wissen, de mensen zich zeer bewust van hun Palestijnse identiteit zijn gebleven. Het gaat hier om derde- en vierde-generatie Palestijnen van Al-Nakba [de Catastrofe van 1948] die zichzelf nog altijd als Palestijn/Palestijnse definiëren en die nog altijd over de bevrijding van Palestina spreken – ongeacht enkele nachten van terreur in hun straten.

Edo Konrad: *Een van de dingen die hieruit is voortgekomen, is wat wel is aangeduid met de 'Intifada van de Eenheid', waarin Palestijnen uit de bezette Palestijnse Gebieden en uit Israël zich met elkaar verbinden en zeggen dat de bestaande 'grenzen' kunstmatig zijn, dat deze er niet toe doen, dat wij allemaal verenigd zijn in één strijd tegen de onderdrukking door de Staat Israël, tegen kolonialisme en tegen apartheid. Amjad, kan jij ons daarover wat meer achtergrond geven ? Want het is niet de eerste keer in de geschiedenis dat Palestijnen uit het hele gebied zich in protest hebben verenigd. Ditmaal lijkt het er echter op dat wij getuige zijn van een van de krachtigste momenten in termen van Palestijnse eenheid die wij ooit hebben gezien.*

Amjad Iraqi: Wat steeds weer verduidelijkt moet worden, is dat het voor de Palestijnse burgers van Israël die binnen Israelische structuren leven, nooit heeft betekend dat zij op de een of andere manier hun Palestijnse identiteit zijn vergeten of dat die is uitgewist. Dat besef en dat bewustzijn zijn altijd gebleven.

Het is niet de eerste keer dat Palestijnen in Palestina'48/Israel op deze wijze naar buiten treden. De Tweede Intifada [vanaf 2000] was daarvan al een duidelijk voorbeeld. In het achterliggende decennium zijn zij ook massaal in het geweer gekomen tegen het Praver Plan, dat beoogde bedoeïenen van hun grond in de Naqab/Negev te verdrijven. Eveneens tijdens de Gaza-Oorlog van 2014 waaraan nog het levend verbranden van Mohammad Abu Khdeir [door joodse extremisten] in Jeruzalem vooraf was gegaan. En opnieuw tijdens de Grote Mars van de Terugkeer in Gaza vanaf 2017. Dit zijn episodes waarin Palestijnen krachtige uitingen van eenheid en van synchronisatie hebben laten zien.

Wat het ditmaal zo buitengewoon maakt, is de omvang waarin eenheid en het op elkaar afstemmen zich over het land hebben verspreid. Wat daarnaast opvalt, is dat de protesten en het verzet vrijwel volledig door jonge activisten worden geleid. Sommigen hebben niet eerder in hun leven aan zoiets deelgenomen. En nu gaan zij de straat op en scanderen de leuzen voor Palestina, Sheikh Jarrah en voor Jeruzalem.

Edo Konrad: *In tegenstelling tot de oude politieke garde en het Hoge Vervolgcomité voor Arabische Burgers van Israel die vroeger in dit soort zaken de leiding namen.*

Amjad Iraqi: Zeker, vooral in Palestina'48. Het klinkt wellicht wat sterk, maar deze protesten zijn in menig opzicht evenzeer een daad van verzet tegen het traditionele leiderschap als tegen de Staat Israel. En daar is een goede reden voor. Er bestaat bijvoorbeeld veel ontgoocheling over de Palestijnse politieke partijen die aan de algemene verkiezingen in Israel deelnamen. De Gezamenlijke Lijst kwam daarbij afgelopen jaar nog als de derde partij in de Knesset [na Likod van Benjamin Netanyahu en Blauw & Wit van Benny Gantz], om vervolgens door de Israelische politieke partijen genegeerd te worden. Het zogeheten Hoge Vervolgcomité voor Arabische [Palestijnse] Burgers van Israel wordt gezien als een orgaan dat wordt geleid door Palestijnse ooms van boven de 50 die de gemeenschap niet langer vertegenwoordigen.

Edo Konrad: *Zij zijn een overkoepelend politiek lichaam dat geacht wordt de belangen van de Palestijnen in Israel te behartigen.*

Amjad Iraqi: Klopt. Bij de protesten zie je jonge Palestijnse activisten de straat opgaan die roepen:

'Wij willen de mantel van de beweging overnemen, wij zijn klaar met de oude manier van werken.' Daarbij gaat het om de wijze van werken zoals die afgelopen twee, drie decennia is gepraktiseerd: een groot deel van de traditionele leiding spreekt nog altijd de oude taal van een minderheid en zij meent binnen het Israelische politieke en juridische systeem te moeten werken. Over deze kwestie is ongetwijfeld een genuanceerd debat mogelijk en voor Palestijnse burgers zullen er grijze zones blijven bestaan. Maar door de straatprotesten, specifiek die rond Jeruzalem, door aan te dringen op een algemene staking waarover Henriette het zojuist al had, door aan te dringen op een algemene staking van de rivier de Jordaan tot aan de Middellandse Zee en voor iedere Palestijn binnen en buiten Palestina – dan hebben wij het echt over totaal iets anders dan wat wij bij vorige gelegenheden hebben gezien.

Ik onderschrijf geheel wat Henriette eerder zei – de trots, de vreugde en de eensgezindheid waarmee dat alles naar voren kwam, was ongelooflijk. Er was een Manifest van de activisten [zie elders in dit dossier; red.] waarin gesproken werd over de 'Intifada van de Eenheid'. Dat alleen al is een grote overwinning in deze opstand. Die overwinning zou best van korte duur kunnen zijn. Maar ook in dat geval is er een overwinning behaald – door de Palestijnen in het debat opnieuw centraal te stellen op een moment dat iedereen dacht dat de Palestijnse zaak afgeschreven was: met de zogeheten 'normaliseringsovereenkomsten' tussen Israel en een aantal Arabische staten, met de Verenigde Staten en de Europese Unie die de kwestie Israel-Palestina zijn gaan negeren, met Israel dat zijn apartheidsregime steeds verder verankert. Dat is met de opstand allemaal naar de achtergrond gedrongen. Het feit dat de derde, vierde generatie zich niet alleen net zo sterk maakt voor haar Palestijnse identiteit en daarbij de beschikking heeft over meer middelen – van sociale media tot hogere opleidingsniveaus, plus de overwonnen angst om de straat op te gaan. Natuurlijk zijn er nog veel vragen over hoe wij het momentum vast moeten zien te houden – men beseft heel goed dat protesten alleen niet genoeg zijn – waarbij wij, de jongeren van Palestina, wel zelf willen bepalen hoe wij vanaf hier verder gaan.

Edo Konrad: *Ik denk dat erop gewezen moet worden dat veel hiervan binnen Israel in gang is gezet na gebeurtenissen in de zogenaamde 'gemengde stad' Lydda/Lod – een Palestijnse stad waaruit in*

1948 de meerderheid van de Palestijnse inwoners werd verdreven en vervangen door joodse immigranten [kolonisten] in de nieuw opgerichte Staat Israel. Daar werd een Palestijn – Musa Hassuna – door een joodse Israeli doodgeschoten, tijdens een gewelddadige confrontatie in de context van de gebeurtenissen rond de Aqsa Moskee. Protesten in Lydda uit solidariteit met wat er in Jeruzalem gebeurde.

De begrafenis van Hassuna is in de straten van Lydda op een massaprotest uitgedraaid. De politie probeerde daarbij de rouwenden met traangas uiteen te jagen, waarna de situatie volledig uit de hand is gelopen. Palestijnse burgers staken eigendommen van joodse Israeli's in brand, evenals enkele synagogen, en vielen joodse Israeli's aan. Daarop volgden in het hele land acties van

joods-Israelische bendes. Al met al waren wij getuige van een type geweld dat wij in Israel-Palestina lang niet meer hebben gezien – een type geweld dat naar buiten toe is gericht. Het structurele geweld tegen de Palestijnen heeft zich steeds aan de ogen van het overgrote deel van de joodse Israeli's onttrokken.

Verder moet erop gewezen worden dat joodse Israeli's bij hun geweld tegen Palestijnen vaak de oogluikende steun van de Israelische politie hebben gekregen. Het aantal aanklachten dat is ingediend tegen Palestijnen die aan gewelddadigheden hebben deelgenomen, is veel groter dan het aantal aanklachten tegen joodse Israeli's. Op de nationale televisie zijn beelden vertoond van een lynchpartij van een Palestijn in Bat Yam [een zuidelijke voorstad van Tel Aviv].

Israel-Palestine escalation

Where have protests erupted?

Violent confrontations between Palestinian citizens of Israel and Jewish Israelis have occurred in **several cities inside Israel** as the **Israeli military continues air raids on the besieged Gaza Strip**.

Het betrof hier een taxichauffeur die uit zijn auto was gesleept en in elkaar was geslagen [hij zou de aanval ternauwernood overleven. Na afloop liepen mannen op de aanwezige televisiecamera's toe en pochten: 'Wij hebben dit gedaan.' Kortom zij schepten over deze zeer gruwelijke daad op.

Amjad Iraqi: Lydda is het toneel van de meest extreme confrontatie geweest – van staatsgeweld tot lynchpartijen aan toe.

Edo Konrad: *Er zijn joodse kolonisten van de Westelijke Jordaanoever naar de stad getrokken om de joodse gemeenschap in Lydda 'te verdedigen'. De politie die controle over de stad in handen had genomen en een uitgaansverbod had afgekondigd, liet hen de stad binnenkomen. Onze collega Oren Ziv heeft daarover een aantal artikelen in +972 Magazine gepubliceerd [een daarvan is in dit dossier opgenomen; red.], waarin hij beschrijft hoe joodse kolonisten stenen naar Palestijnen gooien, terwijl de politie tegelijk traangasgranaten op hen afschiet. Dit schaamteloos samenspannen hebben wij veelvuldig op de Westelijke Jordaanoever gezien. Maar niet eerder in Palestina'48. Dat was nieuw en voor veel mensen verbluffend.*

Amjad Iraqi: Het heeft de mythe van co-existentie volledig doorgeprikt. Wij zouden het er eindeloos over kunnen hebben, maar de recente ontwikkelingen in 'gemengde steden' als Lydda, Akka, Haifa en Jaffa hebben goed duidelijk gemaakt hoezeer 'co-existentie' tot recent op Palestijns stilzwijgen gebaseerd is geweest. Want het geweld en de verjoodsing van deze steden door de Staat – vooral door vestiging van joden – is na 1948 nooit is opgehouden. Er was daarom voor Palestijnen reden genoeg voor deze protesten, deze rellen, of hoe je die ook wilt noemen.

Edo Konrad: *Je zegt Palestijns stilzwijgen, bedoel je daarmee het tot zwijgen brengen van de Palestijnen ?*

Amjad Iraqi: Het tot zwijgen brengen van de Palestijnen. Daarbij speelt deels een overlevingsmechanisme. Het is eenvoudig te verklaren waarom wij protesten op een schaal als in de afgelopen weken niet elke dag zien. Het is niet mogelijk om dat 70 jaar lang vol te houden. Wij hebben het over de gebeurtenissen in Lydda gehad. Ik ben erg benieuwd hoe het is

toegegaan in een stad als Jaffa, dat pal naast Tel Aviv ligt [lees: door Tel Aviv is opgeslokt; red.]. Van oudsher is Jaffa een belangrijk centrum van Palestijnse identiteit. Tegelijk leeft het idee dat daar sprake is van co-existentie tussen joodse Israeli's en Palestijnen. Henriette, hoe zie jij de gebeurtenissen daar, hoe moeten wij die interpreteren, wat heb je zelf ter plekke gezien ?

Henriette Chacar: Jaffa is een schokkend voorbeeld van hoe het structurele geweld daar voortduurt. Maar ik wil eigenlijk eerst even terugkomen op hoe Edo dit onderwerp introduceerde. Want je had het erover dat het openlijke geweld tussen voor burgers van Israel voor veel mensen verbluffend was. Het zijn niet langer militante groepen die elkaar bestrijden, de Staat Israel of militairen die Palestijnen onderdrukken, maar het zijn burgers die andere burgers bestrijden. Maar dat is alleen verbluffend voor degenen die van de bevoorrechte bevolkingsgroep – joodse Israeli's - deel uitmaken, omdat je geweld hier definieert op een zeer specifieke manier die het eigenbelang dient. Want het is, om maar is wat te noemen, buitengewoon gewelddadig wanneer – met een uitspraak van een rechter in de hand – gezinnen uit hun huizen worden gezet, ook nog eens zonder hen alternatieve huisvesting aan te bieden. Het is verder buitengewoon gewelddadig dat je als Palestijn bevreesd bent om in de openbare ruimte je moedertaal te spreken, omdat je in dat geval mogelijk fysiek wordt aangevallen. Of wanneer je op je werkplek het zwijgen wordt opgelegd. Het is buitengewoon gewelddadig dat je familie verspreid over de hele wereld leeft en je elkaar in Palestina niet kan ontmoeten vanwege het identiteitsbewijs waarover men beschikt. Geweld is kortom voor ons Palestijnen altijd aanwezig. Het gaat erom waarop te letten en hoe dit te beschrijven.

Wij zien het geweld ook in Jaffa. De afgelopen weken was de politie daar zeer nadrukkelijk aanwezig. Ik heb verscheidene keren moeten uitzoeken hoe ik bij het huis van mijn ouders kon komen. Want er waren vliegende controleposten. Er waren diverse gevallen van politieagenten die zonder enige reden zeer agressief zijn opgetreden – niet anders dan omwille van machtsvertoon. Dat kennen wij van de Westelijke Jordaanoever: een beleid gericht op volledige controle, om macht te doen gelden. Wij hebben eerder soldaten horen zeggen dat het doel van hun aanwezigheid in de bezette Palestijnse Gebieden niet is vanwege enige vorm van daadwerkelijke dreiging of geweld,

maar alleen om de burgers te laten voelen dat zij zó door de het Israelische leger onder de voet gelopen kunnen worden.

Edo Konrad: *Ik waardeer de herformulering van het begrip geweld, hoe de bevoorrechte groep geweld begrijpt en wanneer geweld voor ons joodse Israeli's duidelijk is en wanneer niet. Waarover wij het in +972 Magazine eerder hebben gehad, is de rol van de Israelische media en specifiek de Hebreeuwse media, die dit soort zaken versterken: jaren na dato ontdekken wat er werkelijk met Palestijnse burgers is gebeurd, waarbij het inmiddels om oud nieuws gaat. En dat is dan nog zo ongeveer het beste scenario. Het slechtste scenario is gewoon regelrechte ophitsing die wij in het bijzonder bij de elkaar opvolgende oorlogen tegen Gaza hebben gezien. Ik denk dat het van kwaad tot erger is. Het gegeven dat nieuwszenders en presentatoren niet over Gaza wensen te spreken, dan wel onder druk worden gezet om het publiek een bepaald beeld van Gaza voor te schotelen: de Israelische kijker successen tonen, althans zoals de Israelische regering en de legerleiding die definiëren. Kun je iets zeggen over hoe de berichtgeving in de media dit begrip van hoe geweld*

eruitziet, afdwingt en hoe de dominante groep geweld begrijpt, het geweld ziet ?

Henriette Chacar: Wij moeten allereerst vaststellen dat de Israelische media hun taak hier niet naar behoren verrichten. Wij zien dat zij een verlengstuk van de staatspropaganda zijn. Er is de onmiddellijke echo van de lijn van de politie, van de lijn van de militairen. Er wordt onvoldoende eigen onderzoek gedaan. Er is de subtiele manipulatie van Palestijnse burgers. De woede die in Jaffa werd gevoeld, was een afspiegeling van hoe onzichtbaar het kan voelen om in dit land Palestijn te zijn.

Amjad Iraqi: Ik wil inhaken op wat Henriette hier zegt over onzichtbaarheid. Een van de donkere kanten van het Palestijn-zijn is de mate waarin de Israelische maar ook de internationale media, de neiging hebben om over Palestijnen zonder ooit met Palestijnen te spreken. Dat neemt niet weg dat er een groot verschil is in de manier waarop veel buitenlandse media over de situatie hier berichten.

Aan de ene kant zijn er de Palestijnen ter plekke – of het nu activisten zijn, gewone mensen, bewoners, geleerden, noem maar op

Haifa

– die vooral de sociale media gebruiken om hun stem te verheffen, om de feiten ter plekke te documenteren, om mensen te laten zien wat er werkelijk aan de hand is. Dit is niet alleen het geval in Jaffa, waar jij – zo las ik – een familie direct na de brandstichting in hun woning sprak, maar ook in Gaza. In het verleden was het eenvoudigweg zo dat de internationale media de inhoud van het persbericht van het Israelische leger voor waar aannamen.

Dat is niet langer het geval nu Palestijnen uit Gaza *online* beelden plaatsen van mensen die familieleden uit het puin van verwoeste huizen halen – dood of levend, terwijl het leger beweert dat het HAMAS-tunnels bombardeert. De dissonantie tussen wat de Israelische legerleiding zegt en wat Palestijnen en anderen ter plekke aan informatie verzamelen en wereldkundig maken, kunnen journalisten, analisten en beleidsmakers niet langer negeren. Ik denk dat als gevolg hiervan echt veel van de dynamiek en het gesprek eromheen aan het veranderen is.

Ten tweede zag ik persoonlijk dat veel internationale journalisten actief Palestijnen de hand reikten om van hen te horen wat zij over de situatie te melden hadden – heel anders dan in het verleden het geval was.

Edo Konrad: *Serieuw luisteren naar Palestijnse stemmen gebeurt nu dus eindelijk.*

Amjad Iraqi: Zeker, vooral in de Amerikaanse media. Men heeft het erover gehad hoe de Black Lives Matter-beweging – na de moorden op George Floyd en Breonna Taylor – Amerikaanse mediakanalen dwong serieus aandacht te besteden aan de strijd van de zwarten in het land, naar zwarte stemmen te luisteren, kortom dat men niet langer alleen over hen kan spreken, maar dat zij ook zelf aan het woord moeten worden gelaten.

Edo Konrad: *Het recht om te vertellen.*

Amjad Iraqi: Precies, het recht om te vertellen, de ruimte nemen en krijgen om te vertellen. Er is deze keer van de kant van deze media een veel actievere inspanning geleverd om dat te doen. Ik zeg niet dat er hier sprake is van een dramatische ommekeer, maar ik denk wel dat het om een belangrijke ontwikkeling gaat. Dat is beslist de verdienste van Palestijnen die zich inmiddels via alternatieve mediakanalen hebben doen gelden. Het is ook te danken aan al het organiseren dat is gedaan, aan

de onderlinge verbondenheid die verder gaat dan de strijd van de Palestijnen, zoals de gesprekken in de Verenigde Staten en in andere gemeenschappen over de positie van geracialiseerde en onderdrukte groepen, vooral die groepen die zelf staatsgeweld in extreme mate hebben ervaren.

Edo Konrad: *Amjad en Henriette, voordat wij afronden, wil ik vragen waar jullie in dit alles zelf staan? Hoe voelen jullie je, terwijl jullie het allemaal voor jullie ogen zien gebeuren. Welke richting denken jullie dat het opgaat?*

Henriette Chacar: Ik ben nog steeds aan het verwerken wat er allemaal gebeurd is. Ik bedoel, het voelt nog niet alsof het achter ons ligt. Dus probeer ik in contact te blijven met vrienden, familie en bronnen ter plekke om na te gaan welke verhalen volgens hen onderbelicht zijn, welke perspectieven de media volgens hen missen. Want zo zie ik mijn rol als journalist. Dus ja, ik probeer het individueel en collectief te verwerken.

Amjad Iraqi: Ik zit in hetzelfde verwerkingsproces. Op het persoonlijke vlak kan ik de angst en de terreur niet beschrijven die wij hier in Haifa voelden toen wij hoorden over lynchbendes die door Palestijnse wijken in de stad trokken. In Haifa weten wij dat co-existentie een mythe is, maar om de bloeddorstigheid te zien en om de ergste vorm van geweld op straat te zien – dat heeft ons zeer geschokt. Het gaf ons het gevoel dat wij onze huizen moesten gaan verdedigen, dat wij in die positie werden gemanoeuvreed. Het feit dat wij wisten dat de politie de kant van de lynchbendes zou kiezen en net zo goed onze huizen zou kunnen binnenstormen, dat heeft ons erg aangegrepen. Dit komt nog bovenop de massale bombardementen die op Gaza zijn uitgevoerd, het zien van de schaal van het geweld, het kunnen praten met mensen ter plaatse en de gruwel die daar werd gevoeld. Er is een heleboel om te verwerken – en tegelijk stimuleerde het om er op elke mogelijke manier tegen te strijden. Wij schreven, wij deden vrijwilligerswerk, belden, gingen de straat op, wij deden alles wat wij konden. Daarbij werden wij geconfronteerd met grove wreedheden. Dus dat is moeilijk te dragen.

Maar ik moet zeggen dat zelfs nu het wat rustiger is geworden, die twee intense weken erg bevrijdend zijn geweest. Veel Palestijnen hebben een gevoel van bevrijding ervaren. Het feit dat wij op dit punt zijn aanbeland, betekent dat wij de zaken niet langer op de oude manier kunnen doen. De manieren waarop wij vroeger zelfcensuur

bedreven, dat kunnen wij niet langer doen. Ik denk dat Henriette dit onlangs mooi verwoordde, toen zij zei dat het feit dat woorden als 'vestigingskolonialisme' en 'apartheid', waarvan wij weten dat die juist zijn, nu bij de burelen van veel redacties langskomen – tot in de Verenigde Staten toe. Dat betekent iets. Het feit dat Palestijnen onbevreesd en zonder enige terughoudendheid naar buiten treden en zeggen: 'Dit is hoe wij onze strijd verwoorden, dit is hoe wij onze identiteit bevestigen', dat is echt iets buitengewoons. Als je mij een paar weken geleden had gevraagd of ik mij dit had kunnen voorstellen: had iemand dit kunnen voorzien? Ik denk van niet. Er is niets onvermijdelijks aan dit soort bewegingen. Het is niet onvermijdelijk dat de Palestijnse identiteit in staat is om re-mobiliserende kracht te verzamelen. Vooral gericht tegen al die krachten die tegen ons zijn, die proberen om ons het zwijgen op te leggen, ons uit te wissen, ons te vernietigen – ook in het buitenland.

Die twee weken – ook al was het allemaal maar van korte duur – hebben het inspirerende, energie gevende moment gevormd – niettegenstaande alle wreedheid en al het geweld. Verlies de beweging die in gang is gezet vooral niet uit het oog. Verlies de jonge activisten vooral niet uit het oog, die zichzelf op het spel hebben gezet en deze

beweging tot stand hebben weten te brengen. Verlies vooral niet uit het oog dat het Palestijnse verzet wel degelijk bestaat. Ook wanneer er een periode van rust volgt, is er de voortdurende inspanning om ervoor te zorgen dat het verzet opnieuw de kop zal opsteken. Het is aan ons als Palestijnen, aan met ons verbonden joodse Israeli's, aan de bondgenoten in het buitenland, om dat verzet te stimuleren, om te blijven mobiliseren, energie te blijven geven en druk uit te oefenen waar wij kunnen om de realiteit op de grond te veranderen.

bron: +972 Magazine (Tel Aviv), 3 juni 2021

Edo Konrad is hoofdredacteur van +972 Magazine; hij woont in Tel Aviv

Amjad Iraqi is redacteur van +972 Magazine en beleidsanalist bij de denktank Al-Shabaka – The Palestinian Policy Network (Verenigde Staten); hij is een Palestijnse staatsburger van Israël en hij woont in Haifa

Henriette Chacar is adjunct-hoofdredacteur en verslaggever bij +972 Magazine; zij produceert daarvoor ook de podcast; haar familie woont in Jaffa

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

HOOP

Protesten van Palestijnse burgers van Israel wijzen op een groeiend besef van een gezamenlijk te voeren strijd

Maha Nassar

De aandacht van de wereld is opnieuw gevestigd op de beelden van Israelische bombardementen op de Strook van Gaza en het afvuren van raketten door HAMAS op Israel.

Deze volgen op twee weken van protesten in Oost-Jeruzalem tegen pogingen van joodse kolonisten en de Israelische autoriteiten om Palestijnen uit hun huizen in Sheikh Jarrah te zetten. Daarnaast waren er de gewelddadige aanvallen van agenten van de zogeheten Grenspolitie [volledig toegeruste soldaten] op gelovigen op het terrein van de Aqsa Moskee in de Oude Stad van Jeruzalem.

Maar ook elders, in steden in Palestina'48/Israel voltrekt zich een belangrijke – vooralsnog onderbelichte – ontwikkeling. Die kan de manier veranderen waarop hierna over Israel en de Palestijnen zal worden gesproken.

Want sinds 9 mei zijn duizenden Palestijnse staatsburgers van Israel – door joodse Israeli's aangeduid met 'Arabische Israeli's' of 'Arabieren' die een gemeenschap van rond 1,9 miljoen personen vormen – de straat op gegaan om steun te betuigen aan hun mede-Palestijnen in Jeruzalem en in Gaza. Daarbij is er zowel geprotesteerd in de zogeheten 'gemengde steden' (joden/Palestijnen) als Lod (waarvan de Palestijnse naam Lydda is), Haifa en Jafo (Jaffa), als in overwegend Palestijnse steden als Nazareth en Umm al-Fahm.

De omvang en de verspreiding van de demonstraties hebben veel politieke analisten verrast. Zij zagen deze Palestijnen gewoonlijk als onderdeel van de Israelische sociale en politieke structuur. In hun ogen staan Israelische Palestijnen los van Palestijnen die elders leven.

Maar voor mij, als historica die al vele jaren de Palestijnse gemeenschap in Palestina'48/Israel bestudeert, komt de recente wending van de gebeurtenissen geenszins als een verrassing. Palestijnse burgers van Israel hebben een lange geschiedenis van identificatie met hun mede-Palestijnen – zij het zelden in de mate waarin dat nu het geval is.

beleid gericht op isolatie en integratie

Zoals ik in mijn boek *Brothers Apart – Palestinian Citizens of Israel and the Arab World* (Redwood City, CA: Stanford: Stanford University Press, 2017; 288 pp.) heb betoogd, hebben overheidsfunctionarissen sinds de oprichting van de Staat Israel in 1948 geprobeerd onder de Palestijnse minderheid een gevoel van loyaliteit aan de Staat te kweken. Dit was onderdeel van de grotere inspanning van Israel om hen te isoleren van de overgrote meerderheid van Palestijnen die in 1948-1949 uit Palestina'48/Israel verdreven werden of gevlucht zijn voor het geweld van joods-zionistische strijdgroepen.

Deze 'Arabische Israeli's' zijn tussen 1948 en 1966 onder militair bestuur geplaatst. Zij konden niet rechtstreeks contact treden met gevluchte familieleden over de grens. De meesten van hen kregen in 1952 formeel het Israelische staatsburgerschap. Desondanks kregen te maken met een groot aantal discriminerende wetten, die hen bijvoorbeeld de toegang tot hun grond ontzegden en hun economische mogelijkheden evenals hun bewegingsvrijheid sterk beperkten. Hoewel zij deel konden nemen aan verkiezingen, politieke partijen konden oprichten en openbare ambten konden bekleden, creëerde verregaande overheidscontrole – en strenge bestraffing van degenen die de Staat bekritiseerden – een alom heersend klimaat van angst onder de Palestijnen in Israel.

Discriminatie en economische achterstelling zijn aan de orde van de dag gebleven. Palestijnse steden en dorpen in Israel hebben te kampen met woningnood en economische onderontwikkeling. Bij sollicitaties wordt van de kandidaten verwacht dat zij uit bepaalde delen van het land afkomstig zijn en in de Israelische Strijdkrachten hebben gediend – iets wat heel weinig Palestijnse burgers doen. Dat leidt er in de praktijk toe dat Palestijnen overwegend in onzekere, laagbetaalde banen terechtkomen.

Hoewel rechtbanken directe huisvestingsdiscriminatie verbieden, richten joodse

gemeenschappen vaak zelf 'toelatingscommissies' op die Palestijnse burgers effectief uit joodse meerderheidssteden weten te weren.

Deze feitelijke segregatie komt eveneens tot uitdrukking in het Israelische onderwijssysteem. Leerlingen in Palestijnse openbare scholen krijgen per hoofd van de bevolking minder geld toegewezen dan leerlingen van scholen van de joodse meerderheid.

Bovendien staan Palestijnse burgers bloot aan het zogeheten 'stop-and-frisk'-beleid [stop-vraag-en-fouilleer-beleid] van de politie. Veel beroepsbeoefenaars hebben te maken met alledaagse vormen van racisme van de kant van hun joods-Israelische collega's, die zich bijvoorbeeld verbaasd tonen over hun opleidingsniveau.

Palestijnse burgers van Israel protesteren al sinds de oprichting van de Staat tegen al deze praktijken – zij het met terughoudendheid.

In 1964 riep de Palestijns-nationalistische groep Al-Ard (de Grond) op tot 'een rechtvaardige oplossing van de Kwestie Palestina ... overeenkomstig de wensen van het Palestijnse volk'. Meteen daarop werd de groep door de Israelische autoriteiten verboden en werden haar leiders gearresteerd op beschuldiging van het in gevaar brengen van de veiligheid van de Staat.

Palestijnse identiteit centraal

Ondanks de opgelegde beperkingen zijn de uitingen van de Palestijnse nationale identiteit in de loop van de jaren sterker geworden.

Na Israels bezetting van de Westelijke Jordanoever/Oost-Jeruzalem en de Strook van Gaza in 1967 konden Palestijnse burgers van Palestina'48/ Israel en die in de bezette Palestijnse Gebieden in geregeld contact met elkaar komen, in het verlengde waarvan zij een gevoel van gezamenlijke strijd ontwikkelden.

Die gezamenlijke strijd werd duidelijk in oktober 2000, toen duizenden Palestijnse burgers in Palestijnse en in 'gemengde steden' in heel Israel de straat opgingen om de Palestijnen in de bezette Palestijnse Gebieden te steunen in wat zou uitdraaien op de Tweede Intifada (volkopstand). De Israelische politie trad daarbij hard op, schoot dertien ongewapende Palestijnse demonstranten dood en arresteerde ruim 600 van hen. Het idee

dat Palestijnse burgers in Israel ooit volledig gelijk aan joodse Israeli's zouden kunnen worden, werd daardoor verder ondermijnd.

Sindsdien zijn door de Israelische autoriteiten verscheidene initiatieven genomen op het gebied van economische ontwikkeling en het creëren van arbeidsplaatsen binnen de ambtenarij, bedoeld om de integratie van Palestijnse burgers in de Staat te vergroten. Maar deze initiatieven hebben niet veel gedaan aan de discriminatie waarmee Palestijnse burgers te maken bleven krijgen. Bovendien is de verdere verrechtsing in de Israelische politiek gepaard gegaan met een nog explicietere racistische retoriek van vooral extreemrechtse zijde, waaronder de oproep om de Palestijnse burgers uit Israel te verdrijven.

Als reactie daarop zijn meer en meer Palestijnse burgers zich gaan zien als deel van één volk dat zich collectief tegen de koloniale overheersing door joodse kolonisten verzet. Een jonge generatie activisten, georganiseerd in basisorganisaties, heeft daarbij het voortouw genomen – zoals blijkt uit de jaarlijkse herdenking op 15 mei van Al-Nakba – de Catastrofe van 1948 toen Palestijnen massaal verdreven en gevlucht zijn.

Het centraal stellen van de Palestijnse identiteit kwam in maart 2021 tot uitdrukking in de Palestijnse stad Umm al-Fahm. Protesten tegen ogenschijnlijk lokale problemen – misdaad en wapengeweld – kregen al snel het karakter van een manifestatie van Palestijnse nationale identiteit, waarbij demonstranten met Palestijnse vlaggen zwaaiden en Palestijnse liederen zongen.

De meest recente protesten rond Sheikh Jarrah en de invallen in de Aqsa Moskee bevorderen eveneens een gemeenschappelijk beleving van de zaak van de Palestijnen. Bij een demonstratie in de 'gemengde stad' Lydda – enkele kilometers ten zuiden van Tel Aviv – klom een Palestijnse demonstrant een lantaarnpaal in om de daar wapperende Israelische vlag door een Palestijnse te vervangen.

De begrafenis van Moussa Hassoun – een demonstrant uit Lydda die door extreemrechtse joden was doodgeschoten – bracht een menigte van rond 8000 rouwenden op de been. Gewikkeld in een Palestijnse vlag werd hij ten grave ge-dragen. Sindsdien zijn de protesten in die stad verder aangezweld, wat de Israelische [on]veiligheidsfunctionarissen ertoe bracht om de avondklok in te stellen en politieversteking aan te laten rukken.

einde aan de verdeeldheid ?

De huidige protesten lijken aan te geven dat de pogingen van de Israelische autoriteiten om de Palestijnse burgers van Israel te isoleren van de Palestijnen in de bezette Palestijnse Gebieden en van hen die in ballingschap leven, om hen vervolgens in de Staat te integreren, hebben gefaald. Elk hardhandig optreden tegen demonstranten zal Palestijnse burgers daarbij alleen maar verder van die Staat vervreemden.

Beelden waarop te zien is dat politieagenten vreedzame protesten met geweld uiteen slaan, Israelische [on]veiligheidstroepen die in Palestijnse wijken worden ingezet en het optreden van gewapende joodse 'burgerwachten' (bendes) die in 'gemengde steden' Palestijnen aanvallen, zullen het imago van Israel als een koloniale

macht alleen maar versterken – in de hoofden van de gemarginaliseerde Palestijnse minderheid, maar ook in die van de critici van de Staat Israel wereldwijd.

Het zal kunnen leiden tot een nieuwe vorm van mobilisatie van Palestijnen – een die het idee van een gefragmenteerd volk logenstraft en het gehele Palestijnse volk in een gezamenlijke strijd verenigt.

bron: *The Conversation* (Londen), 13 mei 2021

Maha Nassar is universitair hoofddocent aan School of Middle Eastern and North African Studies van de Universiteit van Arizona

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

Ramallah

De Palestijnse opstand: opdeling overstijgen & nieuwe eenheid

Yara Hawari

De huidige opstand van Palestijnen tegen het Israelische koloniale regime in Palestina begon niet in Sheikh Jarrah – de Palestijnse wijk in Oost-Jeruzalem waarvan de bewoners verdrijving uit de wijk boven het hoofd hangt. Hoewel de dreiging van de huisuitzetting van acht families zeker als katalysator voor de massale mobilisatie heeft gefungeerd, is de in gang gezette opstand uiteindelijk een uitdrukking van een gedeelde Palestijnse strijd in het kielzog van ruim zeven decennia zionistisch vestigings-kolonialisme.

Die periode is gekenmerkt door voortgaande verdrijving, grondroof, opsluiting, economische onderwerping en fysiek geweld, gericht tegen Palestijnen. De Palestijnen zijn daarbij onderworpen aan een doelgericht proces van fragmentatie niet alleen geografisch – in getto's, bantoestans en vluchtelingenkampen – maar ook sociaal en politiek.

De eenheid waarvan wij de afgelopen twee maanden getuige zijn geweest – toen Palestijnen uit heel Palestina en daarbuiten ter ondersteuning van de strijd in Sheikh Jarrah de straat opgingen – heeft echter grote vraagtekens geplaatst bij de 'effectiviteit' van die fragmentatie – tot verrassing van zowel het Israelische regime als van de Palestijnse politieke leiding.

Mobilisatie van het volk op deze schaal was decennialang niet meer vertoond, zelfs niet ten tijde van de regering van de Amerikaanse president Donald Trump, die Jeruzalem als de ongedeelde hoofdstad van Israel erkende, de zogeheten 'normaliserings-akkoorden' tussen Israel en enkele Arabische staten faciliteerde en de voortgaande zionistische kolonisatie van de bezette Palestijnse Gebieden alle ruimte gaf.

Naast mobilisatie op straat hebben Palestijnen zich op allerlei creatieve manieren tegen hun onderwerping verzet. Onder andere door het weer oppakken van *grassroot*-campagnes om Palestijnse wijken in Jeruzalem voor verwoesting en etnische zuivering te behoeden, het onder druk zetten van de economie van het Israelische regime in de vorm van een eendaagse algemene staking en – richting de globaliseerde wereld – het voortdurend uitdragen

van een duidelijke boodschap waarin vrijheid en gerechtigheid voor de Palestijnen wordt geëist.

Jeruzalem: katalysator voor eenheid

Zoals in zoveel Palestijnse gemeenschappen worden de bewoners van Sheikh Jarrah al tientallen jaren geconfronteerd met dreigende huisuitzetting en verdrijving. De Palestijnen in Sheikh Jarrah zijn daarbij verwickeld in een langlopende juridische strijd tegen het Israelische regime, in een poging uitzetting te voorkomen, die het uiteindelijke doel van Israel – om Oost-Jeruzalem te verjoodsen – dient.

Eind april 2021 verwierp de districtsrechtbank van Jeruzalem het beroep van de bewoners van Sheikh Jarrah tegen wat de rechtbank 'uitzetting' van acht Palestijnse families noemt en bepaalde dat zij uiterlijk 2 mei hun huizen moesten hebben ontruimd. De gezinnen hebben dit bevel vervolgens genegeerd en hun krachten gebundeld in de 'Red Sheikh Jarrah !'-campagne. Deze campagne die via de sociale media viraal is gegaan, heeft lokaal tot massale mobilisatie geleid en daardoor internationaal grote aandacht getrokken. Dat was niet in het minst omdat het hier in wezen gaat om de Palestijnse litanie van onteigening en verdrijving in een notendop. De massale mobilisatie heeft een krachtige impuls gegeven aan andere campagnes om buurten in Palestina te behoeden voor etnische zuivering en kolonisatie, waaronder Silwan, Beita en Lifta.

De afgelopen twee maanden zijn Palestijnen in alle delen van Palestina voor Sheikh Jarrah de straat opgegaan, inclusief Palestijnen met het Israelische staatsburgerschap in 'gemengde steden' in Palestina'48/Israel als Lydda, Haifa en Jaffa. Die protesten zijn door het Israelische regime met geweld beantwoord – een reactie die maar al te bekend is en daarom niet onverwacht kwam. Zo zijn eerder – in 2000 tijdens de Tweede Intifada – bij protesten al dertien Palestijnse burgers door de Israelische politie doodgeschoten – het dodelijkste optreden sinds de zogeheten Dag van het Land in 1976. Bij pogingen de recente protesten neer te slaan, is het Israelische regime bijgestaan door gewapende groepen joodse kolonisten die

Palestijnse burgers aanvielen en hun huizen, auto's en bedrijven vernielden.

Het zijn echter de botsingen tussen Palestijnse demonstranten en agenten van de zogeheten Grenspolitie [volledig toegeruste soldaten] in en bij de Aqsa Moskee geweest, die in de internationale media veel aandacht hebben gekregen. Dat was vooral omdat deze in 2017 ook al het strijdtoneel is geweest van succesvolle massaprotesten tegen de plaatsing van detectiepoortjes bij de ingang van het terrein waarop de Aqsa Moskee zich bevindt. Bij de recente botsingen drongen agenten van de Grenspolitie zelfs de Aqsa Moskee binnen [na Mekka en Medina de derde heilige plaats in de islam]. Honderden Palestijnse gelovigen raakten bij die aanval gewond door rubberkogels, traangas en knal- en flitsgranaten.

Na deze aanval en de voortgaande politiek van etnische zuivering door het Israelische regime in Palestijns Oost-Jeruzalem, nam de HAMAS-regering in de Strook van Gaza wraak door raketten op de stad af te vuren. Vervolgens is Gaza elf dagen lang door de Israelische luchtmacht en artillerie gebombardeerd. Daarbij zijn in totaal rond 250 Palestijnen, onder wie 66 kinderen, om het leven gekomen. Ondanks beweringen van het Israelische regime dat alleen de militaire infrastructuur van HAMAS doelwit vormde, werden bij de bombardementen en beschietingen vitale civiele infrastructuur, hele wooncomplexen en zelfs mediatoerens in puin geschoten. Michelle Bachelet, de VN-Hoge Commissaris voor de Mensenrechten, heeft al gezegd dat deze bombardementen op Gaza mogelijk een oorlogsmisdaad zijn.

druk op economie van het Israelische regime uitoefenen

Terwijl Gaza werd beschoten, is de mobilisatie aan de basis in andere delen van Palestina doorgegaan. Op 18 mei riepen de Palestijnen op tot een eendaagse algemene staking – wellicht een van de grootste uitingen van collectieve eenheid in jaren. De staking werd gesteund door het zogeheten Hoge Vervolgcomité voor Arabische Burgers van Israel en later ook door het Palestijns Nationaal Gezag (PNA) op de Westelijke Jordanoever. Maar het waren de mensen aan de basis die het verhaal naar hun hand zetten door middel van verklaringen in het Arabisch en het Engels, waarin werd opgeroepen tot brede deelname en internationale steun: 'Vanuit Jeruzalem en gericht aan de hele wereld, doen wij een oproep tot het verlenen van steun, om zo het

momentum dat dit ongekende volksverzet heeft gecreëerd, vast te kunnen houden,' zo werd in een van de verklaringen gesteld.

De staking was georganiseerd als reactie op de aanvallen op Gaza en de strijd in de straten van Jeruzalem. Daaraan is breed gehoor gegeven, ook door Palestijnen met het Israelische staatsburgerschap, die zo hun verbondenheid met de strijd van Palestijnen in Gaza en Jeruzalem bevestigden. De staking was bedoeld om duidelijk te maken dat Palestijnen in staat zijn de economie van het Israelische regime onder druk te zetten. Met 20 procent van de bevolking van Israel vormen Palestijnen met het Israelische staatsburgerschap een groot deel van de beroepsbevolking. Zo is in Israel 24 procent van het verplegend personeel en 50 procent van de apothekers Palestijn.

Ook de Israelische bouwsector draait grotendeels op Palestijnse arbeidskrachten, voornamelijk afkomstig van de Westelijke Jordanoever – naast op Palestijnse staatsburgers van Israel. Aan de staking is door vrijwel alle Palestijnse handarbeiders deelgenomen, wat betekende dat de industriële sector een dag lang stil kwam te liggen. Palestijnse vakbonden kwamen voorafgaand aan de staking bijeen en riepen hun internationale collega's op om solidair met hen te zijn en actie te ondernemen tegen de Israelische onderdrukking. Daaraan is onder meer gevolg gegeven door dokwerkers in de Italiaanse haven Livorno, die weigerden Israelische wapens en explosieven op schepen te laden. Daarbij verklaarden zij dat: 'De haven van Livorno zal niet medeplichtig zijn aan het afslachten van Palestijnen'.

De protesten werden in de dagen na de algemene staking voortgezet, zij het op kleinere schaal en met minder media-aandacht. Niettemin heeft deze een vonk doen overslaan en is de aandacht voor economische onderdrukking een belangrijk thema geworden. Voortbouwend op het succes van de staking, werd enkele weken later een campagne gelanceerd om economische koopkracht van Palestijnen te bevorderen. Onder de vlag van de 'Week van de Palestijnse Economie' werd benadrukt dat, ondanks de economische wurggreep waarin het Israelische regime de Palestijnen heeft, zij collectief nog altijd koopkracht hebben. Deze retoriek roept herinneringen op aan de Eerste Intifada [1987-1993], toen populaire door middel van initiatieven als de coöperatieve beweging en de oproep tot

boycot van Israelische producten de economische ondergeschiktheid en afhankelijkheid van de Palestijnen van het Israelische regime aan de kaak werd gesteld.

Het zionistische koloniale project heeft de Palestijnse economie die door de stichting van de Staat in 1948 toch al in duigen lag, vervolgens doelgericht ondergeschikt gemaakt aan de Israelische. Nadat het zionistische regime het grootste deel van de landbouw- en productiesectoren in handen had gekregen, sloot het de Palestijnen uit van de meeste sectoren van de nieuwe economie. Die politiek kreeg na de Juni-Oorlog van 1967 eveneens haar beslag op de Westelijke Jordaanoever en Gaza, toen deze gebieden onder Israelische militaire bezetting kwamen.

Een serie overeenkomsten in het kader van de zogeheten Oslo-Akkoorden van het begin van de jaren negentig bracht de Palestijnen een nog sterker economisch keurslijf, waarbij de directe en indirecte controle over de Palestijnse economie in feite aan het Israelische regime werd overgedragen. Die akkoorden versterkten ook de sociale fragmentatie van de Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever en in Gaza. Terwijl sommigen beweerden dat de economische protocollen elke Palestijn economische welvaart zou brengen, voedden zij in werkelijkheid vriendjespolitiek van de nieuw Palestijnse leiding – georganiseerd in het Palestijns Nationaal Gezag (PNA – als gevolg waarvan de welvaarts kloof en de sociaaleconomische tegenstellingen alleen maar verder zijn toegenomen.

De 'Week van de Palestijnse Economie' moedigde in de diverse delen van het gekoloniseerde Palestina – van Haifa tot Ramallah en verder – activiteit aan door lokale Palestijnse producten te promoten – als alternatief voor Israelische producten die de markt met hun overvloed en concurrerende prijzen monopoliseren. Op deze wijze droeg de 'Week van de Palestijnse Economie' een meer holistische visie uit van koloniale overheersing die met kapitalisme verweven is en waarbij economische bevrijding een cruciaal aspect is van de bredere nationale bevrijding.

de 'Intifada van de Eenheid'

Nadat het 'staakt-het-vuren' tussen Israel en HAMAS op 21 mei was ingegaan, is de aandacht van de internationale media voor de opstand afgezwakt. Discussies over de wederopbouw van

Gaza hebben sindsdien het nieuws gedomineerd. Ondanks de grootschalige verwoestingen en het grote aantal slachtoffers beschouwen veel Palestijnen het resultaat van de militaire confrontatie als een overwinning voor HAMAS.

Het is echter van belang om te benadrukken dat de opstand die weken vóór de bombardementen op Gaza begon, verder gaat dan HAMAS en een verhaal over overwinning. Zoals een Palestijnse collega in Gaza tegenover deze auteur opmerkte: 'Deze keer voelde het anders in Gaza. Deze keer hadden wij het gevoel dat wij er niet alleen voor stonden.' En inderdaad, gezien de massamobilisatie in alle delen van Palestina en de heropleving van de *grassroot*-verbanden tegen de achtergrond van de opgelegde fragmentatie, is deze nieuwe opstand terecht de 'Intifada van de Eenheid' genoemd.

Rondom de algemene staking is een manifest met de titel '*Manifest van Waardigheid en Hoop van de Intifada van de Eenheid*' online gepubliceerd [zie de integrale tekst daarvan elders in dit dossier; red.], waarin de afwijzing van de opgelegde fragmentatie wordt verwoord:

Wij zijn één volk en één samenleving in heel Palestina. Zionistische strijdgroepen hebben met geweld de meeste van onze mensen verdreven, onze huizen gestolen en onze dorpen met de grond gelijk gemaakt. De zionisten waren vastbesloten om degenen die in Palestina achterbleven uiteen te drijven, te isoleren in versnipperde geografische gebieden en tot onderling verschillende en verspreide samenlevingen om te vormen, waarbij elk van die samenlevingen gescheiden van elkaar in één grote gevangenis is komen te leven. Dit is de manier waarop de zionisten ons controleren, onze politieke wil afzwakken en ons verhinderen een gezamenlijke strijd tegen het racistische, koloniale, zionistische systeem in heel Palestina te voeren.

Het manifest gaat verder in op de verschillende geografische fragmenten van het Palestijnse volk: de 'burgerschapsgedwongen' (Palestina'48/Israel); de 'Oslo-gevangenis' (Westelijke Jordaanoever); Jeruzalem dat aan verjoodsing blootstaat; Gaza dat wreed belegerd wordt; en tenslotte de Palestijnen in ballingschap. Het opdringen van deze gekoloniseerde geografie aan Palestina – geschraagd met betonnen muren, hekken, prikkeldraad, *checkpoints* en omheinde joodse nederzettingen, heeft ervoor gezorgd dat

Palestijnen van elkaar gescheiden en geïsoleerd leven.

Zoals in het manifest wordt opgemerkt, is dit niet onvermijdelijk geweest of toevallig gebeurd. Integendeel, dit is de doelbewuste verdeel-en-heers-politiek van het zionistische regime om de gezamenlijke, antikoloniale strijd van Palestijnen te ondermijnen. Palestijnen hebben zich daarbij niet passief opgesteld. In de loop der jaren hebben veel *grassroot*-groepen zich ingespannen om de fragmentatie te overstijgen. Daaronder verscheidene protestbewegingen van jongeren die in 2011 herstel van politieke eenheid tussen de Westelijke Jordaanoever en Gaza eisten; de anti-Praver Plan-demonstraties van 2013 tegen het Israelische beleid om de bedoeïenen in de Naqab/ Negev etnisch weg te zuiveren; de campagne voor het opheffen van de sancties die door de PNA aan Gaza zijn opgelegd; enzovoort.

Meer recentelijk hebben Palestijnse vrouwen Tal'at (Naarbuiten Treden) opgericht, een radicaal-feministische groep die – naast vele andere zaken – de bestaande geografische scheiding wil

overstijgen door te benadrukken dat de bevrijding van de Palestijnen ook een strijd van feministen is. De uitingen van Palestijnse eenheid waarvan wij momenteel getuige zijn, zijn het resultaat van al deze voortdurende pogingen om de gezamenlijke Palestijnse strijd nieuw leven in te blazen.

Dit alles is in het internationale *discours* nauwelijks onderkend. Het zich ontrollende geweld in Palestina'48 is veelal misleidend aangeduid als intercommunaal geweld op de rand van 'een burgeroorlog tussen Joden en Arabieren [Palestijnen]' (die 'Arabieren' worden zo duidelijk onderscheiden van Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever, Jeruzalem en Gaza). Dit alles gaat geheel voorbij aan de realiteit van apartheid, waarbij joodse en Palestijnse staatsburgers van Israel een totaal gescheiden en ongelijkwaardig leven leiden.

Het is de erfenis van een decennia-oude tendens om naar Palestijnen met het Israelische staatsburgerschap te verwijzen als 'Israelische Arabieren', in een poging om hen los te koppelen van hun Palestijnse identiteit. In het gunstigste

Haram al-Sharif

geval wordt hun situatie in de *mainstream*- media afgeschilderd als het uitzonderlijk geval van een minderheidsgroepering die wordt gediscrimineerd door de joodse meerderheid – in plaats van als de inheemse overlevenden van de etnische zuivering van 1948 die zich blijven verzetten tegen koloniale verwoesting en vernietiging. Dat de recente protesten in Palestina'48 geen afzonderlijke ontwikkeling was, maar als onderdeel van een veel grotere, gezamenlijke Palestijnse kwam ook tot uitdrukking in dat de meeste demonstraties zeeën van Palestijnse vlaggen waren en dat er onmiskenbaar Palestijnse liederen werden gezongen.

De achterliggende decennia is ook Gaza in de *mainstream*-vertogen geleidelijk losgekoppeld van de algehele Palestijnse strijd, waarover wordt gesproken als zou het hier om een aparte kwestie gaan – losstaand van de rest van gekoloniseerd Palestina. Vaker wèl dan niet worden de steeds terugkerende bombardementen van het Israelische regime neergezet als een oorlog tussen Israel en HAMAS – wat een vertekend beeld geeft dat opzettelijk de aandacht afleidt van het feit dat Gaza wel degelijk de spil van de strijd van de Palestijnen is.

eenheid tegen alle verwachtingen in

Hoewel de mobilisatie en de omvang van de deelname van Palestijnen de afgelopen weken indrukwekkend is geweest, was en is de prijs van deze opstand hoog. Naast het geweld in Gaza zijn Palestijnen elders in het gekoloniseerde Palestina slachtoffer geworden van politie- en legergeweld en van arrestaties. In de afgelopen weken zijn in het kader van de 'Operatie Recht en Orde' van het Israelische regime duizenden Palestijnse burgers van Israel gearresteerd, van wie de meesten jonge mannen uit de arbeidersklasse zijn. Het Israelische regime gebruikt deze massa-arrestaties als een vorm van collectieve straf om Palestijnse gemeenschappen te intimideren en angst aan te jagen.

Op de Westelijke Jordaanoever is de PNA nog steeds volop betrokken bij de 'veiligheidscoördinatie' met het Israelische regime en heeft zelf verscheidene activisten gearresteerd die bij de protesten betrokken waren. De arrestatie van politieke activisten, vooral van degenen die kritiek op de PNA hebben, is niet nieuw. Het volgt

een patroon van politieke repressie op zowel de Westelijke Jordaanoever als in Gaza. Zo hebben [on]veiligheidstroepen van de PNA 24 juni jl. een prominente activist en criticus van de PNA – Nizar Banat – gearresteerd en daarbij zoveel geweld gebruikt dat hij is overleden. Sindsdien zijn Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever de staart opgegaan waarbij zij het vertrek van het regime van PNA-president Mahmoud Abbas eisten. Deze protesten zijn steeds met bruto geweld beantwoord. Dat was op zich niet verrassend. De PNA is erom berucht dat het met gewelddadige intimidatie de macht in handen probeert te houden.

De door FATAH gedomineerde PNA op de Westelijke Jordaanoever is door de opstand volledig buitenspel gezet, in scherp contrast met het overwinningsverhaal van HAMAS. Toch heeft de opstand méér duidelijk gemaakt dan de groeiende irrelevantie van de PNA en de strijd om legitimiteit en macht tussen de twee dominante Palestijnse bewegingen/partijen. Want deze heeft getoond dat een gedecentraliseerd leiderschap aan de basis zich organisch kan ontwikkelen, buiten de corrupte politieke instellingen om. Het heeft ook getoond dat de Palestijnen reikhalzend uitzien naar gezamenlijke mobilisatie.

Het momentum voor de opstand houdt vooralsnog aan en het gevoel van eenheid groeit ondanks de afgenomen media- en internationale aandacht. Er is dan ook inderdaad iets veranderd: de Palestijnen eisen een gezamenlijk verhaal en een gezamenlijke strijd op – van de Jordaan tot aan de Middellandse Zee. Daarmee onderstrepen zij dat het hier gaat om één enkel regime van onderdrukking, ook al manifesteert dat zich in de gefragmenteerde Palestijnse gemeenschappen op verschillende manieren. En tenslotte heeft de huidige opstand – net als de opstanden daarvoor – opnieuw bevestigd dat het volk de macht heeft waarmee de bevrijding van de Palestijnen moet en zal worden verworven.

bron: *Al-Shabaka* – The Palestinian Policy Network (Verenigde Staten), 29 juni 2021

Yara Hawari is senior analist van *Al-Shabaka*

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

Washington heeft joods-Israelisch extremisme mogelijk gemaakt

Khaled Elgindy

Het gedogen van geweld tegen Palestijnen zal dit geweld alleen maar aanwakkeren.

Twee weken geleden werd Jeruzalem opgeschrikt door geweld toen bendes joodse rechtsextremisten door Palestijnse wijken van Oost-Jeruzalem stormden onder het scanderen van de leus 'dood aan de Arabieren !'. Op hun weg door de stad gooide de meute stenen naar Palestijnse huizen en viel zij voorbijgangers aan waarvan werd vermoed dat zij Palestijn of links waren. Zij hielden zelfs auto's staande langs de belangrijkste noord-zuid snelweg die het Israelische West-Jeruzalem scheidt van het bezette Oost-Jeruzalem, om te controleren of de bestuurders joden of Palestijnen waren. De laatste categorie stond doorgaans een afranseling te wachten.

De onrust begon op 13 april – rond het begin van de Ramadan – toen de Israelische autoriteiten de trappen naar de iconische Damascus-Poort in de Oude Stad in Palestijns Oost-Jeruzalem afsloten. Deze schijnbaar willekeurige maatregel leidde tot dagenlange botsingen tussen Palestijnse demonstranten en agenten van de zogeheten Grenspolitie [volledig toegeruste soldaten].

De sluiting raakte in het bijzonder een gevoelige snaar bij de Palestijnen in Oost-Jeruzalem, die al vele jaren slachtoffer zijn van marginalisering en de-nationalisatie door een reeks van maatregelen van de Israelische autoriteiten. Voor hen blijft nog maar weinig ruimte over in een stad waar het systematisch ontmantelen van Palestijnse nationale, burgerlijke en culturele instellingen regeringsbeleid is.

Het politieoptreden was, zoals te verwachten viel, eenzijdig gericht: het resulteerde in de arrestatie en afranseling van talloze Palestijnse jongeren, terwijl joodse aanvallers grotendeels ongemoeid werden gelaten. De Israelische minister van Openbare Veiligheid Amir Ohana – lid van Likod van [de inmiddels voormalige] premier Benjamin Netanyahu – veroordeelde de aanvallen van Palestijnen op joden, maar maakte geen melding van joodse extremisten die Palestijnen in Jeruzalem aanvielen. De beelden deden denken aan de golf aanvallen eerder dit jaar door

extremistische joodse kolonisten op Palestijnen op de bezette Westelijke Jordaanoever, waarbij Israelische soldaten veelal werkeloos stonden toe te kijken.

De reactie van Washington op het geweld was opmerkelijk lauw. Terwijl joodse extremisten Palestijnen in Jeruzalem aanvielen, kwam het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken met een nietszeggende verklaring in de trant van 'waar twee kijven, hebben twee schuld' en waarin het in algemene bewoordingen 'de retoriek van extremistische demonstranten die haatdragende en gewelddadige leuzen scanderen' afwees en opriep tot kalmte – zonder de werkelijke extremisten of hun slachtoffers te benoemen. Het was verder opvallend dat nauwelijks één lid van het Congres zelfs maar een algemene veroordeling kon opbrengen van het geweld van joodse extremisten, vooral gezien het feit dat zij van oudsher Palestijns geweld luidkeels aan de kaak stellen. Maar verbazingwekkend is het eigenlijk niet. Washington blijft de groeiende trend van het al dan niet religieus rechtsextremisme in de Israelische samenleving en politiek volledig ontkennen – een realiteit die het extremisme zowel mogelijk heeft gemaakt als heeft aangewakkerd.

De belangrijkste aanstokers van de extremistische menigte in Jeruzalem waren leden van Lehava [Hebreeuws acroniem van Voor het Voorkomen van Assimilatie in het Heilige Land] – een organisatie die joodse suprematie in het vaandel heeft staan en die in het afgelopen decennium steeds actiever is geworden. Opgestoot door extremistische Knesset-leden [parlementsleden] als Itamar Ben-Gvir en Bezalel Smotrich van respectievelijk de partij Otzma Yehudit (Joodse Macht) en de Partij voor Religieus Zionisme, gingen Lehava-bendes de straat op om, in hun woorden, 'de joodse waardigheid te herstellen' door Palestijnen en linkse joden aan te vallen.

Zowel Lehava als Otzma Yehudit vinden hun inspiratie in de leer van Me'ir Kahane, de in Brooklyn geboren extremistische rabbijn die Israelisch politicus werd en die onder meer opriep tot de verdrijving van de Palestijnen uit Israel.

Vóór zijn gewelddadige dood in 1990 werden Kahane's politieke partij, bekend onder de naam Kach, evenals de verscheidene uitlopers daarvan, in Israël bij wet verboden wegens het aanzetten tot racisme, en door het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken aangemerkt als een Foreign Terrorist Organization.

Maar het ergste moet misschien nog komen. Joodse extremisten zijn van plan om hun jaarlijkse Jeruzalem Dag-provocatie bij de Aqsa Moskee, op Laylat al-Qadr (Waardevolle Nacht – de 27^e nacht in de vastenmaand Ramadan) te doen plaatsvinden. Daar bij die heilige plaats worden zo'n 25.000 deelnemers verwacht, waar zich tezelfdertijd gewoonlijk grote aantallen Palestijnse moslims verzamelen om er te bidden in de laatste dagen van de Ramadan [vanwege opgelopen spanningen is de mars uiteindelijk op last van de Israelische autoriteiten afgelast, maar deze heeft later in afgeslankte vorm alsnog doorgang kunnen vinden; red.].

De Israelische politiek schuift al jaren gestaag naar rechts op – een trend die bij elke verkiezingsronde duidelijker wordt. Zonder de polariserende invloed van Netanyahu zou de huidige Knesset een solide rechtse meerderheid hebben van minstens 72 van de 120 zetels. Het feit dat Israël de afgelopen twee jaar voortdurend in de verkiezingsmodus heeft gestaan – waarbij Netanyahu vecht voor zijn politieke leven – heeft de greep van rechts op de Israelische politiek alleen maar versterkt.

Zowel in Washington als in Israël is de conventionele opvatting dat links in Israël gedecimeerd werd door het intense geweld van de Tweede Intifada – de Palestijnse volksopstand die duurde van 2000 tot begin 2005. Maar de opkomst van (extreem-)rechts in Israël is al veel langer aan de gang [een belangrijk markeringspunt is verkiezingsoverwinning van Likod in 1977 geweest, waarna Menachem Begin als premier aantrad; red.].

Sinds Netanyahu, na een periode als premier in de jaren negentig, in 2009 opnieuw aan de macht is gekomen, zijn opeenvolgende Israelische regeringen steeds verder naar rechts opgeschoven. Daarvan was vooral sprake toen de premier meer en meer afhankelijk werd van de groeiende invloed van extreemrechtse en pro-nederzettingen partijen om een door hem geleide regeringscoalitie tot stand te kunnen brengen/te kunnen houden. Het was Netanyahu zelf die *deals* sloot die de tot dan toe buitengesloten kahanisten in 2019 en 2021 terug in de Knesset hebben gebracht. Extremisten die ooit naar de marge van de Israelische politiek waren

verbannen, bekleden inmiddels belangrijke posities in parlement en kabinet.

De Israelische publieke opinie vertoont vergelijkbare trends. Uit een peiling van het Pew Research Center uit 2016 bleek dat 48 procent van de joden in Israël het eens is met de stelling dat '[de] Arabieren [Palestijnen] uit Israël moeten worden verdreven of gedeporteerd'. De steun hiervoor was vooral hoog onder orthodoxe (71 procent) en ultra-orthodoxe (59 procent) bevolkingsgroepen. Dit groeiende anti-liberalisme kwam verder tot uitdrukking in de goedkeuring door een meerderheid in de Knesset van de zogeheten Wet op de Joodse Natie-Staat van 2018 – een quasi-grondwettelijke maatregel die bepaalt dat het recht op zelfbeschikking in Israël alleen voor joden is weggelegd. Op grond van die wet werd de status van de 1,9 miljoen Palestijnse staatsburgers van Israël als tweederangsburgers bevestigd. Om nog maar te zwijgen over 4,5 miljoen Palestijnen in de Palestijnse Gebieden die sinds 1967 onder Israelische bezetting leven – verstoken van burgerlijke of politieke rechten.

Het geweld in Jeruzalem is het meest recente bewijs dat deze politiek concrete gevolgen heeft. Onder Netanyahu is in de afgelopen 12 jaar het aantal kolonisten in de joodse nederzettingen toegenomen van 490.000 tot rond 700.000. Opeenvolgende rechtse regeringen die de droom van een 'Groot-Israël' (Eretz Israel) zijn toegedaan, sluiten in hoog tempo de kansen op een onderhandelde [zogenaamde] twee staten-oplossing uit en consolideren tegelijk de realiteit van één staat in het gebied dat zich uitstrekt van de rivier de Jordaan tot aan de Middellandse Zee – met het vooruitzicht van permanente Israelische heerschappij over ruim 5 miljoen (met Gaza erbij 7 miljoen) stateloze en rechteloze Palestijnen. Het heeft toonaangevende Israelische en internationale mensenrechtenorganisaties inmiddels doen concluderen dat Israël zich aan apartheid schuldig maakt.

Ondertussen wordt er serieus werk gemaakt van projecten die de ooit vastgestelde rode lijn overschrijden, zoals de zogenaamde 'doemsdag'-nederzettingen in Jeruzalem en de verdrijving van hele gemeenschappen uit Jeruzalem en delen van de Westelijke Jordaanoever. Deze week zullen om te beginnen vier families uit hun huizen in de wijk Sheikh Jarrah in Oost-Jeruzalem worden gezet [het Israelische Hooggerechtshof heeft inmiddels zijn oordeel over de zaak een maand aangehouden en nadien nogmaals uitgesteld;

red.]. Het zal aanleiding vormen voor de zoveelste geweldsronde, die vervolgens opnieuw door joodse extremisten zal worden uitgebuit. Terwijl Europese en Britse functionarissen de op handen zijnde uitzettingen hebben veroordeeld, heeft de regering van de Amerikaanse president Joe Biden er opvallend het zwijgen toe gedaan.

Een dergelijke actie van de Israelische autoriteiten zou in het vóór-Trumpiaanse verleden op zijn minst tot een milde berisping van de kant van Washington hebben geleid. Door aan de zijlijn te blijven staan geeft het Witte Huis de huisuitzettingen ditmaal in feite het groene licht.

De Verenigde Staten zijn al lang medeverantwoordelijk voor de groei van de anti-Palestijnse, rechtse nederzettingenbeweging. Zo is de beweging van Kahane tot stand gekomen en opgebouwd in de Verenigde Staten. Net als Kahane's beruchtste volgeling, Baruch Goldstein – de in Brooklyn geboren arts die in 1994 29 biddende Palestijnen afslachtte in de Ibrahimi Moskee in Al-Khalil/Hebron op de Westelijke Jordaanoever en wiens foto prominent aanwezig

is in de woning van Ben-Gvir. Vandaag de dag is Lehava – waarvan de financiering in nevelen gehuld is – op vergelijkbare wijze verbonden met ondersteunende netwerken in de Verenigde Staten. Ondanks de sterke persoonlijke, institutionele en financiële banden tussen Otzma Yehudit, Lehava en de kahanistische beweging, hebben deze groepen tot nu toe echter elk serieus onderzoek door Amerikaanse rechtshandhavers weten te ontlopen.

Hoewel de politieke trend in Israel al vele jaren zijn weerslag op de binnenlandse politiek van de Verenigde Staten heeft, is de groeiende synergie tussen hardcore rechts in Israel én geestverwanten in de Verenigde Staten inmiddels wel erg sterk geworden. Vooral tijdens de regering van voormalig president Donald Trump, die er alles aan heeft gedaan om internationale normen af te schaffen en het permanente karakter van zowel Israels bezetting van de Westelijke Jordaanoever als zijn nederzettingen daar te versterken.

De voormalige Amerikaanse ambassadeur in Israel, David Friedman – een belangrijke

Amerikaanse wapens

architect van het beleid van Trump – heeft er nooit een geheim van gemaakt dat hij de joodse nederzettingen steunt – ook in de meest gevoelige delen van Oost-Jeruzalem. Evenmin verborg hij zijn ideologische affiniteit met radicale joodse kolonisten. Even verontrustend was de bereidheid van de vorige Amerikaanse regering om in het kader van het door Trump voorgestelde 'vredesplan' zo'n 250.000 Palestijnse burgers van Israel, woonachtig in aan de Westelijke Jordaanoever grenzende steden, hun Israelische staatsburgerschap te ontnemen – een oude eis van Israelisch extreemrechts die beoogt de Palestijnse demografische voetafdruk in het land te verminderen.

Het Amerikaanse Congres heeft verder een rol gespeeld in het legitimeren van de opvattingen van extremistische joodse Israeli's, zowel door te verzuimen deze te veroordelen of de betrokkenen ter verantwoording te roepen – zoals dat steevast gebeurt in het geval van Palestijnen – als door het met open armen ontvangen van joodse kolonistenleiders op Capitol Hill. Het feit dat aan Kach gelieerde joodse extremisten aan Israelische verkiezingen deelnemen – en inmiddels in de Knesset zitting hebben genomen – zonder dat iemand op Capitol Hill daarop reageert, vormt een rechtstreekse legitimering van de joodse extremisten en hun standpunten.

Zelfs wanneer zij niet rechtstreeks betrokken zijn bij de beleidsvorming, zijn radicale stemmen – zowel in de Israelische als de Amerikaanse politiek – onverminderd in staat het beleid en de beleidsdiscussie te sturen en politieke en diplomatieke piketpalen te slaan. Kwesties waarover tijdens de regeringen van Bill Clinton en George Bush jr. een consensus tussen beide partijen bestond – zoals het beëindigen van de bezetting en het bevestigen van het ultieme belang van de grenzen van 1967 als basis voor onderhandelingen – worden inmiddels door velen gezien als uiterst controversieel of zelfs onaanvaardbaar.

Deze tendensen zouden een verklaring kunnen vormen voor het relatieve stilzwijgen van Biden en zijn terughoudendheid om de kwestie Israel-Palestina aan te pakken. Want voor standpunten die vroeger niet controversieel werden beschouwd, moet inmiddels een hoge politieke prijs worden betaald. Zelfs het recente besluit van de regering-Biden om het vrij bescheiden en stevig doorgelichte hulppakket van de Verenigde Staten voor de Palestijnen opnieuw in te voeren – slechts

een fractie van het Amerikaanse belastinggeld dat voor Israel bestemd is – heeft een storm van verontwaardiging van de kant van Republikeinse Congresleden ontketend.

Als Israels grootste weldoener zouden de Verenigde Staten veel meer kunnen en moeten doen om het groeiende extremisme in Israel te bestrijden. Mogelijke acties kunnen uiteenlopen van een eenvoudige publieke veroordeling tot het instellen van onderzoeken naar de rechtmatigheid van extremistische joodse groeperingen in Israel en hun ondersteunende netwerken in de Verenigde Staten. Indien nodig zou Washington organisaties zoals Lehava en haar aanhangers formeel als een Foreign Terrorist Organization kunnen aanmerken en ervoor zorgen dat zij in eigen land niet van belastingvrijstelling kunnen profiteren.

Het belangrijkste wat Washington echter zou kunnen doen, is Israelische leiders niet langer een vrijbrief te geven. De onwil van Washington om Israel verantwoordelijk te stellen voor begane misdaden – of het nu gaat om schendingen van de rechten van de Palestijnen, voortgaande uitbreiding van de joodse nederzettingen, de sloop van Palestijnse woonhuizen, uitzettingen, of andere schendingen – terwijl het Israel in de internationale arena blijft beschermen tegen de gevolgen en kosten van zijn eigen daden, vormt de voedingsbodem voor het gevoel van straffeloosheid en triomfalisme van de Israelische leiders en de extreemrechtse activisten die zij hebben aangemoedigd.

Zolang gewelddadige joodse kolonisten Palestijnen ongestraft kunnen aanvallen, voelen Israelische leiders zich gesterkt om steeds extremere standpunten in te nemen. Om hierin verandering te brengen, zullen Amerikaanse functionarissen aan beide uiteinden van Pennsylvania Avenue zich eens serieus moeten bezinnen op hun eigen rol in het aanwakkeren van dit vuur.

bron: *Foreign Policy* (Washington), 6 mei 2021

Khaled Elgindy is senior fellow en directeur van het programma over Palestina en Palestijns-Israelische zaken aan het Middle East Institute (Washington) en de auteur van het boek, *Blind Spot: America and the Palestinians, from Balfour to Trump*; Washington: Brookings Institution Press, 2019; 345 pp.

vertaling: Frans Brons

Amerikaanse steun houdt de ondemocratische PNA in leven

Omar H. Rahman

De niet-gekozen en daarmee onwettige regering van Mahmoud Abbas wordt steeds gewelddadiger. De vrijgevigheid van Washington houdt haar in het zadel.

Op 24 juni werd om half vier in de nacht Nizar Banat – een uitgesproken criticus van het Palestijns Nationaal Gezag (PNA) – in zijn woning in de stad Al-Khalil/Hebron op de Westelijke Jordanoever gearresteerd. Volgens zijn familie vielen rond twintig agenten van de [on]Veiligheidsdienst van de PNA het huis binnen en tuigden Banat – voor de ogen van zijn vrouw en jonge kinderen – met metalen staven en geweerkolven af, alvorens hem in hechtenis te nemen. Nog geen drie uur later werd hij dood verklaard.

Het incident heeft een storm van verontwaardiging tegen de PNA en zijn president, Mahmoud Abbas, ontketend, met grote straatdemonstraties in Al-Khalil/Hebron en Ramallah – de zetel van de PNA – waarbij het aftreden van de president werd geëist. PNA [on]veiligheidsagenten hebben op hun beurt de protesten met veel geweld beantwoord, wat de onvrede over de door Abbas geleide PNA alleen maar verder heeft vergroot.

De arrestatie en de moord was geen op zichzelf staand incident. Banat was permanent doelwit van de PNA vanwege zijn kritiek op het grotelijks tekortschieten van het leiderschap. Zijn gewelddadige dood maakt deel uit van het optreden tegen dissidenten op de Westelijke Jordanoever, dat sinds eind april is opgevoerd. Enkele dagen vóór de fatale aanval op Banat werd een andere prominente mensenrechtenactivist uit Al-Khalil/Hebron, Issa Amro, door agenten van een van de [on]veiligheidsdiensten aangehouden op beschuldiging dat hij regeringsfunctionarissen zou hebben beledigd – een Orwelliaanse aanklacht die kenmerkend voor politiestaten is.

De golf van repressie lijkt een reactie op de snel afbrokkelende steun voor de PNA, voor FATAH die de PNA-instellingen domineert, evenals voor de 85-jarige PNA-president Abbas. Hoewel de populariteit van de PNA al jaren een neergaande lijn vertoont, heeft het recente besluit van Abbas om de langverwachte algemene verkiezingen van 22 mei af te gelasten – de eerste in 15 jaar,

waarvoor ook Banat zich kandidaat had gesteld – in combinatie met de wijdverbreide perceptie van de nalatigheid van de PNA inzake de gedwongen uitzetting van Palestijnse families uit hun huizen in Oost-Jeruzalem en de bestorming van de Aqsa Moskee tijdens de vastenmaand Ramadan, gemaakt dat de steun voor de PNA een ongekend dieptepunt heeft bereikt.

Uit een opiniepeiling van juni jl. bleek dat slechts 14 procent van de Palestijnen het leiderschap van FATAH steunde – een onvoorstelbare neergang voor een beweging/partij die sinds de jaren zestig binnen de Palestijnse Nationale Beweging de leiding in handen heeft gehad. Daarentegen schoot de populariteit van de militante, islamistische HAMAS in de peilingen omhoog, nadat deze vanuit Gaza raketten op Israël had aangevuurd 'ter verdediging van Jeruzalem' en als antwoord op de Israelische agressie tegen de demonstranten en tegen de Aqsa Moskee.

Het autoritaire karakter van de politieke leiding in de bezette Palestijnse Gebieden heeft zich in nauwe samenhang daarmee de afgelopen jaren verder doorgezet. Dat is niet alleen toe te schrijven aan het optreden van een egoïstische en corrupte politieke PNA-elite, maar ook aan het antidemocratische beleid van de Verenigde Staten die – de Trump-jaren uitgezonderd – het autocratische leiderschap van Abbas steunen. Verder is er de politiek van Israël om de deur naar een Palestijnse staat potdicht te houden en tegelijk de PNA van een proto-staat-regering om te vormen tot onderaannemer van de bezetting, die de Palestijnse bevolkingscentra bewaakt en elke vorm van verzet tegen de Israelische bezetting in de kiem smoort. Naarmate de vooruitzichten op een onafhankelijke Palestijnse staat uit beeld verdwenen, is de PNA – ontdaan van haar nationalistische missie – steeds eendimensionaler geworden en steeds meer een werktuig geworden van het Israelische regime van permanente controle over de Palestijnen.

Algemene verkiezingen zijn in de bezette Palestijnse Gebieden voor het laatst in 2006 georganiseerd. De onverwachtse overwinning van HAMAS – die toen 74 van de 132 parlamentszetels won – vormde

voor Israël, de Verenigde Staten en de Europese Unie aanleiding om onmiddellijk de betrekkingen met een PNA-regering onder leiding van HAMAS te verbreken en grote druk op Abbas uit te oefenen om het verkiezingsresultaat ongedaan te maken. Dit leidde uiteindelijk tot een korte maar bloedige confrontatie tussen FATAH en HAMAS – te weten een poging tot staatsgreep van FATAH. Als gevolg daarvan werd de Palestijnse proto-staat bestuurlijk in tweeën gedeeld – met de door FATAH geleide PNA op de Westelijke Jordaanoever en HAMAS in de Strook van Gaza. Sindsdien is een coterie onder leiding van Abbas erin geslaagd de institutionele macht en de besluitvorming binnen de PNA te monopoliseren, is het parlement van de PNA buiten werking gesteld en wordt de rechterlijke macht gemanipuleerd om PNA-belangen te dienen.

Daarbij zijn westerse beschermheren de PNA blijven steunen, de [on]veiligheidsdiensten blijven financieren en het personeel ervan blijven opleiden, ondanks steeds autoritairdere tendensen en gedocumenteerde schendingen van de mensenrechten.

Om te voorkomen dat HAMAS alsnog deel ging uitmaken van de PNA, hebben genoemde beschermheren bovendien de hereniging van het staatsbestel en de democratische hervorming daarvan steeds stilzwijgend ontmoedigd.

Wanneer men echter de Palestijnse politiek louter bekijkt door de bril van de tweedeling tussen FATAH en HAMAS, dan ziet men het bredere politieke landschap over het hoofd, waarin inmiddels 30 nieuwe partijlijsten zijn gevormd. Die hadden zich gekwalificeerd voor de – zoals gezegd inmiddels afgeblazen – algemene verkiezingen, waaronder lijsten van jonge Palestijnen die tot nu toe steeds uit de politieke arena zijn geweerd.

Zo raken PNA-functionarissen met de dag verder van een electoraal mandaat verwijderd. Zonder vooruitgang te boeken in de richting van een onderhandeld eind van het conflict met Israël en zonder een strategie om de Palestijnen te bevrijden van de oneindig durende Israëlische bezetting, ontberen hun aanspraken op legitimiteit in de ogen van een groeiend aantal Palestijnen elke grond. Om aan de macht te blijven, moeten Abbas en de zijnen daarom steeds meer op repressie terugvallen, waarbij zij de dwangmiddelen van de PNA niet alleen inzetten tegen leden van het rivaliserende HAMAS-kamp, maar ook tegen elke vorm van kritiek vanuit het publiek. Uit een opiniepeiling van maart jl. bleek dat 53 procent van de Palestijnen op de

Westelijke Jordaanoever niet het gevoel had dat zij de regering kon bekritisseren, zonder angst voor vervolging te hoeven hebben.

Het is bij dit alles vanzelfsprekend niet mogelijk om de rol te negeren die de Verenigde Staten en andere mogendheden spelen bij het laten voortwoekeren van de genoemde autoritaire, ondemocratische tendensen. Bij gebrek aan een levensvatbaar 'vredesproces' is de steun van de regering van President Joe Biden aan de PNA in de eerste plaats ingegeven door de wens de *status quo* te handhaven en de veiligheid van Israël te waarborgen. Daarbij sluit men de ogen voor de tol die Palestijnen betalen in termen van persoonlijke veiligheid en fundamentele vrijheden. Ondanks dat de Oslo-Akkoorden voor de Palestijnen op niets zijn uitgelopen en niet langer het vermeende hogere doel dienen om een 'vredesregeling' tussen Israël en de Palestijnen mogelijk te maken, is de veiligheidscoördinatie van de PNA met het Israëlische leger en de Israëlische [on]veiligheidsdiensten gewoon voortgezet – als voorwaarde voor de voortdurende financiële steun van het Westen. Dit heeft in de omgang van de PNA met de eigen bevolking een klimaat van straffeloosheid geschapen.

Bovendien werkt de veiligheidscoördinatie van de PNA uitsluitend in het voordeel van de Israël, terwijl gewone Palestijnen dagelijks te maken krijgen met aanvallen van joodse kolonisten en Israëlische militairen: hun akkers en boomgaarden worden in brand gestoken, hun grond wordt geconfisqueerd voor de bouw van nog meer joodse nederzettingen en hun huizen worden door bulldozers met de grond gelijk gemaakt – zonder dat iemand hen tegen al deze zaken bescherming biedt. Niet alleen is de PNA niet in staat de eigen bevolking tegen deze aanvallen te beschermen, het is zelf onderdeel geworden van de inspanningen om verzet daartegen te onderdrukken.

In dit verband is het van belang om te vermelden dat de woning van Banat in Al-Khalil/Hebron in zogeheten C-Gebied ligt – gebied dat onder volledige administratieve en militaire controle van Israël staat. Dat betekent dat de PNA van de Israëlische bezettingsmacht vooraf toestemming moet hebben gekregen om het huis van Banat binnen te vallen. Terwijl Israël heel goed wist dat de enige bedreiging die van deze anti-corruptie activist uitging, een politieke was voor Abbas – geen 'bedreiging voor de veiligheid van de Staat Israël'.

Dit eenzijdige veiligheidsparadigma heeft gemaakt dat veel Palestijnen de PNA zijn gaan zien als een

onderaannemer van de Israelische bezetter – in plaats van als een kanaal naar zelfbestuur. De onderdrukking van activisten die in het geval van Banat op moord is uitgedraaid, dient daarbij het beperkte belang van de PNA om de oppositie op afstand te houden en te voorkomen dat de huidige leiders hun machtspositie verder ondermijnd zien worden. Tegelijk dient het Israels grotere belang door een Palestijns leiderschap in stand te houden dat bereid is de rol van onderaannemer te blijven spelen – wellicht voor onbepaalde tijd.

Die perceptie is bijzonder uitgesproken geworden nu de kansen op een onafhankelijke Palestijnse staat nihil zijn geworden en binnen Israel de roep om annexatie van de Westelijke Jordaanoever steeds meer aan kracht wint. Israels beleid om de vorming van een Palestijnse staat te voorkomen en tegelijk zijn greep op de Westelijke Jordaanoever te versterken, heeft een verregaand effect op de PNA: van wegbereider van een Palestijnse staat-in-wording tot handhaver van de *status quo* onder Israelische bezetting.

Daarbij zou de PNA – verstoken van legitimiteit in de ogen van het volk en zonder een politieke horizon – nog wel eens een stap verder kunnen gaan – dieper kunnen zakken. Net als de regeringen van de zogeheten Bantustans in Zuid-Afrika ten tijde van de apartheid, is de PNA feitelijk onderdeel geworden van de grotere administratieve structuur van de apartheidstaat Israel.

Het is verder van belang te bedenken dat het recente optreden van de PNA bijna een spiegelbeeld is van Israels golf van repressie jegens de Palestijnse burgers van Palestina'48/ Israel, in de nasleep van de demonstraties die

het land in april en mei op zijn grondvesten hebben doen schudden en waarbij vele honderden Palestijnen zijn gearresteerd. Destijds verklaarde een woordvoerder van de Israelische politie dat de arrestatiecampagne tot doel had 'afschrikking te herstellen' – een merkwaardige formulering wanneer het gaat om de verhouding van een staat tot zijn burgers. De arrestaties van de PNA zijn eveneens bedoeld om activisten te intimideren en interne kritiek en onrust sterk te ontmoedigen.

In dat licht moet ook de moord op Banat worden gezien: als onderdeel van meedogenloze pogingen van de PNA-leiding om afwijkende meningen de kop in te drukken in de hoop zo aan de macht te blijven. Door de PNA te steunen, op te leiden en te financieren – eerst en vooral om de belangen van de Verenigde Staten en Israel te dienen – zijn de regeringen van de Verenigde Staten en Israel voor het bestaan en voortbestaan van deze situatie medeverantwoordelijk.

Tenzij deze dynamiek wordt doorbroken, zal de autoritaire tendens in het optreden van de PNA zich alleen maar verder doorzetten – tot schade van de Palestijnen.

Dit alles gezegd hebbend: een nog grotere bedreiging voor de veiligheid en de fundamentele rechten van de Palestijnen blijft echter uitgaan van de verdere uitbouw van Israels regime van etnische overheersing van de Palestijnen.

bron: *Foreign Policy* (Washington), 2 juli 2021

Omar H. Rahman is gastmedewerker aan het Doha Center van het Brookings Institution

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

Gaza – niet-ontplofte Israelische munitie

Een cruciaal moment in de nationale strijd van de Palestijnen

Mouin Rabbani

De gebeurtenissen van de afgelopen twee maanden hebben pogingen om de Kwestie Palestina te begraven, teniet gedaan en Palestijnse eenheid nieuw leven ingeblazen.

Toen het staakt-het-vuren tussen Israël en Palestijnse verzetsorganisaties in de Strook van Gaza in de vroege uren van 21 mei van kracht werd, barstten in Palestijnse gemeenschappen de vieringen los. Van steden in Israël en de bezette Palestijnse Gebieden tot vluchtelingenkampen in de omringende Arabische staten – overal gingen Palestijnen de straat op. Dat was niet alleen om hun opluchting te uiten over het einde van Israëls meest recente rampspoed, maar ook om de hervonden eenheid te bevestigen waarmee zij Israëls oorlogs- en repressiemachine hadden weten te frustreren.

Het is een opmerkelijke transformatie die in slechts enkele weken tijd de strijd van de Palestijnen voor zelfbeschikking nieuw leven heeft ingeblazen en die een krachtige weerklank in de hele Arabische Wereld – en ver daarbuiten – heeft gevonden.

Nog in maart van dit jaar had de Metternich-*in-residence* van de Trump-regering, prins Jared van Kushner, triomfantelijk verklaard: 'Wat wij zien, zijn de laatste restanten van wat bekend stond als het Arabisch-Israëliësch conflict. Terloops deed hij de Palestijnse kwestie af als 'niet meer dan een geschil over onroerend goed' en maakte hij de centrale rol van Palestina in de regio belachelijk als een 'mythe' die met de leverantie van een handvol F-35's aan de Verenigde Arabische Emiraten [onderdeel van de 'normaliseringsovereenkomst' tussen de VAE en Israël; red.] was doorgeprikt.

Kushner was ervan overtuigd dat hij samen met de voormalige Israëlische premier Benjamin Netanyahu de Kwestie Palestina had opgelost met een formule die zich al meer dan zeven decennia verborgen was gebleven: doe alsof zij niet bestaat en zij zal vervliegen.

Op één niveau leek de realiteit – vrucht van de ontwikkelingen van de afgelopen drie decennia – zich echter steeds meer aan te passen aan de overmoed van Netanyahu en de zijnen.

een gemeentelijk model voor de Palestijnse politiek

Vele jaren heeft de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) gefunctioneerd als een werkelijk representatieve en breed gesteunde nationale beweging. Toen haar positie in de nasleep van het gedwongen vertrek van de PLO uit Libanon in 1982 en de daaropvolgende interne verdeeldheid geleidelijk aan verzwakte, werd dit gecompenseerd door de Eerste Intifada die in 1987 in de bezette Palestijnse Gebieden uitbrak. Deze volksopstand vond een dermate grote weerklank in de gehele regio dat de Libanese AMAL-beweging en de Syrische machthebbers zich al na enkele weken gedwongen voelden om hun jarenlange moorddadige belegering van de Palestijnse vluchtelingenkampen in Beiroet te staken.

De Oslo-Akkoorden van 1993 en later zijn echter een keerpunt geweest. Het separatisme dat in het Palestijnse nationalisme besloten ligt, werd geformaliseerd in een overeenkomst die de Kwestie Palestina loskoppelde van het Arabisch-Israëliësch conflict. Men zou kunnen zeggen dat een reeks ontwikkelingen Arafat destijds weinig opties had gelaten: Egypte had eerder de Arabische gelederen verlaten; Arabische staten waren in de jaren tachtig volledig in beslag genomen geweest door de oorlog tussen Iran en Irak; de Golfstaten hadden de PLO zwaar onder druk gezet vanwege haar opstelling in de Koeweit-Crisis van 1990-1991 (Irak-Koeweit); de positie van de dominante FATAH-beweging was in de bezette Palestijnse Gebieden onder druk komen te staan door de opkomst van HAMAS; en tenslotte was er de bereidheid van Syrië – en daarmee ook van Libanon – om met Israël te onderhandelen over een afzonderlijke vredesregeling. Als de bewering dat Arafat destijds weinig opties had klopt, dan blijft staan dat hij in die situatie wel de slechtste van de slechte opties gekozen heeft.

Want met één pennenstreek werden de Palestijnse diaspora en de Palestijnen in Israël – samen ruim de helft van alle Palestijnen in de wereld – naar de marge van de Palestijnse politiek verwezen. Doordat het zwaartepunt verschoof van de PLO naar het in het kader van 'Oslo' opgerichte

Palestijns Nationaal Gezag (PNA), werden deze gemeenschappen voortaan uitdrukkelijk uitgesloten van deelname aan haar instellingen en verkiezingen. Terwijl de Palestijnen in Israël hun eigen politieke partijen hadden, verdween de politieke betekenis van de diaspora – die tot dan toe de nationale beweging onevenredig had geleid en ondersteund. Deze werd gereduceerd tot weinig meer dan een demografische realiteit.

Binnen de bezette Palestijnse Gebieden voltrok zich een soortgelijk proces. Naarmate Israël in de nasleep van de Eerste Intifada goedkope arbeidskrachten uit die gebieden ging vervangen door buitenlandse arbeidskrachten, werkten opeenvolgende regeringen er daarnaast aan om de Westelijke Jordaanoever, inclusief Oost-Jeruzalem, en de Strook van Gaza in toenemende mate van Israël en van elkaar te isoleren.

Na de opkomst van de PNA heeft dit proces van geografische fragmentatie zich exponentieel versneld – nu ook afgedwongen binnen elk van deze gebieden. Dit beleid vormt een belangrijke verklaring voor het schisma tussen FATAH

en HAMAS in 2007. Tal van analisten hebben opgemerkt dat het verdeeld houden van de Palestijnse politiek voor Israël steeds een prioriteit is gebleven.

De negatieve gevolgen van deze inspanningen – nog versterkt door Palestijnse leiders die meer uit waren op behoud van de macht en het verkrijgen van buitenlandse steun voor hun factiestrijd dan met het conflict met Israël – zijn met de jaren steeds zichtbaarder geworden.

Net als gemeentebesturen hield het leiderschap van elke Palestijnse gemeenschap zich – op enkele uitzonderingen na – uitsluitend bezig met lokale aangelegenheden. Zo werd de relatie van HAMAS met Israël grotendeels gereduceerd tot het zoeken naar verlichting van de alomvattende blokkade van de Strook van Gaza, concentreerden Palestijnse partijen binnen Israël zich op het steeds schaamtelozer wordende racisme van de Staat tegenover hun Palestijnse achterban, terwijl in Ramallah Mahmoud Abbas er zich bijna volledig op toelegde om tot zijn laatste adem als PNA-president in functie te blijven. Zo ging op het

Ramallah – oproep aan Mahmoud Abbas: 'vertrek!'

formele, institutionele niveau de nationale politiek steeds meer tot een zaak uit het verleden behoren.

Op regionaal niveau zette zich een soortgelijke tendens door. Overtuigd van de onmacht van Abbas en van de effectiviteit van Israels controlesysteem in de vorm van muren, hekken en *checkpoints* waarmee Netanyahu en de zijnen hen eindelijk van de netelige Kwestie Palestina hadden verlost, omarmden Arabische autocraten openlijk Groot-Israël om zo een speciale behandeling van Washington te krijgen. Daarbij gokten zij erop dat de Palestijnen hen niet langer met opstanden en martelaarschap in verlegenheid zouden brengen en het aan rechtbanken zouden overlaten om uit te maken wat er van dit 'onroerend goed-geschild' nog restte. Zij wilden vooral voortgaan.

Palestijnse mobilisatie

De Palestijnen hebben de gewoonte om in opstand te komen wanneer zij op hun zwakst en wanhopigst zijn en aantoonbaar aan hun lot zijn overgelaten. Dat hebben zij in 2021 opnieuw laten zien. Na de dreigende huisuitzettingen van Palestijnen in de wijk Sheikh Jarrah in Oost-Jeruzalem en de herhaalde invallen in de Aqsa Moskee, waarbij in het Israelische scenario de macht van de Staat werd ingezet tegen een groepje geïsoleerde en verpauperde inwoners van Oost-Jeruzalem, zijn Palestijnen binnen de zogeheten Groene Lijn [de bestandslijn tussen Israël en Jordanië van 1949-1967] in het geweer gekomen – eerst in de Heilige Stad en vervolgens binnen Israël.

Anders dan bij eerdere confrontaties met Israël sloeg HAMAS deze keer de eerste slag – en wel om redenen die ogenschijnlijk niets te maken hadden met de omstandigheden in de Strook van Gaza. Binnen enkele dagen verzamelden Palestijnse demonstranten in Jordanië en Libanon zich samen met minstens evenveel Jordaniërs en Libanezen aan de grenzen met Israël, terwijl overal op de Westelijke Jordaanoever en in de Arabische Wereld almaar groter wordende demonstraties ter ondersteuning van de Palestijnen plaatsvonden.

In Washington waarschuwde de hoogste Amerikaanse militair, generaal Mark Milley, voor het 'risico [van] een bredere destabilisatie... [en] een hele reeks negatieve gevolgen wanneer de confrontatie voortduurt.' Kortom de werkelijke mythe-makers bleken hier Kushner en Netanyahu te zijn – evenals hun voor het moment even uit beeld verdwenen Arabische partners.

Collectief gaf de mobilisatie het onmiskenbaar signaal af dat Palestina – ondanks alle beweringen van het tegendeel – zowel een nationale als een Arabische zaak blijft. De krachtige weerklank zal zeker mede ingegeven zijn geweest door de ontheiliging van de Aqsa Moskee door Israelische politieagenten. Maar er speelde meer: er is hier sprake van een samenloop van omstandigheden die tot het collectieve besef hebben geleid, dat als de rechten van de Palestijnen hier en nu niet werden verdedigd, deze voor altijd verloren zouden gaan. Wat in elk geval vaststaat, is dat door het eendrachtig optreden het eerdergenoemde gemeentelijke model aan diggelen ligt.

De Eerste Intifada (1987-1993) is uitgemond in 'Oslo' (vanaf 1993), terwijl de Tweede Intifada (2000-2004) is afgesloten met Abbas aan de macht en Palestijnen die grotendeels opnieuw in het gareel waren gebracht. Na de gebeurtenissen van de afgelopen weken zullen Israël en zijn westerse bondgenoten er vervolgens alles aan doen om te voorkomen dat de Palestijnen blijven mobiliseren. Daarbij zullen zij proberen een model nieuw leven in te blazen, waarbij de aandacht en energie van Palestijnen vooral naar binnen toe is gericht – een type model dat voor hun tegenstanders eerder zo goed heeft gewerkt.

Voor de Palestijnen is het omgekeerd van cruciaal belang gemobiliseerd te blijven en het momentum vast te houden om zo de fragmentatie definitief tot het verleden te laten behoren. Op die basis kunnen zij de existentiële uitdagingen waarvoor zij zich gesteld zien opnieuw nationaal te lijf gaan.

Het alternatief is een bestendiging van wat ten onrechte 'de *status quo*' wordt genoemd. Immers, die *status quo* is geen statische toestand, maar een dynamische realiteit die gekenmerkt wordt door een voortdurend proces van onteigening, waarbij niets erop wijst dat dit zal gaan afzakken.

bron: *Al-Jazeera* (Doha), 8 juli 2021

Mouin Rabbani is onderzoeker en analist gespecialiseerd in het hedendaagse Midden-Oosten; hij is redacteur van *Jadaliyya* (Beiroet)

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

Palestijnen vinden nieuwe eenheid na oorlog met Israel

Stefanie Glinski

De strijd in Sheikh Jarrah en Silwan plus de elf dagen durende militaire confrontatie tussen Israel en HAMAS hebben de diverse Palestijnse gemeenschappen – in en buiten Palestina – opnieuw met elkaar verenigd.

De spanningen tussen joodse Israeli's en Palestijnen blijven hoog nadat een vierde oorlog tussen Israel en HAMAS op 21 mei is overgegaan in een wankel staakt-het-vuren. Want de sloop van woonhuizen en de huisuitzettingen van Palestijnen gaan, op last van de Israelische regering, gewoon door in zowel Oost-Jeruzalem als op de Westelijke Jordaanoever. Palestijnen – maar ook joodse Israeli's – zijn het er echter over eens dat de kwestie Palestina door de ontwikkelingen van de afgelopen weken opnieuw op de voorgrond is komen te staan en dat ongelijksoortige groepen Palestijnen op de puinhopen van elf dagen oorlog een nieuw gevoel van eenheid delen.

Sinds de oprichting van de Staat Israel in 1948 zijn grote Palestijnse gemeenschappen fysiek van elkaar gescheiden geraakt. In de Strook van Gaza heeft de blokkade die in 2007 door Israel en Egypte werd opgelegd, ertoe geleid dat de meeste inwoners de kleine enclave sindsdien nooit hebben kunnen verlaten en nauwelijks contact hebben gehad met hun Palestijnse volksgenoten op de Westelijke Jordaanoever. Het isolement is verder versterkt door de decennialange, volkenrechtelijk illegale bezetting van de Westelijke Jordaanoever, inclusief Oost-Jeruzalem.

'Wij hebben gezien dat al deze koloniale obstakels – of zij nu uit blokken cement, muren, hekken of identiteitspapieren bestaan – in onze hoofden verdeeldheid hebben veroorzaakt. Maar dat die verdeeldheid begint af te nemen. Wij zijn onze gezamenlijk identiteit aan het terugwinnen,' zegt de 23-jarige Mohammed al-Kurd die in de Oost-Jeruzalemse wijk Sheikh Jarrah is opgegroeid en in New York heeft gestudeerd. 'Miljoenen mensen in de wereld zijn zich inmiddels bewust geworden van de realiteit van apartheid en etnische zuivering waar Palestijnen dagelijks aan blootstaan.'

De recente oorlog en vooral de sociale mediawoede die ermee gepaard is gegaan, heeft

geholpen om de verdeeldheid weg te nemen. In de weken van demonstraties gingen hashtags als #SaveSheikhJarrah en #GazaUnderAttack viraal.

Voor Al-Kurd heeft dit betekend dat het aantal van zijn volgers op de sociale media binnen enkele weken van 4000 naar 750.000 steeg [en inmiddels op twee miljoen ligt !]. Hij stond al snel in de schijnwerpers, aangezien ook zijn familie al jaren gedwongen huisuitzetting en verdrijving uit Sheikh Jarrah boven het hoofd hangt. De situatie escaleerde in mei toen Ya'akov Fauci, een joodse kolonist uit New York die een deel van het huis van de familie Al-Kurd overnam, in een woordenwisseling met Mohammeds zus Muna zei: 'Als ik het huis niet steel, dan doet een ander dat wel [*sic*]'.

'Onze stemmen zijn door het publiek aanvankelijk kritisch aangehoord, maar dit is aan het veranderen,' zei Al-Kurd. 'Wij willen dat de blokkade van Gaza wordt beëindigd, wij willen ons vrij kunnen bewegen en wij willen dat de Palestijnse vluchtelingen naar huis kunnen terugkeren, in plaats van nog langer in vluchtelingenkampen te creperen.'

De korte maar heftige militaire confrontatie tussen Israel en HAMAS in Gaza kwam na het gewelddadige Israelische optreden in Oost-Jeruzalem – en wel in de vorm van in totaal zo'n 4000 raketten die HAMAS op Israel afschoot. Opnieuw heeft Tel Aviv met bombardementen en artilleriebeschietingen in Gaza grote verwoestingen aangericht. Daarbij zijn aan Palestijnse zijde tenminste 250 doden gevallen en aan Israelische zijde twaalf.

Terwijl de oorlog Israel een snelle militaire overwinning opleverde, was deze tegelijk een soort overwinning voor de Palestijnen, waardoor langslpende kwesties als Sheikh Jarrah hen opnieuw richting gaven.

'Onze natie is teruggekeerd naar haar werkelijk doel,' zegt Amjad Shawa, directeur van het Palestijnse Netwerk van Niet-Gouvernementele Organisaties in Gaza. 'Sinds de ontwikkelingen in Oost-Jeruzalem, op de Westelijke Jordaanoever

en de oorlog in Gaza, zijn wij als volk opnieuw verenigd. Wij hebben ons duidelijk uitgesproken. Want het voortduren van de huidige situatie is voor ons onaanvaardbaar.'

Basem Na'im, hoofd van de Raad voor Internationale Betrekkingen binnen HAMAS, stelt dat de belangrijkste katalysator voor de gevechten het optreden van Israël in en rond de Aqsa Moskee en de dreigende huisuitzettingen in Oost-Jeruzalem zijn geweest. 'Dat optreden heeft bij ons twee gevoelige punten geraakt: de Heilige Plaatsen en de kwestie van de vluchtelingen' [de inwoners van Sheikh Jarrah en die uit Silwan zijn vluchtelingen uit Palestina'48/Israël; red.]. Wij gaan door met het uitvechten van het politieke conflict over de staat, grondgebied en grenzen. Wat hier speelt is niet alleen een paar woonhuizen, maar een langetermijnplan dat erop is gericht de Palestijnse aanwezigheid in Jeruzalem weg te vagen,' aldus Na'im.

'Ik wil benadrukken dat de strijd ditmaal anders was,' zo voegt hij er nog aan toe. 'De Palestijnen hebben hun vertrouwen herwonnen, ook al is dat gepaard gegaan met grootschalige verwoestingen in Gaza. Zij hebben het gevoel dat zij voor het eerst in staat zijn geweest om gezamenlijk tegen Israël op te staan.'

Het hervonden gevoel van Palestijnse eenheid wordt ook door Israëlische leiders duidelijk gezien, zegt Mairav Zonszein, Israël/Palestina-analist bij de International Crisis Group (Brussel). 'Conceptueel heeft HAMAS de Palestijnen opnieuw

op de radar gezet en Jeruzalem zijn centrale plaats teruggegeven,' zegt zij. 'De [Israëlische] regering heeft moeten constateren dat de Palestijnen zich weten te verenigen; dat de fragmentatie niet zo effectief is geweest als zij hadden gewild; dat Palestijnen meeleven met elkaars strijd, ongeacht of zij zich op de Westelijke Jordaanoever/Oost-Jeruzalem, in Gaza dan wel in de diaspora bevinden.'

Salma Shawa, een 24-jarige activiste en ondernemer, groeide op in de afgesloten enclave Gaza, waar zij door de zeer beperkte bewegingsvrijheid voor Palestijnen zelden de kans heeft gekregen om met haar volksgenoten op de Westelijke Jordaanoever/Oost-Jeruzalem in contact te komen. In de nasleep van het recente conflict heeft ook zij echter nieuwe contacten gelegd met andere Palestijnen en grenzen overstegen die niet te overstijgen leken.

'In de afgelopen maanden heeft de Kwestie Palestina zijn rentree op het wereldtoneel gemaakt, zozeer zelfs dat er in het Amerikaanse Congres over is gesproken. De strijd heeft het volk herenigd, met inbegrip van verschillende generaties van Palestijnen in de diaspora die nog nooit in hun vaderland zijn geweest,' zegt zij.

'Een weg terug is er niet. Er is opnieuw hoop.'

bron: *Foreign Policy* (Washington), 13 juli 2021

Stefanie Glinski is journaliste en fotografe

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

Silwan – deels al verjoedst

Fleur Hassan-Nahoum,
a deputy mayor of Jerusalem (Likoed),
on the evictions of Palestinians
from Sheikh Jarrah:

*"Laws that some people
may consider [sic] as favouring Jews
are necessary because
it's a Jewish state
and only discriminatory laws
can protect the Jewish people"*

The Observer (London), May 23, 2021

STEUN ONS WERK MET EEN GIFT !

NL91INGB0001806947

t.n.v. Nederlands Palestina Komitee, Amsterdam

het NPK is ANBI erkend – giften zijn aftrekbaar voor de belasting

